

Strategia Rozwoju **Miasta Sieradza** na lata 2020-2030

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Spis treści

I Wstęp i uwarunkowania procesu planistycznego	4
II Podstawa prawna	6
III Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne	8
IV Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	10
Sieć osadnicza	10
Infrastruktura transportowa	10
Infrastruktura techniczna.....	11
Zielona infrastruktura	12
Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju	15
V Wnioski z diagnozy i analiza SWOT	17
Sieradz w dokumentach regionalnych	17
Sieradz w latach 2010-2020 – wyniki ewaluacji.....	18
Sieradz okiem przedsiębiorców najważniejsze wnioski	20
Miasto w optyce mieszkańców – wyniki badania ankietowego	23
Miasto w liczbach – najważniejsze wnioski.....	24
Bilans strategiczny w ujęciu syntetycznym: analiza SWOT.....	25
VI Kluczowe potencjały rozwojowe Sieradza	26
VII Wizja rozwoju Miasta Sieradza	30
VIII Misja samorządu lokalnego	32
IX Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	33
X Cele operacyjne i kierunki działań	36
XI Sieradz 2030 – schemat strategiczny.....	48
XII Część wdrożeniowa	50
Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.....	50
Finansowanie strategii	64
Załącznik nr 1. Wyniki badania mieszkańców oraz przedsiębiorców.....	65
Załącznik nr 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Sieradza.....	82
Załącznik nr 3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Sieradz.....	83
Załącznik nr 4. Mapa ryzyka i zagrożenia powodziowego.....	92

I Wstęp i uwarunkowania procesu planistycznego

Strategia Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030 to dokument koncentrujący się na prezentacji kluczowych uzgodnień i ustaleń tworzących ramy oraz scenariusz rozwojowy dla miasta Sieradza na najbliższą dekadę. Przedmiotowe opracowanie, to w istocie nadrzędny dokument planistyczny miasta Sieradza, w szczególności po nowelizacji przepisów ustawy o samorządzie gminnym. Uwarunkowania prawne szczegółowo zaprezentowano w rozdziale II Podstawa prawna. Tym samym *Strategia Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030* tworzy ustandaryzowany dokument planistyczny w wymiarze strukturalnym i funkcjonalnym, który jest osadzony w aktualnych przepisach prawa.

W wymiarze międzyokresowym, przedmiotowe opracowanie stanowi kontynuację głównych kierunków rozwojowych opisanych w dotychczas obowiązującej *Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2010- 2020*, która została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 8 czerwca 2010 r. Analiza wykonania tego dokumentu obejmująca podsumowanie monitoringu oraz ewaluację znajduje się w opracowaniu pt. *Ewaluacja Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2010-2020*. Warto przytoczyć najważniejsze wnioski, które stanowiły punkt wyjścia do opracowania nowej strategii.

Po pierwsze, spośród ogółu przyjętych do realizacji zadań strategicznych (172), na chwilę sporządzenia raportu zrealizowanych lub wdrożonych zostało 113 zadań, co oznacza zrealizowanie około 65% przyjętych założeń. Oprócz zadań zrealizowanych, kolejnych 12 znajduje się w trakcie realizacji. Przy założeniu dokończenia tych zadań w zaplanowanym czasie, łączny współczynnik realizacji założeń Strategii wyniesie około 72%. Oznacza to, że poziom skuteczności samorządu Miasta Sieradza jest wysoki.

Po drugie, oprócz negatywnych trendów demograficznych (charakterystycznych dla całego regionu), uwagę należy zwrócić także na wskaźniki świadczące o tym, że miasto Sieradz jest miastem, które w ostatnich latach notuje stały trend rozwojowy, o czym świadczy m.in. wzrost wartości budżetu miasta o 40% na przestrzeni lat 2015-2019, wzrost liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych (z 4,2 tys. w roku 2010, do 4,4 tys. w 2019), czy też poprawiające się wyniki kształcenia w szkołach podstawowych oraz rosnąca dostępność oferty kulturalnej.

Na poziomie wizji rozwoju i głównych instrumentów mających ją urzeczywistnić należy podkreślić kontynuowanie głównych kierunków oraz ich adaptowanie i przystosowywanie do okoliczności związanych m.in. z nową perspektywą finansową UE na lata 2021-2027, czy też okolicznościami związanymi ze skutkami pandemii koronawirusa COVID-19. Ponadto wizja koncepcji rozwoju i sam zakres proponowanej interwencji bazuje z jednej strony na katalogu zadań, które obligatoryjnie musi realizować samorząd gminny, a z drugiej natomiast osadza rozwój miasta Sieradza w perspektywie

wykorzystania najważniejszych zasobów endogenicznych takich jak chociażby przebieg rzeki Warty i dostępność komunikacyjna, czy też bliskość drogi ekspresowej S-8.

Warto podkreślić również możliwości i wyzwania związane z umieszczeniem Sieradza na liście miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Ten stan rzeczy w powiązaniu z podjętymi działaniami zmierzającymi do utworzenia rozwoju obszaru funkcjonalnego Sieradz – Łask – Zduńska Wola oraz budowy strefy oddziaływania na teren byłego województwa sieradzkiego, kreują dodatkową perspektywę przed Sieradzem jako ośrodkiem o ponadlokalnym charakterze i potencjale. Budowanie rangi miasta Sieradza wiąże się z jego potencjałami, które w nadchodzącej dekadzie winny być efektywnie wykorzystywane z korzyścią przede wszystkim dla wspólnoty lokalnej.

Prezentowany dokument ma na celu koordynowanie i zarządzanie rozwojem w Sieradzu na kilku poziomach. **Po pierwsze, opracowanie stanowi użyteczne narzędzie integrowania polityk, programów i sektorowych planów rozwojowych**, również jako instrument komunikowania się z mieszkańcami. **Po drugie, strategia umożliwia efektywne aplikowanie i pozyskiwanie środków zewnętrznych**, w tym w szczególności w ramach funduszy Unii Europejskiej w formule Krajowych Programów Operacyjnych oraz przede wszystkim Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027. **Po trzecie, dokument może, a nawet powinien wywołać istotny impuls rozwojowy**, ukierunkowany na zwiększenie poziomu zadowolenia z zamieszkiwania miasta Sieradza przez jego mieszkańców, w oparciu o wysokiej jakości usługi publiczne i nowoczesną, dostosowaną do potrzeb infrastrukturę publiczną oraz przedsiębiorców – zarówno tych, którzy funkcjonują w mieście (zachęta do reinwestycji), jak i tych, którzy planują nowe inwestycje, tworzące nowe miejsca pracy.

Podstawową treścią Strategii jako programu rozwoju, jest uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym (określenie celów operacyjnych i programów działania przypisanych do każdego z celów strategicznych, zdefiniowanie kluczowych projektów zintegrowanych). Szczegółowe plany działań, które umożliwią skuteczne osiągnięcie celów strategicznych zawierają rekomendacje podjęcia interwencji w konkretnych obszarach i kierunkach, w oparciu o możliwość wykorzystania synergii konkretnych zasobów. Plany operacyjne zostały wypracowane w ramach pracy zespołów eksperckich, metodą „burzy mózgów” – w ramach warsztatów strategicznych, a następnie usystematyzowane przez ekspertów zewnętrznych.

Strategię Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030 opracowano w formule partycypacyjno-eksperskiej czerpiąc z opinii mieszkańców, przedsiębiorców, liderów opinii oraz moderatorów, doradców, którzy wspólnie z pracownikami Urzędu Miasta Sieradza wdrażali proces opracowania Strategii.

II Podstawa prawna

Przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie znowelizowanych przepisów prawa, które redefiniują strategię rozwoju gminy, wskazują jej obligatoryjne elementy i wprowadzają do istniejącego porządku prawnego. Kształt dokumentu jest wynikiem przepisów znajdujących się w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Tym samym podstawą prawną definiującą kształt i strukturę *Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030* jest ustawa o samorządzie gminnym, która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy (rozdział V strategii) oraz określa w szczególności:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych
9. ramy finansowe i źródła finansowania

Dla uporządkowania struktury przedmiotowej *Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030* z punktu widzenia jej obligatoryjnych elementów, poszczególne rozdziały zostały poprzedzone odwołaniem do konkretnego wymaganego przepisami prawa elementu.

Warto podkreślić, że powyżej wymienione elementy dokumentu wpisują się w strukturę przygotowanej Strategii. Po pierwsze, z punktu widzenia praktyki tworzenia dokumentu planistycznego niniejsze opracowanie uwzględnia obok kwestii gospodarczych oraz społecznych również komponenty przestrzenne, co stanowi swoiste *novum* na gruncie dotychczasowych przepisów prawa. Co więcej, zgodnie z Art. 10f. 1. ustawy: Rada Gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W związku z powyższym Rada Miejska Sieradza podjęła Uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii (Uchwała Nr XXXVI/237/2020 z dnia 24 listopada 2020 r.). Treść przywołanej uchwały, a w szczególności jej harmonogram wyznaczyły ramy procesu opracowania dokumentu.

Ostatnim z elementów wynikających ze zmian legislacyjnych jest wymóg podjęcia działań konsultacyjnych z interesariuszami zewnętrznymi w formie konsultacji horyzontalnych (m.in. sąsiednie gminy) i wertykalnych: proces opiniowania Strategii w celu uzyskania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (Art. 10f. 1-3). Rezultaty przeprowadzonego procesu konsultowania i opiniowania znajdują się w odrębnym *Sprawozdaniu z przebiegu i wyników konsultacji projektu Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030.*

III Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 1. 6) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

Obszary strategicznej interwencji (OSI) to obszary, które wymagają szczególnego wsparcia i interwencji, ze względu na ich potrzeby, pełnione funkcje i problemy z którymi się borykają. Ukierunkowanie działań w stronę takich obszarów, ma na celu aktywowanie endogenicznych potencjałów rozwojowych i zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między obszarami. W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wskazano dwa rodzaje OSI: krajowe i regionalne.

Poniżej przedstawiono wyznaczone typy Obszarów Strategicznej Interwencji, na dwóch poziomach:

1. Krajowym
  - Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze
  - Obszar zagrożony trwałą marginalizacją
2. Regionalnym
  - Obszar zagrożone trwałą marginalizacją
  - Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych
  - Obszar transformacji górniczo-energetycznej
  - 4 Miejskie Obszary Funkcjonalne

W związku z powyższym wyszczególnieniem, Sieradz został zdefiniowany jako miasto tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz ośrodek w ramach Wielordzeniowego MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask.

Dodatkowo Sieradz wg typologii miast średnich tracących funkcje, został zakwalifikowany do grupy miast zagrożonych marginalizacją, z uwagi na pogarszającą się sytuację społeczno-gospodarczą oraz problemy z jakimi się boryka – głównie dotyczy to spadku liczby mieszkańców, emigracja osób młodych i wykształconych oraz nasilający się proces starzenia społeczeństwa. Oprócz tego, wpływ na to ma również niewystarczający poziom dostępności do usług oraz niezadowolający stan środowiska przyrodniczego (jakość powietrza). W przypadku tego typu OSI, podejmowane działania skupiać się będą na zatrzymaniu utraty funkcji oraz próbie ich przywrócenia.

Na poziomie regionalnym Sieradz wpisuje się w typ – Miejskie Obszary Funkcjonalne, ponieważ wchodzi w skład Wielordzeniowego MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, układu osadniczego o silnych powiązaniach funkcjonalnych, który wyodrębniony został zgodnie z kryteriami delimitacji, przedstawionymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Dla tych obszarów istotne będzie przeprowadzanie działań w kwestiach związanych z rozwojem zrównoważonego transportu publicznego, poprawą efektywności energetycznej, a co za tym idzie stanu środowiska, a także poprawą jakości kształcenia i aspektów związanych z rynkiem pracy.

IV Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do *przepisu* wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. 1. 4) zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

Sieć osadnicza

Sieradz jest miastem, którego historia sięga XII wieku. Jest jednym z najstarszych miast w kraju, prawa miejskie uzyskał w XIII wieku. Szczególnie cenne walory kulturowe i krajobrazowe w Sieradzu ma Stare Miasto, Wzgórze Zamkowe i Łęgi nadwarciańskie. Na obszarze miasta wyznaczone są następujące strefy ochrony:

- Strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- Strefa B ograniczonej ochrony konserwatorskiej,
- Strefa C zachowania elementów zabytkowych,
- Strefa E ochrony widokowej,
- Strefa K ochrony krajobrazu (naturalnego, przeobrażonego oraz wsi historycznej),
- Strefa W ochrony archeologicznej.

Sieradzkie Stare Miasto ma czytelny układ ulic i placów, stanowi zdefiniowany przestrzennie zespół na tle otaczającej współczesnej zabudowy. Nowe osiedla mieszkaniowe nie nawiązują do zabudowy staromiejskiej, brak jest kontynuacji jednorodności tkanki miejskiej oraz właściwych proporcji między skalą budowli i przestrzeni publicznych a prywatnych.

Kreowane od 20 lat centrum miasta wokół ronda oraz na obszarze Starego Miasta powinno utrwaląc swoją funkcję i koncentrować reprezentacyjne usługi ponadlokalne oraz ogólnomiejskie. Konsekwentne przekształcanie układu komunikacyjnego miasta z układu promienistego w układ pierścieniowo-obwodnicowy oraz udrożnienie wylotów miasta, pozwoli wyeliminować ruch tranzytowy z centrum Sieradza.

Na terenie miasta występuje zabudowa mieszkaniowa w formie: wielorodzinnej, jednorodzinnej, usługowej, handlowej i zagrodowej. Zabudowa mieszkaniowa stanowi jeden z największych komponentów struktury przestrzennej Sieradza. Najkorzystniejsze dla rozwoju zabudowy są tereny położone w południowo-zachodniej części miasta.

Infrastruktura transportowa

Sieradz posiada dogodne połączenia komunikacyjne o znaczeniu regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym. Zapewnia je sieć kolejowa łącząca Łódzki Obszar Metropolitalny i Warszawę

z Wielkopolską i Dolnym Śląskiem, a także droga ekspresowa S-8, stanowiąca polską część europejskiej trasy E67 łączącą Europę Środkową z Finlandią.

Główną infrastrukturę transportową tworzą drogi:

- droga ekspresowa S-8 (Wrocław – Łódź – Białystok), w tym Węzeł Sieradz Wschód i Węzeł Sieradz-Południe,
- drogi krajowe: DK 12 (zachodnia obwodnica miasta) i DK 83,
- drogi wojewódzkie: DW 479, DW 480, DW 482.

Droga ekspresowa S-8 jest niezwykle ważnym elementem w połączeniach zewnętrznych miasta oraz odciążenia lokalnego układu komunikacyjnego. Drogi powiatowe tworzą sieć uliczną, głównie miejską, prowadzącą ruch głównie o charakterze lokalnym.

Przez Sieradz przebiega równoleżnikowo pierwszorzędna linia kolejowa nr 14. Jest to linia dwutorowa, znaczenia państwowego relacji Łódź Kaliska – Tuplice (woj. lubuskie). Linia kolejowa jest położona w oddaleniu od zurbanizowanych obszarów. Miasto obsługuje m.in. Łódzka Kolej Aglomeracyjna realizująca efektywny pasażerski ruch kolejowy w regionie łódzkim.

Komunikację zbiorową w mieście prowadzi głównie MPK w Sieradzu Sp. z o.o. obsługując strefę miejską oraz połączenie międzymiastowe Sieradz – Zduńska Wola – Sieradz. Zamiejską komunikację autobusową obsługuje PKS w Sieradzu realizując połączenia miasta z innymi ośrodkami regionalnymi.

Infrastruktura techniczna

Sieradz zasilany jest w energię elektryczną przez trzy niezależne sieci 110 kV z kierunków: Zduńska Wola, Błaszki i Wieluń, zakończonych na terenie miasta dwoma stacjami GPZ (Główne Punkty Zasilania) 110/15 kV. Trzy ciągi zasilania gwarantują wysoki poziom niezawodności dostawy energii elektrycznej oraz duże możliwości dla inwestycji przemysłowych o dużym współczynniku energochłonności.

Sieradz posiada dobrze rozwiniętą sieć ciepłowniczą w obrębie budownictwa wielorodzinnego i wielokubaturowego. Podstawowym źródłem ciepła miasta jest ciepłownia miejska CM-1 (ul. Zachodnia) o wydajności 58 MW zasilana węglem kamiennym. W okresie letnim podstawowym źródłem ciepła jest ciepłownia miejska CM-2 (ul. Spółdzielcza) o łącznej mocy 16 MW. Odsetek mieszkańców korzystających z centralnego ogrzewania zasilanego przez ciepłownie wynosi około 80%. W miarę pozyskanych środków MPEC rozbudowuje sieć ciepłowniczą realizując przez to politykę zmniejszenia emisji zanieczyszczeń przez redukcję ilości lokalnych kotłowni. W celu zmniejszenia emisyjności systemu ciepłowniczego PEC Sieradz Sp. z o.o. przystąpił do realizacji projektu pn. „Budowa modułu kogeneracyjnego o mocy 0,9 MWe i 1,1 MWt wspomagającego pracę ciepłowni geotermalno-biomasowej”.

Zaopatrzenie miasta w gaz odbywa się w oparciu o gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 Pabianice – Sieradz i dwie stacje redukcyjno-pomiarowe. W lewobrzeżnej części Sieradza rozbudowywany jest gazociąg średniego ciśnienia na obszarach rozwojowych pozostających poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej.

W Sieradzu działa Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Sieradzu. System zaopatrzenia w wodę Sieradza bazuje na istniejących ujęciach i stacjach wodociągowych: Górka Kłocka o wydajności docelowej wynoszącej 12 000 m³/dobę i Męka-Woźniki o wydajności docelowej 2 400 m³/dobę. Odprowadzenie ścieków następuje dzięki istniejącemu układowi kanalizacji miejskiej, stanowiącego dwa niezależne systemy kanalizacji (w lewobrzeżnej i prawobrzeżnej części miasta). By uporządkować sytuację związaną z gospodarką wodno-ściekową należy sukcesywnie rozbudowywać systemy kanalizacji oraz wprowadzić systemowe rozwiązania w zakresie zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych w Sieradzu. Obecnie 96,2% mieszkańców korzysta z kanalizacji, nieco mniej, bo 90,7% z instalacji wodociągowej.

Obecnie działający system gospodarki odpadami można uznać za poprawny. Odpady wywożona są do Zakładów Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Orli Staw”. Miasto Sieradz jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, czysta Gmina”. Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku, pochodzących z gospodarstw domowych, sukcesywnie wzrasta (w 2019 r. było to 3 413,16 t).

Zielona infrastruktura

Pod względem fizycznogeograficznym Sieradz leży w makroregionie Niziny Południow Wielkopolskiej na obszarze trzech mezoregionów: Wysoczyzny Żłoczewskiej w zachodniej części miasta, Kotliny Sieradzkiej w środkowej części i Wysoczyzny Łaskiej na wschodzie. Morfologia terenu miasta przedstawia rzeźbę polodowcową o charakterze wysoczyznowym, silnie zdenudowaną, rozciętą z południa na północ doliną Warty.

Pod względem hydrograficznym Sieradz położony jest całkowicie w zlewni rzeki Warty. Sieć rzeczna tworzy tutaj Warta przepływająca przez centralną część miasta oraz jej dopływy. W dolinie Warty występują gleby hydrogeniczne (torfowe, murszowe, mady i czarne ziemie), wykorzystywane jako użytki zielone i wykluczone z zabudowy. Należy podkreślić, że na przedmiotowym terenie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Zgodnie z zasadami gospodarowania wodami, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o p=10% i p=1% nie można zagospodarowywać ani wprowadzać na nich nowej zabudowy. Tereny te powinny pozostać w stanie niezmienionym. Każda ingerencja i prowadzenie inwestycji na tego typu terenach, może wpływać na zmianę przepływu i podpiętrzenie wód powodziowych oraz zmniejszenie retencji wodnej. Polityka prowadzona na zagrożonych

powodziom obszarach powinna być prowadzona w sposób racjonalny. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu wskazuje wymogi dotyczące retencjonowania wód. Zapisy wskazują na wymóg ochrony naturalnej zdolności retencyjnej gruntów. Dodatkowo odporność gminy na zagrożenia związane ze zmianami klimatu zwiększy się dzięki zastosowaniu rozwiązań i prowadzeniu działań z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Wśród przykładowych rozwiązań znajduje się:

- Stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych,
- Sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników
- Zakładanie terenów zielonych w miastach
- Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających)

Poniższe tabele przedstawiają charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych oraz wód podziemnych.

Tabela 1 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta Sieradz

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
					Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW60001018 3129	Żeglina	Potok nizinny piaszczysty	Silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny –	dobry stan chemiczny	zagrożona
RW60001018 3149	Myja	Potok nizinny piaszczysty	Silnie zmieniona część wód	zły	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
RW60001018 31569	Niniwka	Potok nizinny piaszczysty	naturalna	dobry	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
RW60001118 3119	Warta od Widawki do Żegliny	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona

RW60001118 31799	Warta od Żegliny do zb. Jeziorsko	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta	naturalna	zły	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny	zagrożona
---------------------	--------------------------------------	--	-----------	-----	---------------------------	-------------------------	-----------

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

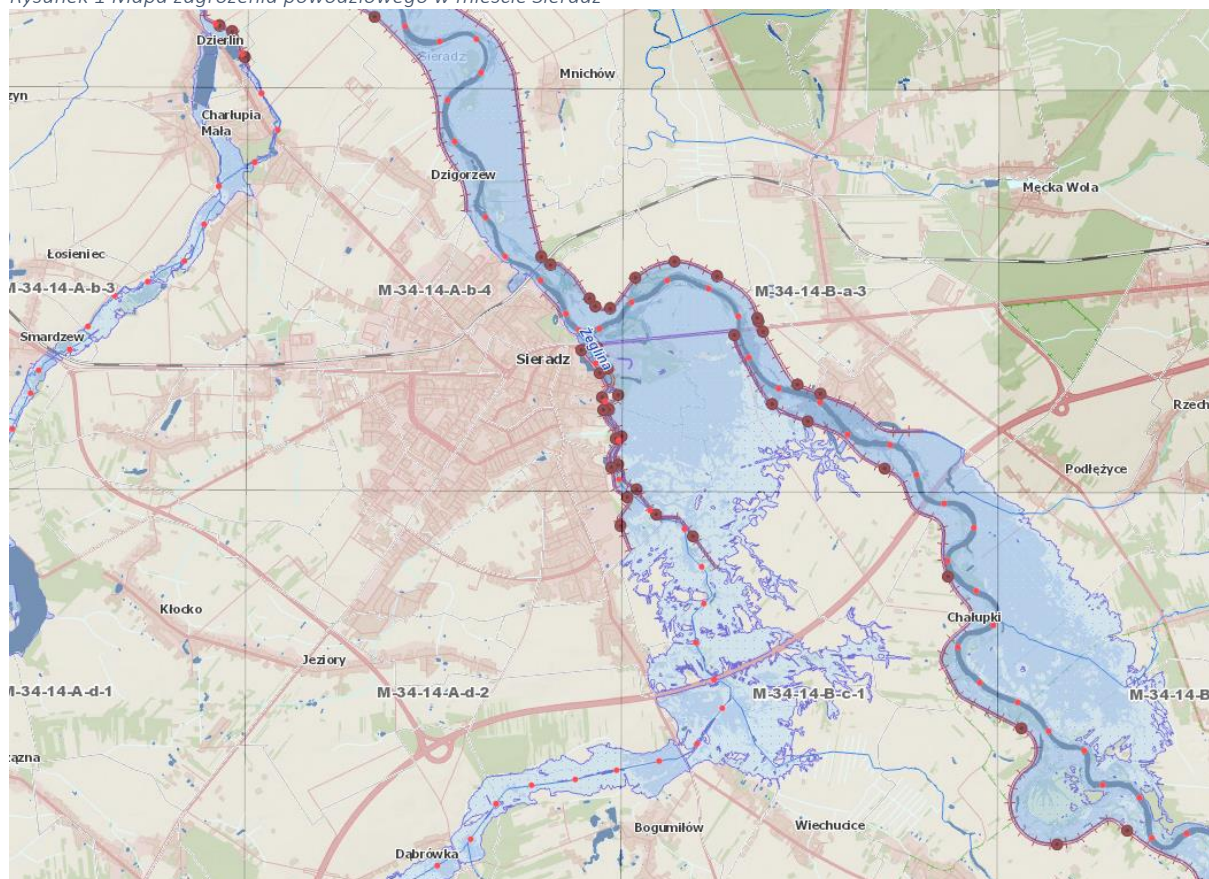
Tabela 2 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta Sieradz

Numer JCWPd	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600019183159	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Poniżej przedstawiona została mapa zagrożenia powodziowego dla miasta Sieradza

Rysunek 1 Mapa zagrożenia powodziowego w mieście Sieradz

Źródło: opracowanie na podstawie Mapy zagrożenia powodziowego (<https://wody.isok.gov.pl/>)

Środowisko miejskie tworzą elementy przyrodnicze o różnym stopniu przekształcenia i elementy antropogeniczne. Spełnienie tego warunku wymaga wyłączenia wybranych terenów zielonych z urbanizacji. Jest to istota budowy Systemu Ekologicznego Miasta (SEM). SEM tworzą węzły ekologiczne – jego źródła zasilania i korytarze – drogi przemieszczania jego wartości.

Dolina Warty wraz z doliną Żegliny stanowi największy i najważniejszy korytarz ekologiczny o charakterze ponadlokalnym. Korytarz ten wraz z pozostałymi dolinami rzek tworzy system wentylacyjny miasta – służy przewietrzaniu terenów najsilniej zurbanizowanych w Sieradzu. Doliny cieków wodnych są najistotniejszym składnikiem wartości przyrodniczej miasta. Wodom otwartym towarzyszy roślinność łąkowa wzbogacona kępami zadrzewień oraz niewielkimi kompleksami leśnymi. Największe walory przyrodniczo-krajobrazowe Sieradza związane są z doliną Warty objętą prawną ochroną jako Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na terenie miasta występują węzły ekologiczne w postaci: zieleni parków miejskich, terenów zadrzewień i zakrzaczeń nadrzecznych, zieleni ogródków działkowych oraz kompleksy borów świeżych i mieszanych. Węzły ekologiczne pełnią istotne funkcje ekologiczne: regulują obieg wody, kształtują warunki aerosanitarne i klimatyczne, pełnią funkcje rekreacyjne i estetyczne.

Ogólna zasada polityki przestrzennej Sieradza obowiązująca w strefie ekologicznej, określa podporządkowanie zmian zagospodarowania przestrzennego nadrzędnej funkcji środowiskotwórczej.

Obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju

Do najważniejszych zasad mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej Sieradza należą:

- wyznaczenie i ukształtowanie Systemu Ekologicznego Miasta (SEM), ze szczególnym uwzględnieniem terenów wymagających renaturalizacji w celu przywrócenia ciągłości systemu, jak również tworzenie zielonego pierścienia wokół miasta,
- intensyfikacja zabudowy i zagospodarowania istniejących terenów zainwestowanych, a także rewitalizacja obszarów zdegradowanych i niedoinwestowanych,
- ochrona dziedzictwa kulturowego miasta,
- kreowanie centrów i pasm strategicznych, osi kompozycyjnych i wielofunkcyjnych, ciągów ulicznych mających podstawowe znaczenie dla krystalizacji struktury przestrzennej miasta, zwiększenie dostępności miasta poprzez budowę obwodnic miejskich.

W strukturze przestrzennej Sieradza można wydzielić cztery grupy obszarów węzłowych i pasm strategicznych:

- węzłowy obszar strategiczny o wysokich walorach i zasobach przyrodniczo-krajobrazowych „Dolina Warty”,

- węzłowy obszar strategiczny o wysokich walorach historyczno-kulturowych i architektoniczno-urbanistycznych „Stare Miasto”,
- węzły strategiczne przeznaczone pod przyszły rozwój: „Centrum”, „Grunwaldzki”, „Dworcowy”, „Elewator”,
- pasma strategiczne przeznaczone pod przyszły rozwój: „POW”, „Sienkiewicza”, „Jana Pawła II”.

Tereny o funkcji produkcyjno-usługowej koncentrują się wzdłuż dróg wylotowych miasta w formie stref gospodarczych. Jako priorytetowe dla rozwoju tych funkcji uznaje się:

- a) Miejską Strefę Gospodarczą „Elewator I” - ul. Sienkiewicza / ul. Sosnowa / ul. Magazynowa,
- tereny inwestycyjne przy ul. POW / ul. Dworskiej,
  - tereny inwestycyjne przy ul. Górka Kłocka / ul. Jana Pawła II / ul. Armii Krajowej.

Tereny o funkcji rekreacyjnej w ramach tworzonego SEM-u powinny się rozwijać w:

- dolinie rzeki Warty i Żegliny,
- dolinie rzeki Krasawy,
- dawnej żwirowni w Męce (obecnie Ośrodek Wypoczynkowy „Ruda”).

Tereny zabudowy mieszkaniowej powinny rozwijać się w ramach kontynuacji budowli osiedli wielorodzinnych: Klonowe II i Za Szpitalem oraz zabudowy jednorodzinnej w ramach obowiązujących planów miejscowych, dodatkowo również w rejonie Zapusty, ulic Warneńczyka, 1 Maja, Reymonta, Podmiejskiej.

Integralną częścią modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Sieradza jest załącznik nr 2 niniejszego opracowania pn. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Sieradza.

V Wnioski z diagnozy i analiza SWOT

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057)”, który znajduje się w Art. 10e ust. 3.

Sieradz w dokumentach regionalnych

1. Sieradz to jedno z trzech byłych miast wojewódzkich zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego (obok Piotrkowa Trybunalskiego oraz Skierniewic). W siedzi osadniczej regionu jest definiowane jako ośrodek duży (poza wymienionymi do tej kategorii należą również Pabianice, Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów, Zgierz, Radomsko, Kutno i Zduńska Wola). Mimo braku statusu grodzkiego, Sieradz definiuje się jako ośrodek regionalny w województwie, który wraz ze Zduńską Wolą oraz Łaskiem współtworzą Miejski Obszar Funkcjonalny.
2. Miasto odgrywa istotną rolę w osiąganiu spójności terytorialnej województwa z uwagi na to, że jako ośrodek duży, stanowi biegun rozwoju społecznego i gospodarczego. Jednakże przez problemy w sferze społecznej i gospodarczej, z którymi się boryka, wg Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 został uznany za miasto tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
3. Sieradz będący miastem średniowiecznym, odznacza się cennymi walorami urbanistycznymi, prezentującymi dobrze zachowany model układu szachownicowego z zespołami sakralnymi. W mieście utworzono również park kulturowy, który skrywa fragmenty dawnego zamku królewskiego.
4. W granicach administracyjnych Sieradza przebiega Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu, który związany jest z rozległą doliną rzeki Warty, pełniąc jednocześnie ważną funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym. Na terenie miasta występują również pomniki przyrody w szczególności: dęby i klony. W celu podniesienia jakości obsługi, zintegrowano połączenia autobusowe z kolejowymi w stacji kolejowej znajdującej się w Sieradzu. Kolejowy transport pasażerski, pełni coraz istotniejszą rolę, a oferta przewozowa jest korzystniejsza. Sieradz obecnie objęty jest zasięgiem Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. W celu integracji taryfowej systemów transportu publicznego, powstała specjalna oferta biletowa dla aglomeracyjnych połączeń kolejowych i komunikacji miejskiej m.in. w Sieradzu. W granicach administracyjnych Sieradza planowany jest również przebieg nowych linii kolejowych wraz z przystankiem „Sieradz-Północny”, realizowanych w ramach komponentu kolejowego Centralnego Portu Komunikacyjnego. Miasto objęte jest również systemem wojewódzkiego roweru publicznego „Rowerowe Łódzkie”.

5. Jakość powietrza w mieście, powinna zostać poprawiona z uwagi na ponadnormatywną wartość stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10, które odnotowano w mieście w 2019 r. Przyczynami niezadawalającej jakości powietrza jest emisja powierzchniowa, liniowa i punktowa.
6. Potencjał do rozwoju turystyki zdrowotnej (uzdrowskiej, rehabilitacyjnej) stanowiąc mogą nieeksploatowane dotychczas zasoby wód geotermalnych zlokalizowanych w Sieradzu.

Sieradz w latach 2010-2020 – wyniki ewaluacji

Dokument jakim jest *Ewaluacja Strategii Miasta Sieradza na lata 2010-2020* stanowi podstawę do rozpoczęcia prac nad II etapem powstania Strategii, w którym to wypracowana zostanie misja i wizja rozwoju miasta.

Wizja przyjęta w poprzedniej Strategii brzmiała „Miasto oferujące wygodne, a jednocześnie interesujące warunki życia”, natomiast misją było „Miasto zapewniające europejski standard życia w centrum Polski”. Celem nadrzędnym przedstawionym w dokumencie była „Satysfakcja mieszkańców”, oprócz tego wyodrębniono 6 celów strategicznych, którym zostały przypisane konkretne cele operacyjne i projekty rozwojowe.

Wśród celów strategicznych znalazły się:

- **Cel Strategiczny 1** – Kapitał społeczny,
- **Cel Strategiczny 2** – Kapitał ludzki,
- **Cel Strategiczny 3** – Gospodarka i infrastruktura,
- **Cel Strategiczny 4** – Planowanie przestrzenne i gospodarka gruntami,
- **Cel Strategiczny 5** – Kultura, Nauka, Sport i Rekreacja,
- **Cel Strategiczny 6** – Wizerunek Miasta – Sieradz, gościnny dla rozwoju.

Łączna liczba zadań, których próbę realizacji podjęto/określono w ramach wdrażania założeń Strategii wynosiła 172. Najwięcej zadań (61) dotyczyło realizacji założeń celu 5 - Kultura, Nauka, Sport i Rekreacja. Najmniej (11) w ramach celu 6 – Wizerunek Miasta – Sieradz, gościnny dla rozwoju.

Z ewaluacji wynika, że w ramach Strategii zrealizowano 67 projektów mających charakter inwestycyjny (39% ogółu projektów), wdrożonych zostało 46 zadań nie inwestycyjnych (28% ogółu projektów), a 12 (7%) jest w trakcie realizacji.

Poniższe zestawienie przedstawia wyniki dotyczące realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Tabela 3 Zestawienie procentowe wyników realizacji założeń Strategii

	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5	Cel 6	Łącznie
Zrealizowane	0,0%	5,6%	53,6%	58,3%	68,9%	9,1%	38,4%
Wdrożone	69,0%	44,4%	0,0%	0,0%	8,2%	36,4%	26,7%
W trakcie realizacji	9,5%	22,2%	0,0%	16,7%	1,6%	9,1%	7,0%
W planach	2,4%	0,0%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%
Zaniechane	4,8%	0,0%	0,0%	0,0%	4,9%	27,3%	4,7%
Niezrealizowane	0,0%	0,0%	21,4%	0,0%	1,6%	9,1%	4,7%
Zadanie instytucji zewnętrznej	0,0%	27,8%	7,1%	0,0%	11,5%	0,0%	8,1%
Brak danych	14,3%	0,0%	14,3%	25,0%	3,3%	9,1%	9,3%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Cel strategiczny 6 jest jedynym, gdzie ponad 20% projektów zostało zaniechanych i zaprzestano ich realizacji z uwagi na brak środków finansowych, braki w infrastrukturze, obecną sytuację związaną z pandemią COVID 19 lub niski poziom zainteresowania w zakresie współpracy przy realizacji zadań przez podmioty zewnętrzne.

Stopień realizacji założeń przedstawionych w Strategii Rozwoju Miasta Sieradz na lata 2010-2020 można uznać za bardzo dobry. Spośród ogółu przyjętych do realizacji zadań strategicznych, zrealizowanych/wdrożonych zostało około 65,7% z nich, czego efektem jest między innymi rosnąca pozycja miasta.

Sieradz okiem przedsiębiorców najważniejsze wnioski

Na potrzeby niniejszej strategii przeprowadzono oprócz badań ilościowych – badania sondażowego, również badanie jakościowe jakim jest wywiad. Przyjętą metodą badawczą był indywidualny wywiad pogłębiony. Zrealizowano pięć wywiadów z przedsiębiorcami działającymi w wielu sektorach gospodarki, wśród nich znalazły się osoby działające w branży przetwórstwa spożywczego, branży farmaceutycznej, a także związane z branżą hotelarską i budownictwem.

Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski dotyczące sytuacji panującej w mieście, związanej z rynkiem pracy, inwestowaniem w rozwój działalności na tym terenie, a także pozyskiwaniem kadry pracowniczej.

1. Według respondentów, Sieradz można uznać za miasto atrakcyjne do prowadzenia działalności gospodarczej. Na korzyść działa przede wszystkim dostępność komunikacyjna i przebieg drogi ekspresowej S8, dostępność terenów pod inwestycje, a także podaż pracowników. Nie bez znaczenia jest również przychylność władz miasta. Według przedsiębiorców, bliskość Łodzi nie wpływa w dużym stopniu na zmniejszenie atrakcyjności Sieradza. Sieradz jest miastem o znaczeniu subregionalnym, wiodącym w swoim obszarze funkcjonalnym, w granicach dawnego województwa sieradzkiego, w szczególności dla np. Wielunia czy Zduńskiej Woli.
2. Zachętą dla przedsiębiorców do podjęcia inwestycji w Sieradzu, może być prowadzenie działań promocyjnych dla miasta, a także poprawa obsługi średniego biznesu i kierowanie wsparcia do mniejszych, lokalnych firm oraz przygotowanie terenów pod inwestycje, czyli uzbrojenia w niezbędną infrastrukturę techniczną. Zachętą inwestycyjną są również zwolnienia z konieczności płacenia podatków od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej, na co wskazuje Uchwała nr XXXVIII/249/2020 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 29 grudnia 2020 r. Respondenci oczekiwaliby wskazanie konkretnego stanowiska lub komórki w strukturach samorządu miasta, która wspierałaby lokalnych przedsiębiorców. Lokalizacja i infrastruktura drogowa, kapitał ludzki oraz atrakcyjne tereny inwestycyjne, również stanowią istotny atut i mogą przyciągnąć przedsiębiorców. Na atrakcyjność Sieradza pod względem inwestycyjnym, wpływa w dużej mierze przebiegająca tam droga S8 oraz połączenie tras komunikacyjnych i węzłów logistycznych, bez dobrej dostępności komunikacyjnej, Sieradz stanowiłby ośrodek peryferyjny.
3. W przypadku oceny dostępności kadr i pozyskiwania kapitału ludzkiego, przedsiębiorcy przedstawiają różne stanowiska. Są osoby, które nie mają problemu ze znalezieniem pracowników, zarówno niskowyzkwalifikowanych jak i kadry wyspecjalizowanej.

Jednakże, niektórzy zauważają kilka problemów związanych z zasobami ludzkimi i pozyskiwaniem pracowników. Jednym z nich jest drenaż mózgow, odpływ młodych, ambitnych, wykształconych ludzi, w poszukiwaniu pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom, głównie do Łodzi – stolicy regionu, jak również Wrocławia, którzy nie boją się zaryzykować. Mieszkańcy Sieradza nie wykazują chęci do samorozwoju i podnoszenia kwalifikacji mimo propozycji ze strony pracodawcy, a także są niechętni do podejmowania ryzyka. Problemem w mieście jest również kształcenie zawodowe, brakuje osób wykształconych zawodowo technicznie. Trudność stanowi również pozyskanie kadry wyższego szczebla, kadry menadżerskiej, osoby z wyższymi kwalifikacjami i kompetencjami, zostają pozyskane z zewnątrz. Miasto powinno skupić się na podnoszeniu kwalifikacji, zwłaszcza młodzieży oraz kadry produkcyjnej, co przyniesie korzyści nie tylko dla miasta, ale również dla gmin i powiatów ościennych. Powinno się stworzyć atrakcyjne warunki do pracy osób młodych oraz miejsca, w których będą mogli spędzać czas po pracy.

4. Według respondentów, utrudnieniem w prowadzeniu działalności są procedury środowiskowe, pozyskiwanie decyzji np. przy oddaniu obiektów do użytkowania, zajmuje dużo czasu, a to spowalnia rozwój, zniechęca i obniża efektywność ekonomiczną, jednakże jest to zależne od organów niesamorządowych. Przedsiębiorcy nie mogą narzekać na współpracę z Urzędem Miasta, natomiast nieco gorzej oceniana jest komunikacja i współpraca z innymi jednostkami m.in. Starostwo Powiatowe, Sanepid czy Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego. Widać znaczący postęp, realizację przyjętej strategii i starania władz samorządu. Bariery ograniczającą rozwój gospodarczy stanowią niewykorzystane potencjały takie jak: rzeka Warta, wały przeciwpowodziowe, a także dla niektórych trudności w pozyskaniu pracowników. Według respondentów miasto powinno wspierać budowanie wspólnoty gospodarczej na poziomie powiatu, regionu. Rozwiązaniem może być stworzenie klastra i prowadzenie zintegrowanych działań po to, by inwestor zewnętrzny korzystał z oferty lokalnej.
5. Respondentom zadano pytanie czy w ich opinii Sieradz to miasto tracące funkcje (co wynika ze wskazania w KSRR 2030 Miasta Sieradz jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze). Pojawiają się pozytywne opinie dotyczące rozwoju budownictwa mieszkalnego, zmniejszenia problemu bezrobocia oraz ogólnego rozwoju miasta. Sieradz konkurując ze Zduńską Wolą, rozwija się dużo szybciej i jego przewaga w regionie jest widoczna i rośnie. Nowe elity biznesowe z sektora prywatnego, które pojawiają się w Sieradzu, stwarzają oferty i miejsca pracy, i mogą wpłynąć na ograniczenie odpływu ludności. Z uwagi na to, że Sieradz nie jest miastem wojewódzkim, traci na sile przede wszystkim ze względu na odpływ ludności oraz proces depopulacji. Miasto uważane jest również za niezaspokajające potrzeb spędzaniu czasu

wolnego. Dostęp do rzeki Warty, uważany jest za atut, ale również za niewykorzystany potencjał rozwojowy.

6. Wśród zmian, które powinno się wprowadzić, wymieniono przede wszystkim poprawę infrastruktury drogowej, poszerzenie oferty kulturalnej (powstanie kina), powstanie hali sportowej, rozbudowę bazy noclegowej, budowę ścieżek rowerowych oraz rozwój komunikacji publicznej umożliwiającej przemieszczenie się i dojazd do Sieradza z okolicznych miejscowości. Powinno się wdrożyć działania dotyczące poprawy atrakcyjności osiedleńczej miasta, poszerzenie oferty miasta, mające na celu przyciągnięcie pracowników i zatrzymanie obserwowanego procesu depopulacji. Biorąc pod uwagę wielkość Sieradza i jego potencjał, należy skupić się na tworzeniu atrakcyjnej oferty miasta. Poprzez budowanie sfery oferty po pracy, samorząd znacząco wzmocni atrakcyjność inwestycyjną i gospodarczą z korzyścią dla mieszkańców oraz całego sektora biznesowego.

Miasto w optyce mieszkańców – wyniki badania ankietowego

1. Dla ponad 77% mieszkańców, Sieradz jest dobrym miejscem do życia, natomiast tylko dla niecałych 41% jest równocześnie dobrym miejscem do pracy. 82% uznało, że mogłoby polecić go jako dobre miasto do zamieszkania.
2. Zdecydowana większość respondentów mieszka w mieście od urodzenia, stąd też wysoki stopień poczucia przywiązania i związku z Sieradzem. Blisko 76% respondentów czuje się związanych z miastem, z czego prawie 32% wskazało na odpowiedź „bardzo mocno”. O silnym poczuciu tożsamości lokalnej i przywiązaniu świadczy również niewielki, ponad 30% odsetek mieszkańców, którzy zdecydowaliby się na wyprowadzkę z miasta.
3. Wśród powodów zmiany miejsca zamieszkania, pojawiały się przede wszystkim głosy nawiązujące do kwestii związanych z mało atrakcyjnymi ofertami pracy i niskimi zarobkami.
4. W przypadku analizy zmian, jakie zaszły w ostatnich 5 latach, ankietowani wskazywali na znaczącą poprawę dotyczącą możliwości załatwienia spraw urzędowych przez Internet, a także pozytywnych zmian związanych z dostępnością miejsc spędzania czasu wolnego i miejsc usługowych i handlu. Pozytywne zmiany zaszły również w kwestii infrastruktury technicznej, mianowicie poprawie jakości dróg i stanu technicznego oświetlenia. Niekorzystne zjawiska i pogorszenie sytuacji obserwowane było głównie w związku z dostępnością usług służby zdrowia (co ważne, nie podlegającej bezpośrednio samorządowi miasta Sieradza).
5. Mocną stroną miasta według ankietowanych jest lokalizacja, skomunikowanie miasta z regionem oraz tereny zielone. Mieszkańcy mają swoje ulubione przestrzenie publiczne, w których spędzają wolny czas, np. dla 76% z nich jest to rzeka Warta i tereny nadrzeczne, jednakże 8,5% z nich wskazało, że słabą stroną miasta jest brak możliwości kreatywnego spędzania czasu wolnego. Miasto powinno zadbać o zagospodarowanie przestrzeni publicznych, ich rewitalizację oraz stworzenie dostosowanej do potrzeb oferty kulturalno-rozrywkowej (45% odsetek mieszkańców, uważa, że cecha „bogate w imprezy kulturalne i rozrywkowe” nie pasuje do charakterystyki Sieradza).
6. Sieradz dla blisko połowy ankietowanych, kojarzy się miastem administracji, a w regionie sieradzkim, wg mieszkańców jest liczącym się ośrodkiem handlowym oraz administracyjnym.
7. Opinie odnośnie oceny rozwoju i sytuacji, w której obecnie znajduje się miasto są skrajne. 43% stwierdza, że miasto stabilnie się rozwija, a nieco mniej – 39%, uważa, że przeżywa zastój.
8. Mimo problemów, na które wskazują mieszkańcy, słabych stron oraz niedogodności, dla blisko 53% mieszkańców wizerunek miasta jest pozytywny. Wśród zestawu najczęściej wybieranych cech, które charakteryzują opisywane miasto, najczęściej wskazywano na „ładne”

i „bezpieczne”. Tylko 12% ankietowanych stwierdziło inaczej i określiło miasto jako mające negatywny wizerunek.

Miasto w liczbach – najważniejsze wnioski

1. Miasto może pełnić istotną funkcję w ramach planowanego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sieradza, dla którego obok Zduńskiej Woli i Łasku, pełni kluczową rolę gospodarczą, zaplecze usługowe, edukacyjne i handlowe.
2. Na przestrzeni lat 2010-2019 liczba mieszkańców Sieradza zmniejszyła się o około 2 tys. osób, co oznacza ubytek populacji na poziomie 5%. W kolejnych latach niekorzystny trend ten będzie się utrzymywał i jest on charakterystyczny dla większości miast w Polsce.
3. W mieście dynamicznie przyrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W 2019 r. ich odsetek wynosił 24%, co wskazuje na problem starzenia się społeczeństwa i związany z tym wzrost wydatków na pomoc społeczną i usługi dostosowane do osób najstarszych. Jednocześnie w mieście rysuje się negatywna tendencja związana ze spadkiem w ogóle populacji osób w wieku przedprodukcyjnym z 17,7% (2010 r.) do 16,4% (2019 r.). Prognozy wskazują, że liczba osób najmłodszych w ciągu najbliższych 10 lat, może spaść poniżej 15%.
4. Sieradz jest istotnym miejscem pracy dla mieszkańców okolicznych miejscowości, na co wskazuje stały wzrost liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych, poprawiających się statystyk rynku pracy oraz przewaga podmiotów nowo rejestrowanych w stosunku do wykreślanych z rejestru. W 2019 r. liczba podmiotów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, wynosiła 82. Mimo pozytywnych tendencji na rynku pracy, w najbliższych latach, sytuacja ta może zostać zachwiana z uwagi na występujące w mieście negatywne procesy demograficzne, takie jak wyludnianie się miasta, starzenie społeczności lokalnej oraz ujemny przyrost naturalny.
5. W latach 2010-2019 liczba mieszkań na terenie miasta sukcesywnie wzrastała, prognozy na rok 2030 są równie optymistyczne. Liczba mieszkań w 2030 r. prawdopodobnie będzie wynosić około 17 130. Ten pozytywny trend może być istotnym czynnikiem przyciągającym nowych mieszkańców, ale także czynnikiem, który wpłynie na zatrzymanie odpływu mieszkańców.
6. Sieradz posiada rozwiniętą ofertę edukacyjną i zapewnia dostęp do placówek, kształcących na każdym poziomie, od żłobków, przez przedszkola i szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe, aż do uczelni wyższych. Uzupełnienie oferty stanowią placówki specjalistyczne. Wartość współczynnika skolaryzacji netto wynosi 107,9%, co wskazuje na to, że do szkół podstawowych w mieście uczęszcza więcej dzieci, niż zamieszkuje w mieście.

Bilans strategiczny w ujęciu syntetycznym: analiza SWOT

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
 Dostępność komunikacyjna i skomunikowanie miasta z regionem - droga ekspresowa S-8, połączenia kolejowe w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej	 Brak spójności terytorialnej – granice w strukturze przestrzennej stanowi dolina Warty, trasa tranzytowa Łódź - Wrocław oraz tory PKP
 Silna tożsamość lokalna, przywiązanie do miejsca, zakorzenienie mieszkańców	 Spadek liczby ludności
 Wysoki kapitał społeczny i zintegrowane społeczeństwo	 Starzenie się społeczeństwa
 Bogata historia, folklor sieradzki – baza do rozwoju turystyki kulturowej	 Zmniejszający się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym
 Walory urbanistyczne – pozostałość po średniowiecznym układzie przestrzennym	 Ujemny przyrost naturalny i saldo migracji – wyludnianie się, kurczenie się miasta
 Zasoby wód geotermalnych - potencjał do rozwoju turystyki zdrowotnej, w tym uzdrowskiej i rehabilitacyjnej	 Wysokie wydatki stałe (pomoc społeczna i rodzina, oświata i wychowanie, administracja publiczna) – ograniczenie możliwości inwestycyjnej
 Położenie w dorzeczu Warty – dolina rzeki stanowi potencjał przyrodniczy do wykorzystania turystycznego	 Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych – bariera w rozwoju turystyki aktywnej
 Dobra dostępność do placówek edukacyjnych, kształcących na każdym poziomie	 Pogarszająca się w odczuciu mieszkańców sytuacja dotycząca dostępności do usług służby zdrowia
	 Niewystarczająca ilość działań skierowanych na integrację społeczną i rozwój społeczeństwa obywatelskiego
	 Niewielka ilość działań pozwalająca na rozwój aktywności mieszkańców oparty o działania kulturalne
Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
 Budowa marki Sieradza jako ośrodka dobrego do zamieszkania i pracy o ponadlokalnym oddziaływaniu	 Zagrożenie marginalizacją, z uwagi na utratę funkcji i pogarszanie się sytuacji społeczno-gospodarczej
 Wiodąca pozycja i rozwój związany z współtworzeniem obszaru funkcjonalnego - MOF Sieradz - Łask - Zduńska Wola	 Masowe korzystanie z usług publicznych w Sieradzu przez mieszkańców ościennych gmin i miejscowości nierekompensowane wpływami podatkowymi
 Przynależność do Turystycznego Obszaru Funkcjonalnego Doliny Warty – możliwość promocji regionu w kraju i za granicą	 Konkurencyjność innych ośrodków regionalnych
 Położenie - sąsiedztwo Łodzi i ościennych regionów Wielkopolski, Dolnego Śląska, stanowiące istotny atut w wymiarze gospodarczym otwierającym szanse rozwojowe	 Wysokie zagrożenie ekstremalnych zjawisk pogodowych – w szczególności zagrożenie powodziowe wynikające z niedostatecznej infrastruktury zabezpieczającej
 Atrakcyjność inwestycyjna – wpływ na to ma wysoka jakość obsługi i profesjonalizacja działania	 Słabo funkcjonujący państwowy system opieki zdrowotnej - długie oczekiwanie na leczenie szpitalne i odległe terminy wizyt u specjalistów medycznych

VI Kluczowe potencjały rozwojowe Sieradza

Budowanie długookresowej koncepcji rozwojowej wymaga oparcia się na zasobach wewnętrznych i zewnętrznych. Można w pewnym uproszczeniu stwierdzić, że zasoby, dziedzictwo i kapitał identyfikowany w Sieradzu stanowią najważniejsze potencjały miasta. Poniżej wskazano te elementy, które traktuje się jako wiodące w kontekście rozwoju Sieradza w perspektywie roku 2030. Główne potencjały wynikają również z prowadzonych badań i analiz wzmiankowanych uprzednio w ramach analizy SWOT. Dla uporządkowania potencjały przedstawiono w pewnych ramach tematycznych, a następnie rozwinięto.

Potencjał społeczny	
1.	W wymiarze obywatelskim należy podkreślić, że ponad ¾ respondentów, mieszkańców Sieradza jest zadowolona z zamieszkiwania miasta. Co więcej, pogłębione badania wskazują na dużą dumę sieradzan, którzy szcycą się historią miasta, jego symbolami i instytucjami takimi jak szkoły. Tożsamość lokalna związana jest również z zakorzenieniem – 72% respondentów to rdzenni sieradzanie, co więcej po znaczącym napływie mieszkańców w latach 70. XX wieku nastąpił widoczny proces integracji społecznej.
2.	Tożsamość i duma z zamieszkiwania Sieradza wiąże się z jego ponadlokalnym oddziaływaniem, w przeszłości popartym funkcjonowaniem województwa sieradzkiego, a aktualnie związanym z wiodącą pozycją w ramach planowanego obszaru funkcjonalnego MOF Sieradz - Łask - Zduńska Wola. Dla mieszkańców miasta, jego pozycja w ujęciu regionalnym oraz ranga stanowią ważny element kreujący ogólną atrakcyjność Sieradza.
3.	Spadające bezrobocie i rozwój gospodarczy widoczny w mieście w ostatnich latach wpłynął na wzrost zamożności mieszkańców, zdynamizowanie procesu budowy, tworzenia się klasy średniej, która ma aspiracje i stosunkowo wysokie oczekiwania w kontekście oferty oraz jakości spędzania czasu wolnego w sposób kreatywny. Warto podkreślić, że ta część populacji, która artykułuje nowe potrzeby to często liderzy opinii i środowiska wyznaczające trendy rozwojowe na najbliższe lata.
4.	Aktywność społeczeństwa obywatelskiego i jego kapitał społeczny to niekwestionowany atut Sieradza, który ma pierwszorzędne znaczenie w warstwie społecznej. Identyfikowany wzrost kapitału społecznego i ludzkiego prezentuje również raport ewaluacyjny. Widocznymi efektami, rezultatami aktywności obywatelskiej są: realizacja Lokalnego Programu Mikrograntów oraz przede wszystkim konsekwentnie rozwijany segment senioralny czego przykładem jest działający Dzienny Dom Pobytu czy też Klub Seniora.
5.	Oferta usług edukacyjnych i kulturowych została oceniona w ramach ewaluacji działań w minionej dekadzie (lata 2010-2020) jako wysoko rozwinięta. Jakość tej oferty wpisuje się w koncepcję budowy marki Sieradza jako ośrodka o ponadlokalnym oddziaływaniu. Ten fakt również wzmacnia tożsamość mieszkańców oraz ich poziom zadowolenia z zamieszkiwania miasta.

Potencjał gospodarczy

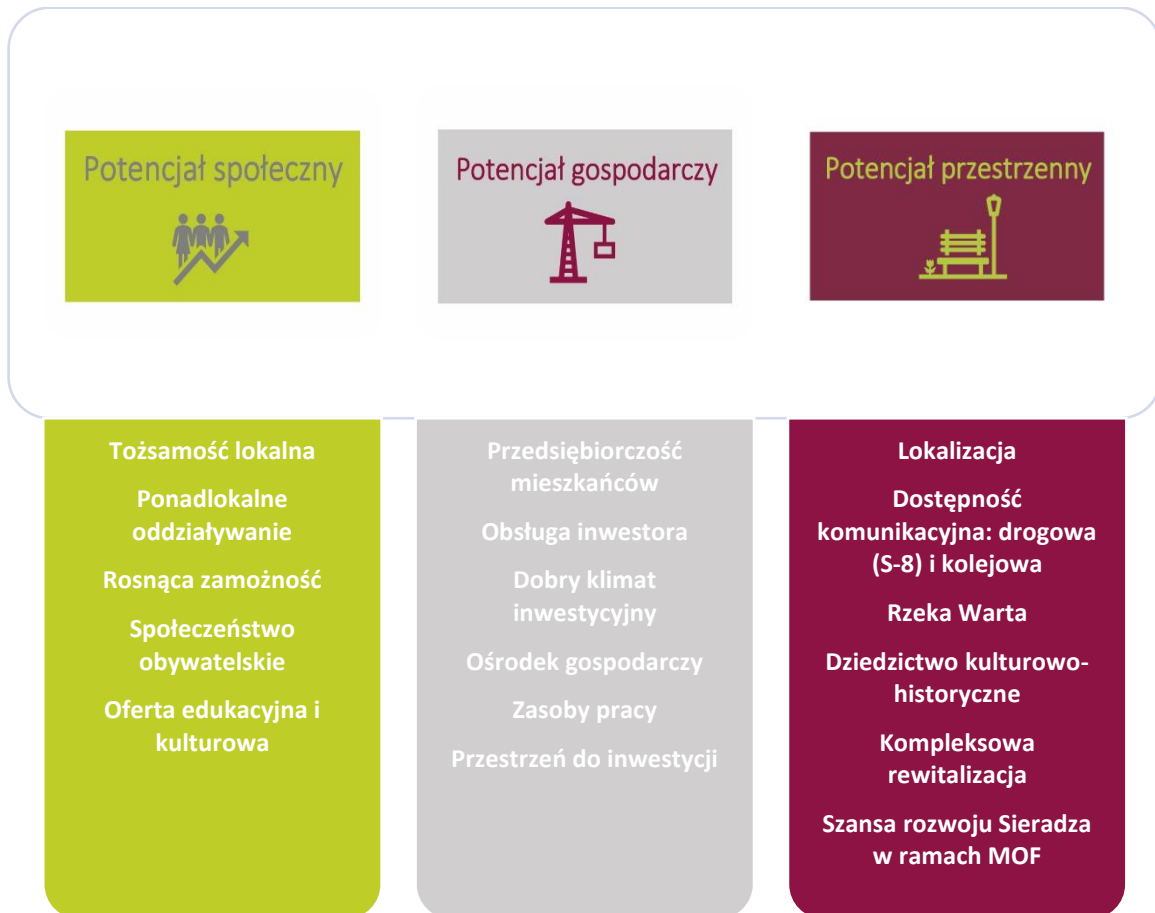
1.	<p>W strukturze gospodarczej miasto charakteryzuje się stosunkowo wysokim potencjałem gospodarczym. Wzrasta liczba podmiotów gospodarczych rejestrowanych w mieście, co przekłada się na wzrost liczby miejsc pracy. Dodatkowo odnotowuje się systematyczny spadek liczby bezrobotnych, przy wzroście liczby osób pracujących. Ze względu na strukturę lokalnego rynku pracy można stwierdzić, że jego bazą jest przedsiębiorczość, głównie sektora MŚP oraz jednoosobowych działalności gospodarczych. Niewielka ilość bardzo dużych zakładów pracy powoduje, że Miasto jest mniej podatne na potencjalne negatywne odczuwanie skutków gospodarczych w przypadku sytuacji kryzysowych. Duże zakłady pracy, to głównie sektor publiczny (np. Szpital Wojewódzki, Jednostka Wojskowa).</p>
2.	<p>Potencjał gospodarczy jest potwierdzony lokowaniem się firm na obszarach aktywności gospodarczej, również rozpoznawalnych, takich jak chociażby Centrum Logistyczne "Sieradz" firmy Jeronimo Martins Polska S.A., Ceramika Tubądzin, Medana Pharma S.A., Cornette Underwear, OSM Wart-Milk, Xella Polska, Feber Sp. z o.o. Odnotowana sytuacja wynika z dobrego poziomu obsługi inwestorskiej, związanej z prowadzeniem działań planistycznych (opracowywanie MPZP), uzbrajaniem terenów inwestycyjnych oraz bieżącym profesjonalnym kontaktom z potencjalnymi inwestorami.</p>
3.	<p>Bazując na potencjałach endogenicznych warto ukierunkować lokalną gospodarkę na sektor MŚP, który zapewnia istotną dywersyfikację również w kontekście rynku pracy i budowania trwałej atrakcyjności inwestycyjnej. W sensie branż istotnych dla rozwoju gospodarczego Sieradza warto wskazać m.in. sektor farmaceutyczny, tekstylny, centra logistyczne, produkcję przemysłową oraz kierunek przetwórstwa rolno-spożywczego jako potencjalnej branży wschodzącej (mimo braku istotnych tradycji Sieradza w tym obszarze gospodarki), ale także firmy świadczące usługi outsourcingowe. Warto podkreślić, że przedsiębiorcy wskazują na dobry klimat inwestycyjny oraz relacje z samorządem lokalnym.</p>
4.	<p>Akceleratorem rozwoju gospodarczego Sieradza jest jego dostępność komunikacyjna i korzyści wynikające z przebiegu drogi ekspresowej S-8 (w tym dwóch węzłów dojazdowych do Miasta). Rola wskazanego szlaku komunikacyjnego konsekwentnie wzrasta, co równocześnie buduje atrakcyjność Sieradza jako ośrodka gospodarczego. Ponadto istotne znaczenie ma połączenie kolejowe w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, dzięki której podróż z Sieradza do Łodzi pociągiem trwa niecałą godzinę (dystans Sieradz – Łódź Kaliska to około 65 km), a w przypadku realizacji komponentu kolejowego Kolei Dużych Prędkości, skróci się do około 25 minut do Łodzi, nieco ponad godzinę do Warszawy czy Wrocławia oraz Poznania.</p>
5.	<p>Sieradz to ważny ośrodek gospodarczy i miejsce pracy dla ościennych gmin i miejscowości, w szczególności dla mieszkańców gminy wiejskiej Sieradz. Znajduje to również odzwierciedlenie w korzystaniu z usług przez dojeżdżających do miasta do pracy i kreowaniu Sieradza jako ośrodka będącego odniesieniem dla całego subregionu (całego MOF czy też szerzej terenu byłego województwa sieradzkiego). Okoliczne gminy i ich mieszkańcy stanowią ważny rezerwuuar pracowników dla rozwijających się w granicach miasta przedsiębiorstw.</p>

Potencjał przestrzenny

1.	Blisko 25% respondentów deklaruje, że lokalizacja Sieradza to jego kluczowy atut. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Łodzi – stolicy województwa oraz ościennych regionów Wielkopolski, Dolnego Śląska oraz stosunkowa bliskość granic województwa śląskiego to ważny atut również w wymiarze gospodarczym otwierającym szanse rozwojowe.
2.	Dostępność komunikacyjna i skomunikowanie miasta z regionem to dla 14,2% badanych najważniejsza mocna strona Sieradza. Jest ona szczególnie ważna w kontekście infrastruktury drogowej i drogi S-8 budującej atrakcyjność gospodarczą miasta.
3.	Zasoby przyrodnicze i oś rzeki Warty to z jednej strony sfera bioróżnorodności wymagającej ochrony (również w kontekście przeciwpowodziowym), a z drugiej to przestrzeń dla tworzenia atrakcyjnych miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców miasta oraz turystów. Rzeka Warta powinna stanowić wyróżnik miasta poprzez funkcjonalne skierowanie się w jej kierunku (istotne jest kształtowanie węzłowego obszaru strategicznego o wysokich walorach i zasobach przyrodniczo – krajobrazowych – „Dolina Warty”).
4.	W kontekście dziedzictwa kulturowego kluczowe znaczenie ma kształtowanie węzłowego obszaru strategicznego o wysokich walorach historyczno-kulturowych i architektoniczno-urbanistycznych „Stare Miasto”. Warto podkreślić, że dziedzictwo kulturowe stanowi naturalny kapitał dla rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego sieradzan, stanowi także naturalną podstawę wzmacniania tożsamości lokalnej. Ponadto dla 9,6% mieszkańców Sieradza zabytki i historia to zasadniczy walor miasta.
5.	Dotychczasowe efekty procesu rewitalizacji są pozytywnie oceniane przez mieszkańców, o czym świadczy chociażby poprawiająca się dostępność miejsc spędzania czasu wolnego (dostrzegana przez 67% badanych). Wdrażanie <i>Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Sieradza na lata 2018-2023</i> , wpływa na osiągnięcie wyartykułowanej w dokumencie wizji, która wskazuje m.in. na fakt, że <i>„tożsamość lokalna i poczucie więzi z miejscem zamieszkania jest budowane w oparciu o bogactwo dziedzictwa historycznego i kulturowego, które jest coraz bliższe mieszkańcom obszaru rewitalizacji, w szczególności młodym osobom, które chętnie czerpią wiedzę i doświadczenia od starszych pokoleń”</i> .
6.	Rozwijanie MOF Sieradza i oddziaływanie ponadlokalne miasta odnosi się do jego naturalnej strefy funkcjonalnej organizującej się wokół miasta. W tym kontekście należy pokreślić w pierwszej kolejności gminę wiejską okalającą Sieradz, a w drugiej granice wyznaczone funkcjonowaniem w przeszłości województwa sieradzkiego. Potencjał przestrzenny Sieradza opiera się na posiadaniu zasobów symbolicznych, technicznych oraz instytucjonalnych, które ten zasób pozwolą wykorzystać. Kluczowe znaczenie w opisywanym układzie funkcjonalnym ma integracja planistyczna (w tym przestrzenna) obszaru i budowanie wiodącej pozycji przez miasto Sieradz.

Opisane potencjały stanowią zbiór elementów, na bazie których można planować rozwój i tworzyć koncepcję zmieniania Sieradza w następnych latach. Kluczowe potencjały rozwojowe miasta Sieradza pozwalają na trafne budowanie założeń planistycznych, które nie będą abstrahowały od rzeczywistych uwarunkowań oraz możliwości samorządu i kluczowych interesariuszy. Poniżej zilustrowano hasłowo siatkę potencjałową dla miasta Sieradza.

VII Wizja rozwoju Miasta Sieradza

Wizja to w świetle przepisów nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na umieszczenie poniższych zapisów jako elementu, który z jednej strony wprowadza do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, a z drugiej odnosi się do wyzwań stawianych przed miastem Sieradz i stojącej za nią idei przewodniej.

Wizja w ramach Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030 stanowi cel całkowicie nadrzędny w stosunku do całej struktury celów strategicznych. Funkcją wizji jest także aktywizacja i kreowanie przestrzeni dla współdziałania różnych środowisk, grup i organizacji, liderów samorządowych, społecznych czy biznesowych. Wizja Sieradza ma jednoczyć wokół zawartych w niej idei. Na wizję składa się sekwencja kluczowych aspiracji rozwojowych, które są wyartykułowane poniżej w dwóch ujęciach.

W ujęciu lapidarnym wizja Sieradza ma charakter skrótowego opisu pożądanego stanu docelowego miasta przede wszystkim w kontekście ograniczenia negatywnych procesów rozwojowych, które wpłynęły na umieszczenie miasta na liście ośrodków tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju Miasta Sieradza. Ujęcie lapidarne

Sieradz gościnny dla rozwoju!

Sieradz wyróżniającym się ośrodkiem miejskim skutecznie ograniczającym skutki negatywnych procesów rozwojowych, społecznych, demograficznych, ekonomicznych i gospodarczych.

Wizja rozwoju Miasta Sieradza w narracji rozwojowej sygnalizuje najważniejsze aspekty, które w dalszej części zostały rozwinięte pod postacią planów strategicznych i operacyjnych

Wizja rozwoju Miasta Sieradza. Narracja rozwojowa Sieradz 2030

Sieradz to miasto otwarte i dostępne w wymiarze społecznym, przestrzennym oraz technicznym, budujące swój wizerunek w oparciu o trwałą i stabilny rozwój oraz spuściznę dziedzictwa.

Sieradz zapewnia wysoką jakość usług publicznych oraz rozwija sektor usług wyższego rzędu, co nadaje miastu wiodącą pozycję w ramach obszaru funkcjonalnego.

Rozwijanie kapitału społecznego wpływa na pogłębienie integracji społecznej oraz poziom satysfakcji z zamieszkiwania miasta i kształtowanie tożsamości lokalnej sieradzan.

Systematyczny rozwój warunków do prowadzenia gospodarki wpływa na poszerzenie ilości atrakcyjnych miejsc pracy odpowiadających aspiracjom i wykształceniu mieszkańców.

Budowanie marki i potencjału instytucjonalnego miasta zwiększyło jego atrakcyjność oraz wzmocniło pozycję w segmencie miast dużych w województwie łódzkim.

Integracja przestrzenna miasta ułatwia przemieszczanie się po mieście, a systematyczne działania modernizacyjne i prorozwojowe poprawiły jakość funkcjonowania mieszkańców w mieście.

Zwrócenie się do potencjału rzeki Warty stało się faktem, Sieradz czerpie ze swoich zasobów naturalnych, a Warta i jej dostępność stanowi wyróżnik oraz ważny element tożsamości i lokalnej dumy mieszkańców.

Sieradz jest odbierany jako miasto sukcesu i stabilnego wzrostu o czym świadczy rozwój funkcji społeczno-gospodarczych i oddziaływanie na najbliższe otoczenie funkcjonalne.

VIII Misja samorządu lokalnego

Misja rozwoju to w świetle przepisów nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na jej umieszczenie traktując ją jako swoisty cel nadrzędny spinający całość zaproponowanej interwencji.

Koncepcja rozwoju Miasta Sieradza w perspektywie roku 2030, w kontekście misji, czyli w istocie faktycznego celu nadrzędnego interwencji, jako kluczowe traktuje działanie ukierunkowane na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Sieradza oraz na zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia i wszechstronnego rozwoju przy zachowaniu zasobów środowiska naturalnego. Misję na poziomie przepisów prawa precyzyjnie określa przede wszystkim ustawa o samorządzie gminnym i ujęty w niej katalog zadań własnych, natomiast syntetycznie misję miasta Sieradza można określić jako:

Misja Miasta Sieradza.

*Wzmacnianie dobrostanu wspólnoty zamieszkującej Sieradz
w oparciu o trwałe podstawy rozwoju społeczno-gospodarczego
oraz podnoszenie rangi i statusu miasta.*

Warto zwrócić uwagę na wartości, które konstytuują misję, i w oparciu o które skonstruowano plan rozwojowy dla samorządu miasta Sieradza.

IX Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Zgodnie z przywołaną powyżej treścią ustawy o samorządzie gminnym cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym to obligatoryjny element strategii rozwoju gminy. Warto zwrócić uwagę na kilka przesłanek w tym kontekście.

1. Interwencja strategiczna jest osadzona w trzech wymiarach i w ramach procesu planowania strategicznego te domeny zostają zindywidualizowane do potrzeb, specyfiki oraz istoty kluczowych wyzwań stojących przed Sieradzem poprzez sformułowanie celów strategicznych.
2. O ile domeny planowania strategicznego to wprost wymiary przywołane w ustawie, to cele mają już zdecydowanie indywidualistyczny charakter dostosowany do uwarunkowań lokalnych i wyzwań stojących przed samorządem.
3. Logika opracowania koncentruje się na przedstawieniu każdego z wymiarów analizy: społecznego, gospodarczego i przestrzennego w kontekście problemów, potrzeb, potencjałów a następnie w ramach założeń planistycznych: celów i konkretnych działań naprawczych natomiast treściowo przywołane wymiary przenikają się.

Ponadto należy odnieść się do zawartości treściowej w ramach każdego z obszarów i dedykowanych im celów.

1. Obszar społeczny, tematyka społeczna odwołuje się kompleksowo do usług publicznych oraz sektorowych polityk kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców takich jak seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami czy też środowiska zagrożone marginalizacją. Ponadto obszar społeczny to również mieszkalnictwo oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej oraz turystycznej. Warte podkreślenia są również inicjatywy mające na celu wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego.
2. Obszar gospodarczy koncentruje się na tworzeniu warunków do rozwoju gospodarczego poprzez stymulowanie przedsiębiorczości, przygotowywanie terenów inwestycyjnych oraz działania marketingowe. Ze względu na fakt, że realny wpływ na gospodarkę koncentruje się głównie na budowaniu klimatu proinwestycyjnego, ważne są działania o charakterze promocyjnym. Warto podkreślić, że interwencja w obrębie gospodarki jest ukierunkowana

również na sprawność administracyjną oraz budowanie pozycji i statusu miasta jako ośrodka gospodarczego posiadającego istotny potencjał instytucjonalny.

3. Obszar przestrzenny interwencji odnosi się głównie do zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i narzędzi bezpośrednio z nim związanych. Wątek przestrzeni jest istotny jako budujący ramy dla rozwijania funkcji centrotwórczych i symbolicznych miasta. Dodatkowo tematyka przestrzenna obejmuje swoim zakresem zagadnienia klimatyczne, infrastrukturalne oraz rewitalizacyjne, przez co stanowi kluczowy wycinek planowanych działań inwestycyjnych jako dziedzina najbardziej kosztochłonna dla samorządu.

Wyznaczone w rozdziale cele strategiczne odwołują się do obligatoryjnych wymiarów stanowiących domeny planowania strategicznego, które przedstawiono na poniższej grafice.

Poniżej bazując na założeniach formalnych oraz treściowym wykazaniu zawartości każdej z domen wypracowano trzy cele strategiczne. Są one naturalnie osadzone w obligatoryjnych obszarach tworzących ramy dla działalności samorządu lokalnego. Kluczowe znaczenie rozwojowe ma integracja społeczna i ukierunkowanie na poprawianie standardów życia i pracy w Sieradzu, jak również budowanie możliwości samorealizacji w tym mieście. Drugim przenikającym wątki społeczno-gospodarcze (związane z życie po pracy oraz zarobkowaniem) elementem jest przestrzeń i związane z nią możliwości rozwojowe: droga S-8, rzeka Warta czy rewitalizacja zabytkowej tkanki miejskiej. Ostatnim ważnym czynnikiem jest konsekwentne wzmocnienie pozycji miasta w wymiarze symbolicznym oraz instytucjonalnym.

Wymiar społeczny	Cel strategiczny 1.	Zintegrowana wspólnota lokalna	
Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2.	Silna gospodarka – atrakcyjny rynek pracy	
Wymiar przestrzenny	Cel strategiczny 3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna w atrakcyjnym ekosystemie i adaptacja miasta do zmian klimatu	

X Cele operacyjne i kierunki działań

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

O ile cele strategiczne rozwoju Sieradza i poprzedzająca je wizja oraz misja tworzą ramy dla koncepcji rozwoju, prezentując w zwartej formie kierunek rozwoju samorządu Miasta Sieradza, o tyle przedmiotowy rozdział tworzy poziom operacyjny interwencji poprzez katalog celów, kierunków działań i konkretnych zadań/przedsięwzięć oraz projektów kluczowych w perspektywie roku 2030.

Całość przewidzianej interwencji prezentuje schemat zamykający rozdział, natomiast każda z sekwencji działań jest dodatkowo opisana i w schematyczny sposób zaprezentowana graficznie, co umożliwia odtworzenie logiki interwencji.

Obszar społeczny

Cel strategiczny 1. Zintegrowana wspólnota lokalna

Integracja wspólnoty lokalnej to najważniejsze wyzwanie związane z poprawianiem jakości życia mieszkańców oraz budowaniem atrakcyjności osiedleńczej Sieradza jako ważnego ośrodka województwa łódzkiego.

Wyzwanie rozwojowe

Systematyczne zwiększanie dostępu mieszkańców do usług wyższego rzędu

Kierunek działania 1.

Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza

Cel operacyjny 1.1

Prowadzenie przyjaznej mieszkańcom polityki mieszkaniowej

Cel operacyjny 1.2

Poprawianie dostępności i rozbudowywanie oferty usług społecznych

Cel operacyjny 1.3

Wysokiej jakości edukacja dumą miasta Sieradza

Cel operacyjny 1.4

Atrakcyjna polityka senioralna

		Kierunek 1. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 1. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Dostępność mieszkań		Tworzenie warunków dla rozwijania funkcji mieszkaniowej przy zachowaniu zwartości zabudowy miejskiej.	
II	Integracji społecznej		Realizacja polityk równościowych włączających wszystkich mieszkańców Sieradza.	
III	Edukacja		Dbanie o jakość edukacji z punktu widzenia procesu kształcenia i wyników testów wiedzy.	
IV	Polityki sektorowe		Reagowanie na zmieniające się uwarunkowania demograficzne wymagające modelowania polityk miejskich.	

Wyzwanie rozwojowe		Wykorzystanie posiadanych zasobów na rzecz poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego w mieście	
Kierunek działania 2.		Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców	
Cel operacyjny 2.1	Działania na rzecz rozbudowy zagospodarowania turystycznego		
Cel operacyjny 2.2	Rozwijanie infrastruktury i oferty kulturalnej dedykowanej mieszkańcom i budującej rangę Sieradza		
Cel operacyjny 2.3	Poszerzenie zasobów związanych z ofertą sportowo-rekreacyjną miasta		
Cel operacyjny 2.4	Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego		
	Kierunek 2. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 2. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Wykorzystanie zasobów	Otwarcie miasta na wykorzystanie atutów lokalizacyjnych stanowiących walory turystyczne.	←
II	Kultura	Wykorzystanie instytucjonalnej kultury do budowania statusu Sieradza, jego marki oraz integracji społeczności lokalnej.	←
III	Oferta	Animowanie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.	←
IV	Aktywny mieszkaniec	Otwarcie miasta na wykorzystanie atutów lokalizacyjnych stanowiących walory turystyczne.	←

Kierunek działania 1.		Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza	
Cel operacyjny 1.1		Prowadzenie przyjaznej mieszkańcom polityki mieszkaniowej	
1	Stworzenie zintegrowanej sektorowej miejskiej polityki mieszkaniowej w Sieradzu		
2	Wdrażanie dobrych praktyk mieszkaniowych w formie pilotaży m.in. z miast partnerskich takich jak Gaggenau (forma mieszkań dla seniorów jako zabezpieczenie ich przyszłości, możliwość wsparcia osób tam mieszkających, podejmowanie działań integracyjnych)		
3	Zabezpieczenie mieszkań socjalnych i chronionych		
4	Działania na rzecz budownictwa mieszkaniowego w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM) oraz jej wdrażania		
5	Rozwój budownictwa komunalnego, budowa wielorodzinnej zabudowy wraz z modernizacją istniejącego zasobu komunalnego		
6	Uzbrojenie terenów przeznaczonych na rozwijanie funkcji mieszkaniowych		
7	Uchwalanie planów miejscowych ukierunkowanych na rozwijanie funkcji mieszkaniowych		
8	Planowanie terenów błękitno-zielonej infrastruktury wpisujących się w System Ekologiczny Miasta, równoległe z planowaniem zabudowy mieszkaniowej na terenach nieurbanizowanych (zarówno zabudowy wielo - jak i jednorodzinnej)		

Kierunek działania 1.		Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza
Cel operacyjny 1.2		Poprawianie dostępności i rozbudowywanie oferty usług społecznych w Sieradzu
1	Rozwijanie działań i zwiększanie dostępności do programów oraz działań profilaktycznych	
2	Wspieranie działań profilaktycznych, w tym programów edukacyjnych i promocji zdrowia	
3	Realizacja działań zgodnie z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Sieradza	
4	Zapewnienie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych przez MOPS	
5	Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych	
6	Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez realizację systemowych projektów społecznych	
7	Tworzenie warunków rozwoju osobistego dla mieszkańców miasta, również poprzez włączanie ich w aktywne planowanie i realizowanie polityk	

Kierunek działania 1.		Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza
Cel operacyjny 1.3		Wysokiej jakości edukacja dumą miasta Sieradza
1	Podnoszenie standardów jakości opieki i wspierania rozwoju dzieci do lat 3.	
2	Podnoszenie standardów jakości usług związanych z wychowaniem przedszkolnym	
3	Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania	
4	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej	
5	Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania	
6	Realizacja systemowych projektów edukacyjnych	
7	Doposażenie placówek oświatowych	
8	Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej, szczególnie w obrębie kompetencji kluczowych, przedsiębiorczości oraz kompetencji miękkich	
9	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szczególnie uzdolnionych	

Kierunek działania 1.	Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza
Cel operacyjny 1.4	Atrakcyjna polityka senioralna
1	Realizacja polityki senioralnej poprzez zwiększenie partycypacji społecznej seniorów, w tym opiniowanie i kreowanie działań podejmowanych przez miasto Sieradz
2	Prowadzenie warsztatów edukacyjnych, konsultacji senioralnych i innych działań aktywizujących środowisko seniorów
3	Wzmacnianie istniejących oraz rozwijanie nowych inicjatyw senioralnych szczególnie edukacyjnych i kulturalnych
4	Utworzenie Rady Seniorów
5	Utworzenie Klubu 60+
6	Wprowadzenie Karty 60+
7	Stworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy jednostkami miejskimi oraz sektorem NGO i prywatnym w celu wypracowania szeregu cyklicznych i pojedynczych działań, warsztatów, projektów mających na celu zwiększenie dostępu do różnych usług dla osób w wieku senioralnym

Kierunek działania 2.	Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców
Cel operacyjny 2.1	Działania na rzecz rozbudowy zagospodarowania turystycznego
1	Rewitalizacja/zagospodarowanie turystyczne terenów tzw. „Paradzionki” na cele rekreacyjne (teren pomiędzy Wzgórzem Zamkowym, a Stadionem MOSiR)
2	Realizacja projektu Eko-bulwary mającego na celu przywrócenie rzeki i jej otoczenia mieszkańcom, turystom, wprowadzanie nowych funkcji z wykorzystaniem eko-rozwiązań, uzupełnione o działania promujące Sieradz jako miasto eko-turystyczne
3	Modernizacja amfiteatru i animowanie efektywnego wykorzystania jego potencjału
4	Remont Dworku Modrzewiowego wraz z otoczeniem parkowym (Park Staromiejski)
5	Tworzenie zielonych stref rekreacji dostępnych dla mieszkańców miasta
6	Podjęcie działań na rzecz uruchomienia Muzeum Społecznej Historii Miasta Sieradza

Kierunek działania 2.	Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców
Cel operacyjny 2.2	Rozwijanie infrastruktury i oferty kulturalnej dedykowanej mieszkańcom i budującej rangę Sieradza
1	Rozbudowa Sieradzkiego Centrum Kultury
2	Rozwijanie oferty kulturalnej dla wszystkich grup społecznych
3	Wspieranie działalności kulturalnej organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Sieradza oraz instytucji takich jak Sieradzkie Centrum Kultury
4	Tworzenie i rozwijanie przestrzeni dla działalności artystycznej i kulturalnej
5	Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz aktywnego uczestnictwa w kulturze

Kierunek działania 2.		Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców
Cel operacyjny 2.3		Poszerzenie zasobów związanych z ofertą sportowo-rekreacyjną miasta
1	Budowa kompleksu sportowo-widowiskowego na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sieradzu.	
2	Modernizacja istniejącego Hotelu „Trax” wraz z otoczeniem	
3	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i jej promocja wśród mieszkańców	
4	Rozwijanie współpracy między Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji a organizacjami społecznymi i sportowymi	
5	Tworzenie i rozwijanie przestrzeni aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji	
6	Tworzenie warunków atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych	

Kierunek działania 2.		Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców
Cel operacyjny 2.4		Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego
1	Działania na rzecz integracji środowisk lokalnych oraz wzmacniania tożsamości sieradzan	
2	Wspieranie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego: rozwijanie systemów grantowych oraz outsourcing usług publicznych poprzez zlecanie zadań własnych organizacjom pozarządowym	
3	Wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej i solidarnej w procesie włączania osób wykluczonych na rynek pracy	
4	Animowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a sektorem publicznym oraz biznesowym	
5	Rozwijanie mechanizmów partycypacyjnych zmierzających do włączania mieszkańców w procesy decyzyjne, również w procesach inwestycyjnych i projektowych	
6	Utworzenie miejsca aktywności obywatelskiej, stanowiącego punkt animacji i edukacji obywatelskiej oraz przestrzeni coworkingowej dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych	

Obszar gospodarczy

Cel strategiczny 2. Silna gospodarka – atrakcyjny rynek pracy

Nieco ponad 40% mieszkańców traktuje Sieradz jako miejsce dobrej pracy. Jest to wynik znacznie niższy w odniesieniu do ogólnej oceny miasta. Kluczowym aspektem jest kontynuowanie polityki stymulującej rozwój gospodarczy, ze szczególnym uwzględnieniem dywersyfikacji struktury gospodarczej.

Wyzwanie rozwojowe

Wykorzystanie potencjału gospodarczego mieszkańców oraz maksymalizacja korzyści związanych z bliskością drogi ekspresowej S-8

Kierunek działania 3.

Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Sieradza

Cel operacyjny 3.1

Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta

Cel operacyjny 3.2

Wzmacnianie poziomu przedsiębiorczości

	Kierunek 3. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 3. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Atrakcyjne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej	Kluczowe znaczenie ma jakość obsługi inwestorskiej oraz systematyczne przygotowywania terenów inwestycyjnych (szczególnie greenfield) do ich komercjalizacji.	←
II	II Zasoby ludzkie	Poza przyciąganiem inwestora ważne jest inkubowanie biznesu w warunkach lokalnych i budowanie kapitału społecznego.	←

Wyzwanie rozwojowe

Sieradz najważniejszym spośród dużych ośrodków osadniczych w regionie

Kierunek działania 4.

Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego

Cel operacyjny 4.1

Budowanie rangi ośrodka miejskiego

Cel operacyjny 4.2

Rozwój instytucjonalny samorządu miasta Sieradza

Cel operacyjny 4.3

Marketing terytorialny i promocja Sieradza

	Kierunek 4. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 4. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Status	Sieradz w wymiarze społeczno-gospodarczym posiada potencjał do pełnienia roli jednego z liderów rozwoju województwa łódzkiego.	←
II	Sprawny urząd	Wysoka jakość obsługi i profesjonalizacja działania bezpośrednio wpływa na atrakcyjność inwestycyjną Sieradza oraz jakość życia odczuwaną przez mieszkańców.	←
III	Marka Sieradza	Marketing terytorialny to narzędzie wspierające postrzeganie miasta oraz jego wizerunek. Można je również traktować jako narzędzie wzmacniania tożsamości lokalnej.	←

Kierunek działania 3.	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Sieradza
Cel operacyjny 3.1	Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej
1	Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej
2	Uzbrajanie istniejących terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę drogową i techniczną oraz kreowanie nowych terenów przewidzianych do realizacji funkcji przemysłowych czy usługowych
3	Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla nowo wyznaczonych terenów inwestycyjnych
4	Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w mieście w zakresie zachęt inwestycyjnych i podatkowych
5	Podnoszenie standardów obsługi inwestora w mieście
6	Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu

Kierunek działania 3.	Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Sieradza
Cel operacyjny 3.2	Wzmacnianie poziomu przedsiębiorczości
1	Rozwijanie działalności instytucji okołobiznesowych, realizacja funkcji stymulujących przedsiębiorczość
2	Wspieranie i animowanie współpracy na rzecz budowy innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy
3	Współpraca z przedsiębiorcami i placówkami edukacyjnymi w kontekście przygotowywania merytorycznego kadr, gotowych do podjęcia pracy
4	Wspieranie i promocja aktywności zawodowej (również osób starszych)
5	Promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia
6	Inkubacja i akceleracja inicjatyw biznesowych, w tym start-upów

Kierunek działania 4.	Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego
Cel operacyjny 4.1	Budowanie rangi ośrodka miejskiego
1	Budowanie strefy oddziaływania miasta na teren byłego województwa sieradzkiego m.in. poprzez aktywne współtworzenie MOF Sieradz – Łask – Zduńska Wola
2	Podjęcie działań na rzecz zmiany administracyjnej i nadania Sieradzowi grodzkości – Sieradz miastem na prawach powiatu
3	Aktywny lobbying i kooperacja z samorządem oraz administracją publiczną na rzecz rozwijania potencjału miasta Sieradza

Kierunek działania 4.	Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego
Cel operacyjny 4.2	Rozwój instytucjonalny samorządu miasta Sieradza
1	Realizacja działań na rzecz podnoszenia sprawności funkcjonowania administracji samorządowej
2	Rozwój e-administracji (zintensyfikowanie działań związanych z rozwojem technologii cyfrowych, zwiększeniem dostępności do usług teleinformatycznych)
3	Cyfryzacja zasobów gminnych
4	Doposażenie sprzętowe Urzędu Miasta Sieradza w kontekście świadczenia usług online
5	Wzmocnienie kompetencji cyfrowych kadr i pracowników samorządowych oraz mieszkańców
6	Poprawienie efektywności - współpraca między Urzędem Miejskim i jego jednostkami
7	Intensyfikacja współpracy zagranicznej i partnerskiej miasta
8	Wdrażanie nowych standardów i procedur mających na celu usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej
9	Poprawa jakości bazy lokalowej i infrastruktury świadczenia usług przez Urząd Miasta Sieradza i jego jednostki

Kierunek działania 4.	Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego
Cel operacyjny 4.3	Marketing terytorialny i promocja Sieradza
1	Rozwijanie marki Miasta Sieradza
2	Budowanie marki Sieradza jako destynacji turystycznej (krótkopobytowej)
3	Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych ukierunkowanych na wzrost rozpoznawalności turystycznej i gospodarczej
4	Uczestnictwo w branżowych targach, konferencjach i misjach gospodarczych promujących Sieradz

Obszar przestrzenny

Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna w atrakcyjnym ekosystemie i adaptacja miasta do zmian klimatu

Przestrzeń publiczna stanowi podstawowe wyzwanie inwestycyjne stojące przed samorządem i obejmuje m.in. infrastrukturę, kwestie klimatyczne oraz rewitalizacyjne. Innymi słowy obszar jest ukierunkowany na tworzenie atrakcyjnych uwarunkowań, głównie technicznych, umożliwiających rozwijanie życia społecznego w Sieradzu.

Wyzwanie rozwojowe

Poprawa jakości przestrzeni publicznych i dostosowanie jej do oczekiwań mieszkańców

Kierunek działania 5.

Nowoczesna infrastruktura publiczna

Cel operacyjny 5.1	Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Sieradza		
Cel operacyjny 5.2	Rewitalizacja przestrzeni publicznych		
Cel operacyjny 5.3	Rozwijanie systemu gospodarki odpadami		
	Kierunek 5. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 5. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Infrastruktura drogowa	Interwencja w system drogowy ma na celu poprawę integracji przestrzennej miasta oraz ułatwienie poruszania się w nim.	←
II	Rewitalizacja	Rewitalizacja stanowi obszar strategicznej interwencji (OSI) dla miasta Sieradza.	←
III	Gospodarka odpadami	Obszar wymaga dostosowania infrastrukturalnego do istniejących przepisów prawa.	←

Wyzwanie rozwojowe

Poprawa jakości przestrzeni publicznych i dostosowanie jej do oczekiwań mieszkańców

Kierunek działania 6.

Ochrona środowiska naturalnego

Cel operacyjny 6.1	Ograniczenie niskiej emisji		
Cel operacyjny 6.2	Działania na rzecz rozwoju sieci ciepłowniczej		
Cel operacyjny 6.3	Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki wodnej na terenie miasta Sieradza		
Cel operacyjny 6.4	Ochrona bioróżnorodności		
	Kierunek 6. opiera się na filarach:	Realizacja Kierunku 6. wiąże się z następującymi czynnikami:	
I	Ograniczenie niskiej emisji	Transformacja energetyczna i niskoemisyjność to zasadnicze wyzwanie w perspektywie 2021-2027 jako wiodąca polityka UE	←
II	Ucieplnienie	Działania na rzecz rozwoju sieci ciepłowniczej to element istotnie poprawiający jakość powietrza.	←
III	Dostępna infrastruktura sieciowa	Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej to wyzwanie związane m.in. z procesem suburbanizacji wewnątrz miejskiej.	←

IV	Przyroda	Potencjał głównej rzeki Warty wymaga z jednej strony istotnej ochrony, a z drugiej udostępniania turystycznego. ←
Kierunek działania 5.		Nowoczesna infrastruktura publiczna
Cel operacyjny 5.1		Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Sieradza
1	Modernizację, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	
2	Kompleksowa poprawa układu drogowego w Sieradzu od ul. Wojska Polskiego (DK83) – do ul. Armii Krajowej” (zadanie etapowane)	
3	Działania na rzecz budowy łączników drogowych, mini obwodnic jako zadania ograniczającego skutki „rozlewania się miasta”	
4	Stworzenie studium rozwoju sieci ścieżek rowerowych na terenie miasta Sieradza (z uwzględnieniem różnych grup użytkowników)	
5	Budowa sieci dróg, ścieżek rowerowych i ścieżek dla rolkarzy, ze szczególnym uwzględnieniem głównych ciągów komunikacyjnych	
6	Budowa miejsc parkingowych, podjęcie działań na rzecz rotacji miejsc parkingowych	
7	Przebudowa, modernizacja i rozwój systemu oświetlenia ulicznego	
8	Wprowadzanie rozwiązań z zakresu elektromobilności	
9	Prowadzenie działań lobbingsowych oraz nawiązywanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w kontekście rozwiązywania problemów infrastrukturalnych	
10	Rozwijanie infrastruktury społecznej, edukacyjnej (modernizacja placówek oświaty), kulturowej i sportowej (rozszerzanie terenów umożliwiających aktywność fizyczną)	

Kierunek działania 5.		Nowoczesna infrastruktura publiczna
Cel operacyjny 5.2		Rewitalizacja przestrzeni publicznych ¹
1	Realizacja przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla miasta Sieradza	
2		
2	Wdrażanie polityki dostępności, likwidowanie barier architektonicznych	
3	Estetyzacja przestrzeni publicznych	
4	Doposażenie przestrzeni publicznych w małą architekturę	
5	Rewitalizacja 4,5 ha niewykorzystanych terenów zielonych na osiedlu „Za Szpitalem”, ze zmianą funkcji terenu na „Park Sikorskiego”	
6		
6	Rewitalizacja osiedla „Dziewiarz”	

¹ Rewitalizacja przestrzeni publicznych stanowi interwencję kompleksową obejmującą również działania społeczne ukierunkowane na wsparcie mieszkańców. Rewitalizacja rozumiana jako przeobrażenia społeczne oraz techniczne tworzą łącznie opisany w opracowaniu Obszar Strategicznej Interwencji w wymiarze lokalnym

9	Wykorzystanie narzędzi umożliwiających ochronę dziedzictwa (m.in. park kulturowy, uchwała krajobrazowa)
---	---

Cel operacyjny 5.2 Rewitalizacja przestrzeni publicznych odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności

„7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań” zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Kierunek działania 5.	Nowoczesna infrastruktura publiczna
Cel operacyjny 5.3	Rozwijanie systemu gospodarki odpadami
1	Rozbudowa infrastruktury gospodarki odpadami
2	Budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
3	Rozbudowa i modernizacja Stacji Przeladunkowej Odpadów Komunalnych

Kierunek działania 6.	Ochrona środowiska naturalnego
Cel operacyjny 6.1	Ograniczenie niskiej emisji
1	Wsparcie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych (fotowoltaika, pompy ciepła) oraz obiektach użyteczności publicznej
2	Wspieranie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza m.in. poprzez wspieranie wymiany indywidualnych źródeł ciepła
3	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
4	Realizacja programów zmierzających do ograniczenia emisyjności lokalnej gospodarki
5	Prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych z zakresu kryzysu klimatycznego jego skutków i oddziaływania
6	Utworzenie klastra energii, jako alternatywnego, bezpiecznego i stabilnego źródła wytwarzania energii elektrycznej z OZE (w tym budowa farmy fotowoltaicznej)
7	Poprawa efektywności energetycznej (w tym wymiana i modernizacja oświetlenia ulicznego i oświetlenia w budynkach należących do Miasta na oświetlenie energooszczędne; inteligentne sterowanie systemem oświetlenia)
8	Wdrażanie niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu (autobusy dla MPK, infrastruktura ładowania samochodów elektrycznych)
9	Działania na rzecz zwiększenia poziomu gazyfikacji miasta

Kierunek działania 6.		Ochrona środowiska naturalnego
Cel operacyjny 6.2		Działania na rzecz rozwoju sieci ciepłowniczej
1	Promowanie przyłączania się gospodarstw indywidualnych do sieci ciepłowniczej	
2	Wykorzystanie ciepłowni geotermalno-biomasowej do rozwoju sieci ciepłowniczej oraz sieci energetycznej na terenie Sieradza	
3	Działania na rzecz poprawy czystości powietrza	

Kierunek działania 6.		Ochrona środowiska naturalnego
Cel operacyjny 6.3		Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki wodnej na terenie miasta Sieradza
1	Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej	
2	Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci kanalizacyjnej	
3	Budowa systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych	
4	Budowa obiektów małej retencji	
5	Budowa, przebudowa, remont urządzeń i obiektów dla celów ochrony przeciwpowodziowej	

Kierunek działania 6.		Ochrona środowiska naturalnego
Cel operacyjny 6.4		Ochrona bioróżnorodności
1	Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo na potrzeby turystyki zrównoważonej	
2	Zachowanie bioróżnorodności i walorów środowiska przyrodniczego	

XI Sieradz 2030 – schemat strategiczny

Misja czyli cel nadrzędny działań samorządu	Wzmacnianie dobrostanu wspólnoty zamieszkującej Sieradz w oparciu o trwałe podstawy rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podnoszenie rangi i statusu miasta.					
Wizja rozwoju Miasta Sieradza – ujęcie lapidarne	Sieradz gościnny dla rozwoju! Sieradz wyróżniającym się ośrodkiem miejskim skutecznie ograniczającym skutki negatywnych procesów rozwojowych, społecznych, demograficznych, ekonomicznych i gospodarczych.					
Obszary interwencji (obligatoryjne wymiary)	Wymiar społeczny		Wymiar gospodarczy		Wymiar przestrzenny	
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	Cel strategiczny 1. Zintegrowana wspólnota lokalna		Cel strategiczny 2. Silna gospodarka – atrakcyjny rynek pracy		Cel strategiczny 3. Nowoczesna przestrzeń publiczna w atrakcyjnym ekosystemie i adaptacja miasta do zmian klimatu	
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	Kierunek działania 1. Zapewnienie wysokiej jakości usług mieszkańcom Sieradza	Kierunek działania 2. Wykorzystanie energii społecznej i aktywności mieszkańców	Kierunek działania 3. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Sieradza	Kierunek działania 4. Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego	Kierunek działania 5. Nowoczesna infrastruktura publiczna	Kierunek działania 6. Ochrona środowiska naturalnego
Rekomendowane cele operacyjne dla kierunków działań	Cel operacyjny 1.1 Prowadzenie przyjaznej mieszkańcom polityki mieszkaniowej	Cel operacyjny 2.1 Działania na rzecz rozbudowy zagospodarowania turystycznego	Cel operacyjny 3.1 Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej	Cel operacyjny 4.1 Budowanie rangi ośrodka miejskiego	Cel operacyjny 5.1 Poprawa układu komunikacyjnego i skomunikowania Sieradza	Cel operacyjny 6.1 Ograniczenie niskiej emisji
	Cel operacyjny 1.2 Poprawianie dostępności i rozbudowywanie oferty usług społecznych w Sieradzu	Cel operacyjny 2.2 Rozwijanie infrastruktury i oferty kulturalnej dedykowanej mieszkańcom i budującej rangę Sieradza	Cel operacyjny 3.2 Wzmacnianie poziomu przedsiębiorczości	Cel operacyjny 4.2 Rozwój instytucjonalny samorządu miasta Sieradza	Cel operacyjny 5.2 Rewitalizacja przestrzeni publicznych	Cel operacyjny 6.2 Działania na rzecz rozwoju sieci ciepłowniczej
	Cel operacyjny 1.3 Wysokiej jakości edukacja dumą miasta Sieradza	Cel operacyjny 2.3 Poszerzenie zasobów związanych z ofertą sportowo-rekreacyjną miasta		Cel operacyjny 4.3 Marketing terytorialny i promocja Sieradza	Cel operacyjny 5.3 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami	Cel operacyjny 6.3 Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki wodnej na terenie miasta Sieradza
	Cel operacyjny 1.4 Atrakcyjna polityka senioralna	Cel operacyjny 2.4 Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego				Cel operacyjny 6.4 Ochrona bioróżnorodności
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668, z 2021 r. poz. 1038) wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 1. 6) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).	1. W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Sieradz został zdefiniowany jako: a) Krajowe Obszary Strategicznej Interwencji jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze b) Regionalne Obszary Strategicznej Interwencji jako ośrodek w ramach Wielordzeniowego MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask.			Szczegóły opisano w rozdziale III Obszary strategicznej interwencji ujęcie regionalne		

Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań

OSI w wymiarze lokalnym opisuje:

Cel operacyjny 5.2 Rewitalizacja przestrzeni publicznych wynikający m.in. z zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Sieradza

OSI w wymiarze lokalnym szczegółowo opisano w ramach kierunku działania 5. Nowoczesna infrastruktura publiczna.

XII Część wdrożeniowa

Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. 1. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

W niniejszym rozdziale zaprezentowano kluczowe procesy związane z systemem monitoringu i ewaluacji realizacji „Strategii Rozwoju Miasta Sieradz na lata 2020-2030”. Opracowanie zawiera wytyczne dotyczące monitoringu realizacji strategii w oparciu o katalog zadań, wskaźniki realizacji, a także oczekiwane rezultaty i założenia do prowadzenia ewaluacji strategii. W dalszej części rozdziału, przedstawione zostały poszczególne narzędzia i procedury związane z wdrażaniem strategii.

1. Monitoring realizacji strategii w oparciu o katalog zadań

By móc skutecznie wdrażać strategię rozwoju, istotnym jest posiadanie wiedzy na temat postępu w realizacji wskazanych założeń i kierunków. Monitoring prowadzony jest w celu zapewnienia ciągłości i prawidłowości realizacji strategii. W niniejszym dokumencie realizowany będzie w okresach dwuletnich – monitoring średniokresowy (2024, 2026, 2028, 2030) i ewaluacją końcową w 2031r. Pozwala on na wykrycie zagrożeń związanych z niezrealizowaniem zadań i dokonania potrzebnych modyfikacji. Efektem monitoringu, będzie zestawienie i przedstawienie stopnia realizacji zadań, które wyszczególnione są w ramach wskazanych w strategii celów strategicznych.

Wynikiem każdego przeprowadzonego monitoringu będą informacje dotyczące:

- etapu realizacji zadania, z opisem:
  - zadanie zrealizowane – informacja wpisywana w przypadku zrealizowania/wdrożenia założeń danego przedsięwzięcia,
  - zadanie w trakcie realizacji – w przypadku zadań, które zostały rozpoczęte, lecz ich wdrażanie/realizacja nadal trwa,
  - zadanie niezrealizowane – dla zadań, których realizacja nie została jeszcze rozpoczęta, lub z niej zrezygnowano – informację tą należy rozwinąć w uwagach dodatkowych,
- jednostki odpowiedzialnej – nazwa wydziału, instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za realizację zadania,
- uwag dodatkowych – miejsce na wpisanie informacji o stopniu zaawansowania realizacji zadania, pojawiających się trudności, powodów niezrealizowania lub odstąpienia od realizacji itp.

Zadania/przedsięwzięcia/projekty wymienione zostały w strategii. Obszary i ich symbole odnoszą się do celów strategicznych, przedstawionych w poniższej tabeli.

Cel strategiczny		Symbol
1.	Zintegrowana wspólnota lokalna	S
2.	Silna gospodarka – atrakcyjny rynek pracy	G
3.	Nowoczesna przestrzeń publiczna w atrakcyjnym ekosystemie i adaptacja miasta do zmian klimatu	P

Tabela monitoringu realizacji strategii w oparciu o katalog zadań *uwaga: dokonać aktualizacji numeracji w treści całej tabeli*

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
1.	S	1.1	Stworzenie zintegrowanej sektorowej miejskiej polityki mieszkaniowej w Sieradzu			
2.	S	1.1	Wdrażanie dobrych praktyk mieszkaniowych w formie pilotaży m.in. z miast partnerskich takich jak Gaggenau (forma mieszkań dla seniorów jako zabezpieczenie ich przyszłości, możliwość wsparcia osób tam mieszkających, podejmowani działań integracyjnych)			
3.	S	1.1	Zabezpieczenie mieszkań socjalnych i chronionych			
4.	S	1.1	Działania na rzecz budownictwa mieszkaniowego w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM) oraz jej wdrażania			
5.	S	1.1	Rozwój budownictwa komunalnego, budowa wielorodzinnej zabudowy wraz z modernizacją istniejącego zasobu komunalnego			
6.			-			
7.	S	1.1	Uzbrojenie terenów przeznaczonych na rozwijanie funkcji mieszkaniowych			
8.	S	1.1	Uchwalanie planów miejscowych ukierunkowanych na rozwijanie funkcji mieszkaniowych			
9.						
10.		1.1	Planowanie terenów błękitno-zielonej infrastruktury wpisujących się w System Ekologiczny Miasta, równolegle z planowaniem zabudowy mieszkaniowej na terenach niezurbanizowanych (zarówno zabudowy wielo - jak i jednorodzinnej)			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
11.	S	1.2	Rozwijanie działań i zwiększanie dostępności do programów i działań profilaktycznych			
12.	S	1.2	Wspieranie działań profilaktycznych, w tym programów edukacyjnych i promocji zdrowia			
13.	S	1.2	Realizacja działań zgodnie z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Sieradza			
14.	S	1.2	Zapewnienie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych przez MOPS			
15.	S	1.2	Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych			
16.	S	1.2	Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez realizację systemowych projektów społecznych			
17.	S	1.2	Tworzenie warunków rozwoju osobistego dla mieszkańców miasta, również poprzez włączanie ich w aktywne planowanie i realizowanie polityk			
18.	S	1.2	Podnoszenie standardów jakości opieki i wspierania rozwoju dzieci do lat 3			
19.	S	1.3	Podnoszenie standardów jakości usług związanych z wychowaniem przedszkolnym			
20.	S	1.3	Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania			
21.	S	1.3	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej			
22.	S	1.3	Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania			
23.	S	1.3	Realizacja systemowych projektów edukacyjnych			
24.	S	1.3	Doposażenie placówek oświatowych			
25.	S	1.3	Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej, szczególnie w obrębie kompetencji kluczowych, przedsiębiorczości oraz kompetencji miękkich			
26.	S	1.3	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szczególnie uzdolnionych			
27.	S	1.3	Realizacja polityki senioralnej poprzez zwiększenie partycypacji społecznej seniorów, w tym opiniowanie i kreowanie działań podejmowanych przez miasto Sieradz			
28.	S	1.4	Prowadzenie warsztatów edukacyjnych, konsultacji senioralnych i innych działań aktywizujących środowisko seniorów			
29.	S	1.4	Wzmacnianie istniejących oraz rozwijanie nowych inicjatyw senioralnych szczególnie edukacyjnych i kulturalnych			
30.	S	1.4	Utworzenie Rady Seniorów			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
31.	S	1.4	Utworzenie Klubu 60+			
32.	S	1.4	Wprowadzenie Karty 60+			
33.	S	1.4	Stworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy jednostkami miejskimi oraz sektorem NGO i prywatnym w celu wypracowania szeregu cyklicznych i pojedynczych działań, warsztatów, projektów mających na celu zwiększenie dostępu do różnych usług dla osób w wieku senioralnym			
34.	S	2.1	Rewitalizacja/zagospodarowanie turystyczne terenów tzw. „Paradzionki” na cele rekreacyjne (teren pomiędzy Wzgórzem Zamkowym, a Stadionem MOSiR)			
35.	S	2.1	Realizacja projektu Eko-bulwary mającego na celu przywrócenie rzeki i jej otoczenia mieszkańcom, turystom, wprowadzanie nowych funkcji z wykorzystaniem eko-rozwiązań, uzupełnione o działania promujące Sieradz jako miasto ekoturystyczne			
36.	S	2.1	Modernizacja amfiteatru i animowanie efektywnego wykorzystania jego potencjału			
37.	S	2.1	Remont Dworku Modrzewiowego wraz z otoczeniem parkowym (Park Staromiejski)			
38.	S	2.1	Tworzenie zielonych stref rekreacji dostępnych dla mieszkańców miasta			
39.	S	2.1				
40.	S	2.1	Podjęcie działań na rzecz uruchomienia Muzeum Społecznej Historii Miasta Sieradza			
41.	S	2.2	Rozbudowa Sieradzkiego Centrum Kultury			
42.	S	2.2	Rozwijanie oferty kulturalnej dla wszystkich grup społecznych			
43.	S	2.2	Wspieranie działalności kulturalnej organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Sieradza oraz instytucji takich jak Sieradzkie Centrum Kultury			
44.	S	2.2	Tworzenie i rozwijanie przestrzeni dla działalności artystycznej i kulturalnej			
45.	S	2.2	Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz aktywnego uczestnictwa w kulturze			
46.	S	2.3	Budowa kompleksu sportowo-widowiskowego na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i rekreacji			
47.		2.3	Modernizacja istniejącego Hotelu „Trax” wraz z otoczeniem			
48.	S	2.3	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i jej promocja wśród mieszkańców			
49.	S	2.3	Rozwijanie współpracy między Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, a organizacjami społecznymi i sportowymi			
50.	S	2.3	Tworzenie i rozwijanie przestrzeni aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
51.	S	2.3	Tworzenie warunków atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych			
52.	S	2.4	Działania na rzecz integracji środowisk lokalnych oraz wzmacniania tożsamości sieradzan			
53.	S	2.4	Wspieranie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego: rozwijanie systemów grantowych oraz outsourcing usług publicznych poprzez zlecenie zadań własnych organizacjom pozarządowym			
54.	S	2.4	Wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej i solidarnej w procesie włączania osób wykluczonych na rynek pracy			
55.	S	2.4	Animowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a sektorem publicznym oraz biznesowym			
56.	S	2.4	Rozwijanie mechanizmów partycypacyjnych zmierzających do włączania mieszkańców w procesy decyzyjne również w procesach inwestycyjnych i projektowych			
57.	S	2.4	Utworzenie miejsca aktywności obywatelskiej stanowiącego punkt animacji i edukacji obywatelskiej oraz przestrzeni coworkingowej dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych			
58.	G	3.1	Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej			
59.	G	3.1	Uzbrajanie istniejących terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę drogową i techniczną oraz kreowanie nowych terenów przewidzianych do realizacji funkcji przemysłowych czy usługowych			
60.	G	3.1	Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla nowo wyznaczonych terenów inwestycyjnych			
61.	G	3.1	Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w mieście w zakresie zachęt inwestycyjnych i podatkowych			
62.	G	3.1	Podnoszenie standardów obsługi inwestora w mieście			
63.	G	3.1	Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu			
64.	G	3.2	Rozwijanie działalności instytucji okołobiznesowych, realizacja funkcji stymulujących przedsiębiorczość			
65.	G	3.2	Wspieranie i animowanie współpracy na rzecz budowy innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy			
66.	G	3.2	Współpraca z przedsiębiorcami i placówkami edukacyjnymi w kontekście przygotowywania merytorycznego kadr, gotowych do podjęcia pracy			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
67.	G	3.2	Wspieranie i promocja aktywności zawodowej (również osób starszych)			
68.	G	3.2	Promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia			
69.	G	3.2	Inkubacja i akceleracja inicjatyw biznesowych, w tym start-upów			
70.	G	4.1	Budowanie strefy oddziaływania miasta na teren byłego województwa sieradzkiego m.in. poprzez aktywne współtworzenie MOF Sieradz – Łask – Zduńska Wola			
71.	G	4.1	Podjęcie działań na rzecz zmiany administracyjnej i nadania Sieradzowi grodzkości – Sieradz miastem na prawach powiatu			
72.	G	4.1	Aktywny lobbying i kooperacja z samorządem oraz administracją publiczną na rzecz rozwijania potencjału miasta Sieradza			
73.	G	4.1	Realizacja działań na rzecz podnoszenia sprawności funkcjonowania administracji samorządowej			
74.	G	4.2	Rozwój e-administracji (zintensyfikowanie działań związanych z rozwojem technologii cyfrowych, zwiększeniem dostępności do usług teleinformatycznych)			
75.	G	4.2	Cyfryzacja zasobów gminnych			
76.	G	4.2	Doposażenie sprzętowe UM w kontekście świadczenia usług online			
77.	G	4.2	Wzmocnienie kompetencji cyfrowych kadr i pracowników samorządowych oraz mieszkańców			
78.	G	4.2	Poprawienie efektywności - współpraca między Urzędem Miejskim i jego jednostkami			
79.	G	4.2	Intensyfikacja współpracy zagranicznej i partnerskiej miasta			
80.	G	4.2	Wdrażanie nowych standardów i procedur mających na celu usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej			
81.	G	4.2	Poprawa jakości bazy lokalowej i infrastruktury świadczenia usług przez Urząd Miasta Sieradza i jego jednostki			
82.	G	4.2	Rozwijanie marki Miasta Sieradza			
83.	G	4.3	Budowanie marki Sieradza jako destynacji turystycznej (krótkopobytowej)			
84.	G	4.3	Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych ukierunkowanych na wzrost rozpoznawalności turystycznej i gospodarczej			
85.	G	4.3	Uczestnictwo w targach, konferencjach i misjach gospodarczych promujących Sieradz			
86.	P	5.1	Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
87.	P	5.1	Kompleksowa poprawa układu drogowego w Sieradzu od „ul. Wojska Polskiego – (DK83) do ul. Armii Krajowej” (zadanie etapowane)			
88.	P	5.1	Działania na rzecz budowy łączników drogowych, mini obwodnic jako zadania ograniczającego skutki „rozlewania się miasta”			
89.	P	5.1	Stworzenie studium rozwoju sieci ścieżek rowerowych na terenie miasta Sieradza (z uwzględnieniem różnych grup użytkowników)			
90.	P	5.1	Budowa sieci dróg, ścieżek rowerowych i ścieżek dla rolkarzy, ze szczególnym uwzględnieniem głównych ciągów komunikacyjnych			
91.	P	5.1	Budowa miejsc parkingowych, podjęcie działań na rzecz rotacji miejsc parkingowych			
92.	P	5.1	Przebudowa, modernizacja i rozwój systemu oświetlenia ulicznego			
93.	P	5.1	Wprowadzanie rozwiązań z zakresu elektromobilności			
94.	P	5.1	Prowadzenie działań lobbingowych oraz nawiązywanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w kontekście rozwiązywania problemów infrastrukturalnych			
95.	P	5.1	Rozwijanie infrastruktury społecznej, edukacyjnej (modernizacja placówek oświaty), kulturowej i sportowej (rozszerzanie terenów umożliwiających aktywność fizyczną)			
96.	P	5.2	Realizacja przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla miasta Sieradza			
97.						
98.	P	5.2	Wdrażanie polityki dostępności, likwidowanie barier architektonicznych			
99.	P	5.2	Estetyzacja przestrzeni publicznych			
100.	P	5.2	Doposażenie przestrzeni publicznych w małą architekturę			
101.	P	5.2	Rewitalizacja 4,5 ha niewykorzystanych terenów zielonych na osiedlu „Za Szpitalem”, ze zmianą funkcji terenu na „Park Sikorskiego”			
102.	P	5.2				
103.	P	5.2	Rewitalizacja osiedla „Dziewiarz”			
104.	P	5.2	Wykorzystanie narzędzi umożliwiających ochronę dziedzictwa (m.in. park kulturowy, uchwała krajobrazowa)			
105.	P	5.3	Rozbudowa infrastruktury gospodarki odpadami			
106.	P	5.3	Budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych			
107.	P	5.3	Rozbudowa i modernizacja Stacji Przetadunkowej Odpadów Komunalnych			
108.	P	6.1	Wsparcie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych			

Lp	Obszar	Cel operacyjny	Tytuł zadania / przedsięwzięcia / projektu	Etap realizacji	Odpowiedzialna jednostka	Uwagi dodatkowe
			(fotowoltaika, pompy ciepła) oraz obiektach użyteczności publicznej			
109.	P	6.1	Wspieranie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza m.in. poprzez wspieranie wymiany indywidualnych źródeł ciepła			
110.	P	6.1	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej			
111.	P	6.1	Realizacja programów zmierzających do ograniczenia emisyjności lokalnej gospodarki			
112.	P	6.1	Prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych z zakresu kryzysu klimatycznego jego skutków i oddziaływania			
113.	P	6.1	Utworzenie klastra energii, jako alternatywnego, bezpiecznego i stabilnego źródła wytwarzania energii elektrycznej z OZE (w tym budowa farmy fotowoltaicznej)			
114.	P	6.1	Poprawa efektywności energetycznej (w tym wymiana i modernizacja oświetlenia ulicznego i oświetlenia w budynkach należących do Miasta na oświetlenie energooszczędne; inteligentne sterowanie system oświetlenia)			
115.	P	6.1	Wdrażanie niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu (autobusy dla MPK, infrastruktura ładowania samochodów elektrycznych)			
116.	P	6.1	Działania na rzecz zwiększenia poziomu gazyfikacji miasta			
117.						
118.	P	6.2	Promowanie przyłączenia się gospodarstw indywidualnych do sieci ciepłowniczej			
119.	P	6.2	Wykorzystanie ciepłowni geotermalno-biomasowej do rozwoju sieci ciepłowniczej oraz sieci energetycznej na terenie Sieradza			
120.	P	6.2	Działania na rzecz poprawy czystości powietrza			
121.	P	6.3	Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej			
122.	P	6.3	Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci kanalizacyjnej			
123.	P	6.3	Budowa systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych			
124.	P	6.3	Budowa obiektów małej retencji			
125.	P	6.3	Budowa, przebudowa, remont urządzeń i obiektów dla celów ochrony przeciwpowodziowej			
126.	P	6.4	Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo na potrzeby turystyki zrównoważonej			
127.	P	6.4	Zachowanie bioróżnorodności i walorów środowiska przyrodniczego			

2. Wskaźniki realizacji

Dzięki wskaźnikom realizacji, możliwa jest ocena oraz śledzenie postępu realizacji wyznaczonych celów strategicznych. Dostarczają one informacji dotyczących wskaźników rezultatu, a więc efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów, a nie produktów poszczególnych projektów. Ma to związek z postrzeganiem polityki rozwojowej jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany w obszarach wskazanych w strategii.

- Analiza wskaźników realizowana jest w cyklach dwuletnich uwzględniających przyjętą wartość początkową wskaźnika (2019 rok)
- wartość śródkresową (w latach 2024, 2026, 2028, 2030) – za lata poprzedzające obowiązywania strategii w tych okresach
- wartość końcową - ewaluację (w 2031) odnoszącą się do realizacji całości strategii

3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 1. 3) *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

W celu przeprowadzenia analizy stopnia realizacji oraz osiągnięcia postępów w zakresie przyjętych w strategii kierunków działania, posłużono się narzędziem, jakim jest tabela wskaźników osiągnięcia rezultatów strategii. Dane zebrane i przedstawione w tabeli są źródłem informacji na temat realizacji wskaźników oraz przedstawiają odpowiadające im wartości w cyklach dwuletnich. Początkowa wartość wskaźnika jest wartością bazową (2019).

Metodologia określenia wartości docelowych

W celu określenia wartości docelowej posłużono się danymi z ostatnich pięciu lat (2015-2019). Wartość docelowa dla poszczególnych wskaźników monitoringu, zaproponowanych na potrzeby niniejszej strategii, przedstawia średnią wieloletnią wartość zmian, jakie zaszły w poszczególnych latach 2015-2019. Wartość docelową oszacowano na podstawie średniej wieloletniej oraz przy równoczesnym założeniu, że obserwowany trend może utrzymać się do 2030 roku. Założenie to pozwoli także na stosunkowo prostą aktualizację wskaźników docelowych i uwzględnieniu zmian jakie zaszły w okresie

realizacji Strategii, w tym zmian wywołanych pandemią Covid-19, której skutki dla lokalnej gospodarki nie są jeszcze znane.

Obszar społeczny – Cel strategiczny 1 – Zintegrowana wspólnota lokalna									
Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wskaźnika 2019	—	Wartość wskaźnika 2024	Wartość wskaźnika 2026	Wartość wskaźnika 2028	Wartość wskaźnika 2030	Wartość docelowa	Tendencja
Liczba ludności ogółem	BDL GUS	41 953						39 611	spadek
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (%)	BDL GUS	16,4						16,4	stabilizacja
Udział ludności w wieku produkcyjnym (%)	BDL GUS	59,6						50,6	spadek
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (%)	BDL GUS	24,0						33,0	wzrost
Mieszkania na 1000 mieszkańców	BDL GUS	390,9						400,4	wzrost
Zasoby mieszkaniowe - mieszkania ogółem	BDL GUS	16 399						17 304	wzrost
Liczba lokali socjalnych	BDL GUS	157						180	wzrost
Budynki mieszkalne w gminie	BDL GUS	4 746						5 000	wzrost
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	BDL GUS	26,1						26,1	stabilizacja
Liczba miejsc w żłobkach ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)	BDL GUS	143						227	wzrost
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	BDL GUS	10,0						16,0	wzrost
Liczba miejsc w przedszkolach	BDL GUS	1 475						1 500	wzrost
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	BDL GUS	101,8						103,5	wzrost
Wyniki w nauce – egzamin 8-klasisty j. polski	OKE Łódź	62%						65%	wzrost
Wyniki w nauce – egzamin 8-klasisty matematyka	OKE Łódź	49%						52%	wzrost

Obszar społeczny – Cel strategiczny 1 – Zintegrowana wspólnota lokalna

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wskaźnika 2019	—	Wartość wskaźnika 2024	Wartość wskaźnika 2026	Wartość wskaźnika 2028	Wartość wskaźnika 2030	Wartość docelowa	Tendencja
Wyniki w nauce – egzamin 8-klasisty j. angielski	OKE Łódź	56%						60%	wzrost
Imprezy organizowane przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	BDL GUS	218						500	wzrost
Uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	BDL GUS	60 022						70 000	wzrost
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	BDL GUS	3,8						4,0	wzrost

Obszar gospodarczy – Cel strategiczny 2 – Silna gospodarka – atrakcyjny rynek pracy									
Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wskaźnika 2019	Wartość wskaźnika 2022	Wartość wskaźnika 2024	Wartość wskaźnika 2026	Wartość wskaźnika 2028	Wartość wskaźnika 2030	Wartość docelowa	Tendencja
Liczba podmiotów gospodarczych	BDL GUS	4 395						4 445	wzrost
Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	BDL GUS	83						83	stabilizacja
Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	BDL GUS	105						113	wzrost
Podmioty wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	BDL GUS	55						50	spadek
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	BDL GUS	13,4						15,0	wzrost
Pracujący na 1000 ludności	BDL GUS	321						321	stabilizacja
Stopa bezrobocia rejestrowanego ²	BDL GUS	5,4						5,4	stabilizacja
Liczba osób bezrobotnych na terenie Miasta Sieradza	PUP	1083						980	spadek
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	BDL GUS	468						468	stabilizacja
Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności ³	BDL GUS	316						400	wzrost
Udzielone noclegi na 1000 ludności ⁴	BDL GUS	646						700	wzrost
Miejsca noclegowe na 1000 ludności ⁵	BDL GUS	6,9						7,5	wzrost

² Wartość dla powiatu, ale zgodna z kierunkiem: Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego Sieradza

³ Wartość dla powiatu, ale zgodna z kierunkiem: Sieradz jako wyróżniający się ośrodek regionalny województwa łódzkiego

⁴ jw.

⁵ jw.

Obszar przestrzenny – Cel strategiczny 3 – Nowoczesna przestrzeń publiczna w atrakcyjnym ekosystemie i adaptacja miasta do zmian klimatu									
Wskaźnik	Źródło danych	Wartość wskaźnika 2019	Wartość wskaźnika 2022	Wartość wskaźnika 2024	Wartość wskaźnika 2026	Wartość wskaźnika 2028	Wartość wskaźnika 2030	Wartość docelowa	Tendencja
Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej (km)	BDL GUS	31						34	wzrost
Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	BDL GUS	96,2						96,7	wzrost
Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	BDL GUS	90,7						92,5	wzrost
Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	BDL GUS	5,9						10,0	wzrost
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (ogółem)	BDL GUS	27,3						40,0	wzrost
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (z gospodarstw domowych)	BDL GUS	30,3						60,0	wzrost
Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem (km)	BDL GUS	22,2						30,0	wzrost
Ścieżki rowerowe na 100 km ²	BDL GUS	43,3						58,5	wzrost
Liczba przystanków autobusowych	BDL GUS	194						200	wzrost
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem na 1 km ² powierzchni	BDL GUS	0,88						0,80	spadek
Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (t/r)	BDL GUS	67 628						63 000	spadek

4. Ewaluacja

Celem ewaluacji jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele, przekładane są na realne działania. Zadaniem ewaluacji jest ocena jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania przedsięwzięć zaproponowanych w strategii. Dostarcza ona wniosków i rekomendacji, które są przydatne i służą udoskonaleniu bieżącej, ale także przyszłej interwencji. Według Komisji Europejskiej, zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską, w badaniu ewaluacyjnym stosować należy pięć kryteriów ewaluacyjnych:

Trafność	zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze
Efektywność	oznacza odwołanie do zadań gminy, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytoryczne działania
Skuteczność	określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni)
Użyteczność (przydatność)	określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne
Trwałość	określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość

Każda ewaluacja polityk publicznych jest nie tylko oceną działań w określonym czasie, ale także działaniem, które pozwala na stałe ich doskonalenie oraz tworzenie nowych działań, odpowiednich do zmieniających się warunków i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie procesu programowania strategicznego rozwoju miasta.

W 2026 r. przewiduje się dokonanie okresowej ewaluacji stopnia realizacji Strategii oraz w razie konieczności, jej aktualizacji, szczególnie w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych, finansowych, istotnych dla funkcjonowania rozwoju Sieradza. Rekomenduje się także przeprowadzenie ewaluacji końcowej, która będzie podsumowaniem okresu realizacji Strategii.

Ewaluacja powinna być związana z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej (2021-2027). Konieczność dokonania zmian w zapisach Strategii, może być wynikiem powstania nowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i Unii Europejskiej, a także opracowania nowych, znaczących dla rozwoju miasta instrumentów prawnych, finansowych itp.

Ewaluacja pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania. Ma na celu również podnoszenie jakości, efektywności oraz skuteczności prowadzonych działań. Wskazuje także na konieczność dokonania korekt i przeprowadzenia aktualizacji strategii. Może być prowadzona z wykorzystaniem badań ilościowych lub jakościowych. W przypadku badań ilościowych, np. w formie badania ankietowego, prowadzonego wśród społeczności lokalnej,

natomiast w przypadku badań jakościowych w formie wywiadów indywidualnych lub grupowych z przedstawicielami różnych grup interesariuszy i ekspertów, którzy posiadają wiedzę na temat działań podejmowanych w ramach wdrażania założeń Strategii.

Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. 1. 9) ramy finansowe i źródła finansowania* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Miasta Sieradz na lata 2020-2030, samorząd jako jej operator oraz inicjator będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu województwa łódzkiego,
- środki z budżetu Unii Europejskiej,
- Krajowe Programy Operacyjne,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027,
- środki budżetu państwa,
- inne środki publiczne.

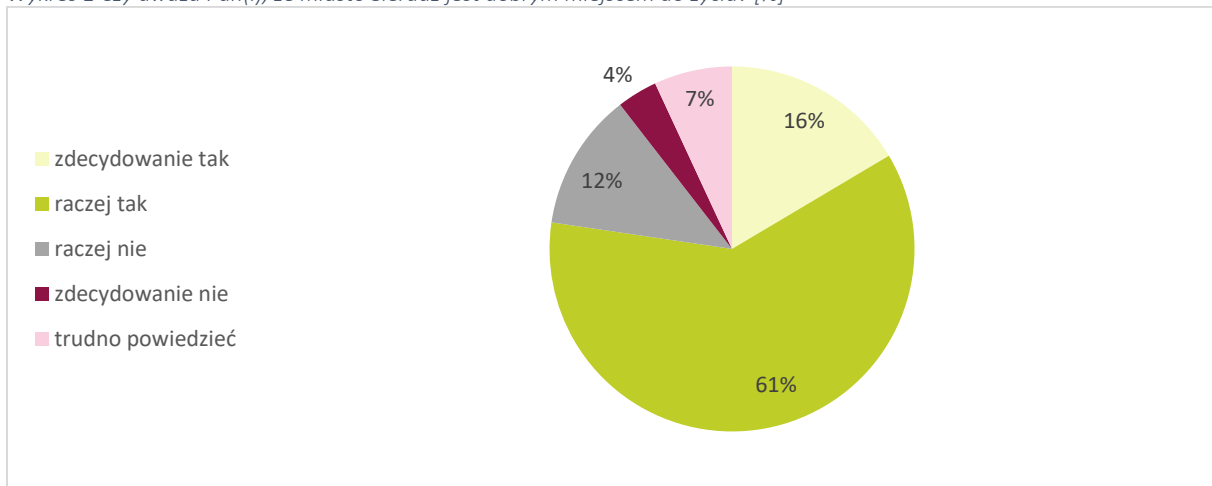
Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Załącznik nr 1. Wyniki badania mieszkańców oraz przedsiębiorców

Opracowując strategię rozwoju nie można zapomnieć o głosach mieszkańców. Stanowią oni istotną grupę interesariuszy, na których zapisy niniejszego dokumentu będą oddziaływać w największym stopniu, a realizowane przedsięwzięcia pozwolą na poprawę jakości ich życia. Dzięki przeprowadzonemu badaniu sondażowemu udało się poznać opinie i spostrzeżenia mieszkańców dotyczące obecnej kondycji miasta, obserwowanych mocnych i słabych stron oraz pożądaných zadań rozwojowych. Z uwagi na panującą sytuację i pandemię koronawirusa, badanie zostało przeprowadzane za pomocą formularza internetowego, udostępnionego na stronie miasta: www.sieradz.eu oraz www.investin.sieradz.eu i w oficjalnych mediach społecznościowych Miasta. W badaniu wzięło udział 419 respondentów.

Ponad 70% respondentów uważa, że miasto Sieradz jest dobrym miejscem do życia, niespełna 16% mieszkańców wypowiedziało się negatywnie na temat zamieszkiwania w tym mieście.

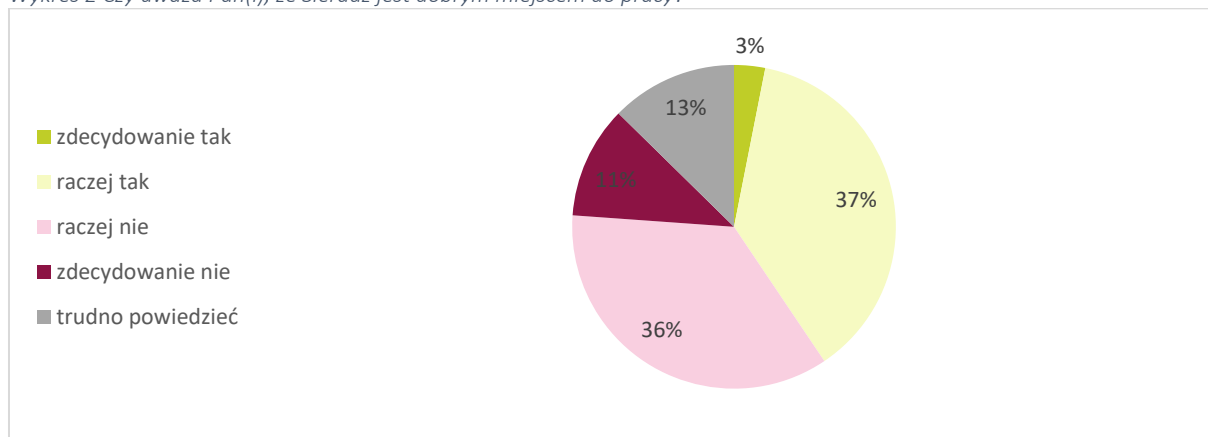
Wykres 1 Czy uważa Pan(i), że miasto Sieradz jest dobrym miejscem do życia? [%]

Źródło: badanie własne, n=419.

Odpowiedzi dotyczące Sieradza jako dobrego miejsca pracy, nie są już tak pozytywne. W przypadku tego pytania, odpowiedzi raczej tak oraz raczej nie, uzyskały podobny procent wskazań. Jednakże sumując procent negatywnych odpowiedzi (zdecydowanie nie i raczej nie - 47%), widoczna jest przewaga w stosunku do odpowiedzi pozytywnych, co wskazuje na niezadowolenie mieszkańców z panującej sytuacji na rynku pracy w mieście. 13% mieszkańców miało problem z jednoznacznym udzieleniem odpowiedzi na to pytanie.

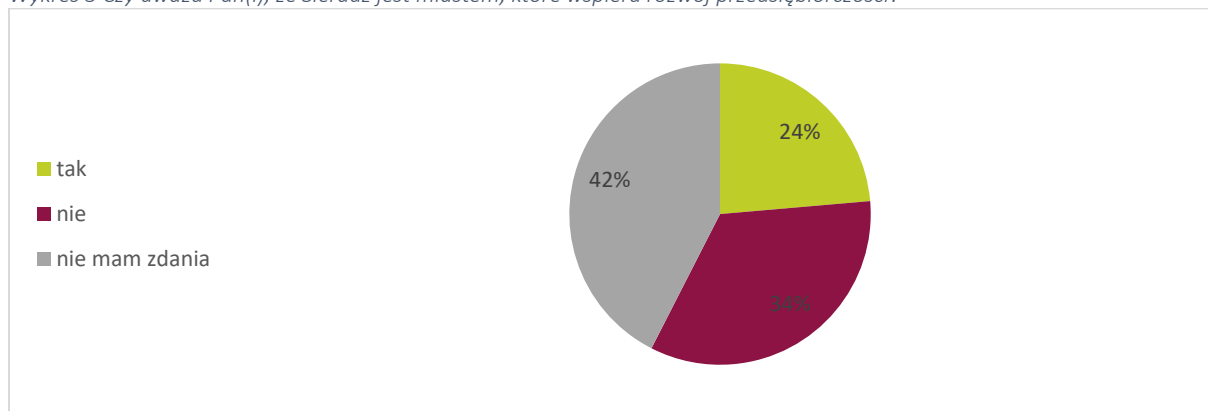
Wykres 2 Czy uważa Pan(i), że Sieradz jest dobrym miejscem do pracy?

Źródło: badanie własne, n=419.

W przypadku kolejnego pytania, dotyczącego wspierania rozwoju przedsiębiorczości, odsetek osób niemających zdania był najwyższy, co może wskazywać na niewiedzę, brak zainteresowania i chęci do zakładania własnej działalności w mieście. Tylko 24% mieszkańców uważa, że Sieradz jest miastem, które wspiera rozwój przedsiębiorczości, a pozostałe 34% twierdzi, że miasto nie wspiera rozwoju przedsiębiorczości.

Wykres 3 Czy uważa Pan(i), że Sieradz jest miastem, które wspiera rozwój przedsiębiorczości?

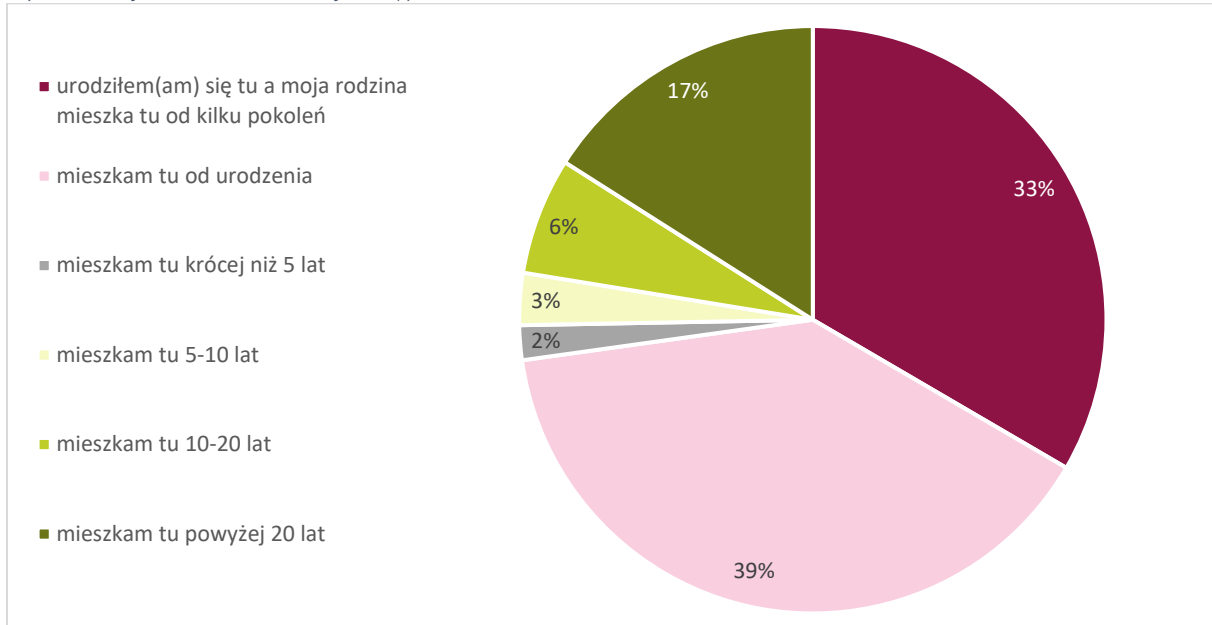

Źródło: badanie własne, n=419.

Wśród odpowiadających przeważają osoby, które mieszkają w mieście od urodzenia (39%) oraz takie, które związane są z miastem, bo jest ono ich miejscem urodzenia, ale również miejscem zamieszkania rodziny od kilku pokoleń (33%). Najmniej jest mieszkańców, którzy mieszkają w Sieradzu, krócej niż 5 lat, co wskazuje, że skala imigracji do miasta nie jest zbyt duża.

Wykres 4 Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Sieradz?

Źródło: badanie własne, n=419.

Ankietowani zostali poproszeni o ocenę zmian, które zaszły w mieście w ciągu ostatnich 5 lat. Oceniane były elementy infrastruktury oraz oferta dostępna na terenie miasta. W tabeli zostały przedstawione odpowiedzi, które uzyskały ponad 50% wskazań. Z przedstawionej struktury odpowiedzi wynika, że wiele z ocenianych aspektów, nie uległo zmianie.

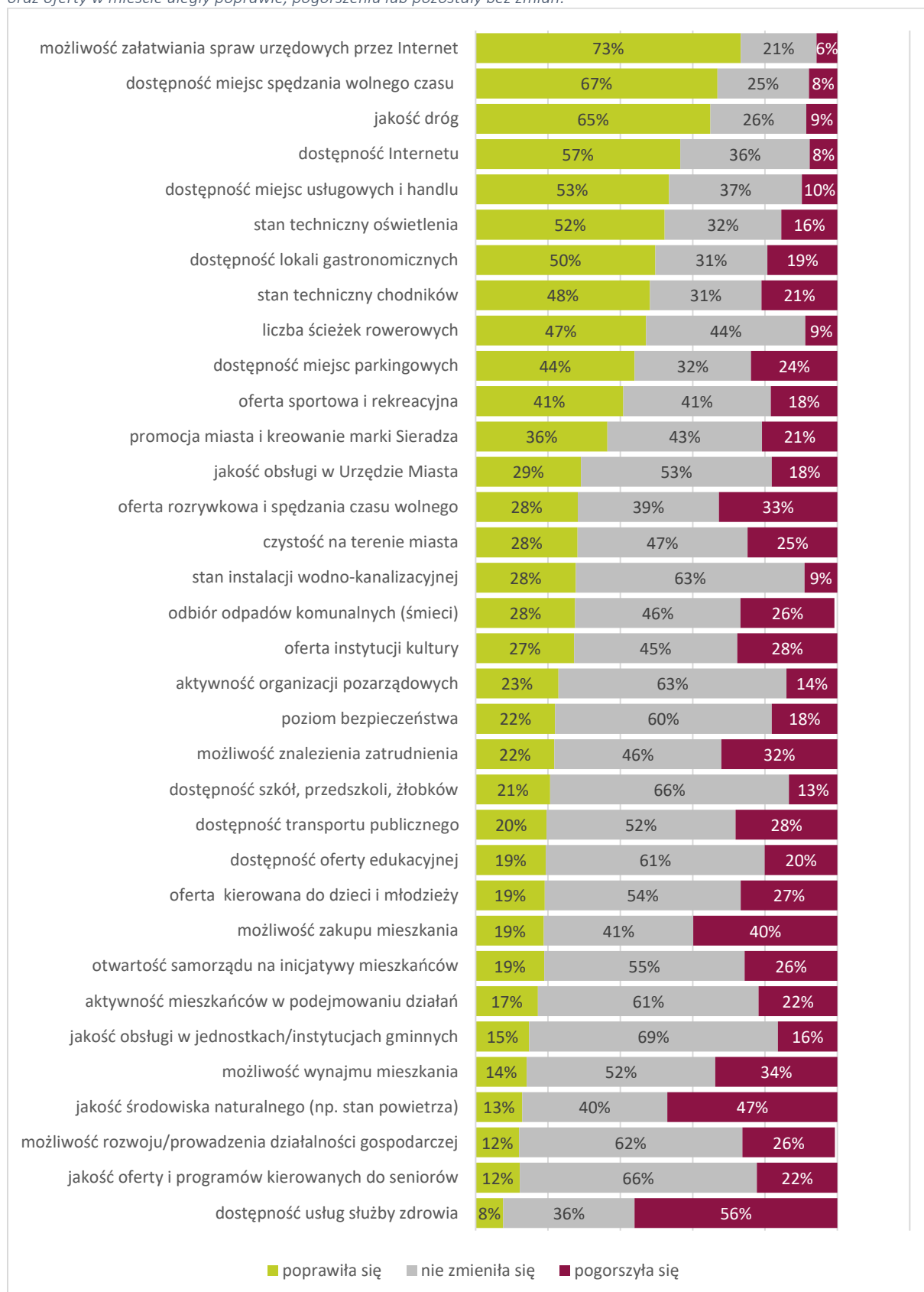
Poprawa sytuacji	Brak zmian	Pogorszenie sytuacji
73% - możliwość załatwienia spraw urzędowych przez Internet 67% - dostępność miejsc spędzania wolnego czasu 65% - jakość dróg 57% - dostępność Internetu 53% - dostępność miejsc usługowych i handlu 52% - stan techniczny oświetlenia	69% - jakość obsługi w jednostkach/instytucjach gminnych 66% - dostępność szkół, przedszkoli, żłobków 66% - jakość oferty i programów kierowanych do seniorów 63% - stan instalacji wodno-kanalizacyjnej 63% - aktywność organizacji pozarządowych 62% - możliwość rozwoju/prowadzenia działalności gospodarczej 61% - dostępność oferty edukacyjnej 61% - aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych działań 60% - poziom bezpieczeństwa 55% - otwartość samorządu na inicjatywy mieszkańców 54% - jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży 53% - jakość obsługi w Urzędzie Miasta 52% - dostępność transportu publicznego 52% - możliwość wynajmu mieszkania	56% - dostępność usług służby zdrowia

Źródło: badanie własne, n=419.

Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, miasto wychodzi naprzeciw potrzebom mieszkańców, co wskazuje 73% odsetek mieszkańców, którzy wskazali, że poprawie uległa możliwość załatwienia spraw urzędowych przez Internet, co w dzisiejszych czasach jest istotne i stanowi spore ułatwienie i oszczędność czasu. Według 67% badanych poprawie uległa także dostępność miejsc spędzania wolnego czasu. Niepokojący jest fakt, wskazany przez 56% ankietowanych, dotyczący pogarszającej się sytuacji związanej z dostępnością usług służby zdrowia. W najbliższych latach, z uwagi na starzenie się społeczeństwa, dostępność do tego typu usług powinna zostać poprawiona, by wszyscy mieszkańcy, nie tylko najstarsi mogli w pełni korzystać z usług służby zdrowia, w celu zaspokajania bieżących potrzeb związanych z sytuacją zdrowotną.

Poniższy wykres prezentuje całe spektrum odpowiedzi dotyczących zaobserwowanych zmian elementów infrastruktury oraz oferty w mieście w ostatnich pięciu latach.

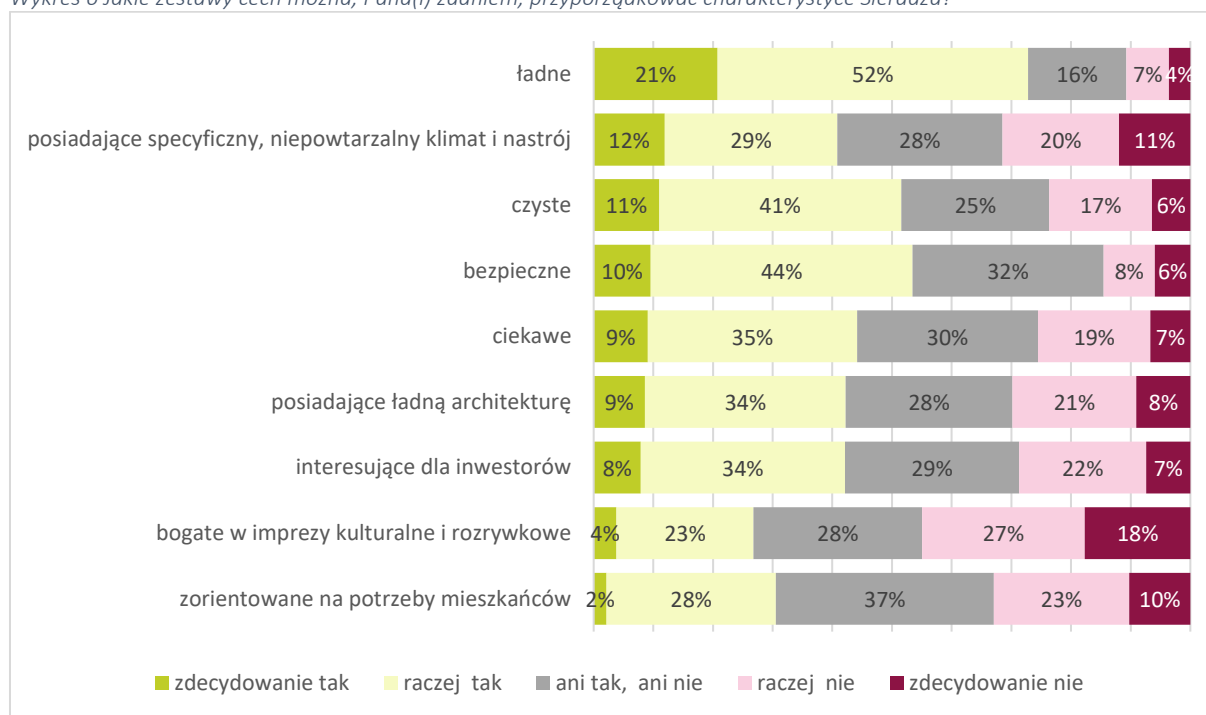
Wykres 5 Biorąc pod uwagę zmiany jakie zaszły w ostatnich 5 latach w mieście proszę określić, które z elementów infrastruktury oraz oferty w mieście uległy poprawie, pogorszeniu lub pozostały bez zmian:

Źródło: badanie własne, n=419.

Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie cech, które według nich charakteryzują miasto. Najczęściej wybieranymi określeniami było: ładne – 73% wskazań oraz bezpieczne – 54% wskazań. W przypadku sumy odpowiedzi negatywnych (raczej nie oraz zdecydowanie nie) – najwięcej, bo 45% ankietowanych uznało, że Sieradz nie jest miastem bogatym w imprezy kulturalne i rozrywkowe. Scharakteryzowanie miasta jako zorientowanego na potrzeby mieszkańców, było najtrudniejsze do określenia, 37% mieszkańców wskazało odpowiedź „ani tak, ani nie”.

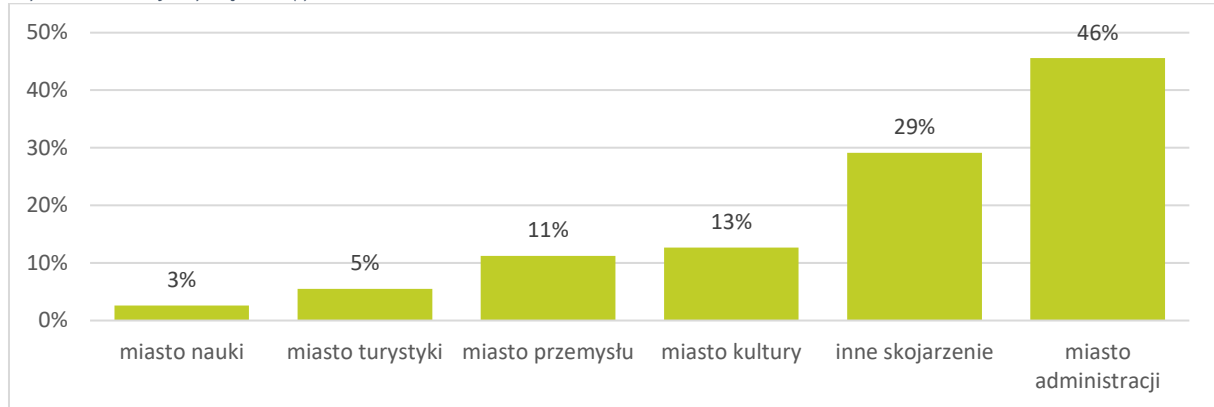
Wykres 6 Jakie zestawy cech można, Pana(i) zdaniem, przyporządkować charakterystyce Sieradza?

Źródło: badanie własne, n=419.

46% respondentów Sieradz kojarzy się, jako miasto administracji, gdyż jest on siedzibą powiatu sieradzkiego, w którym mieszczą się ważniejsze budynki i instytucje publiczne m.in. Starostwo Powiatowe, Sąd Rejonowy, Urząd Miasta Sieradza. Ponadto na terenie miasta funkcjonują m.in. oddziały Archiwum Państwowego w Łodzi, Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego czy delegatura Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Stosunkowo wysoki odsetek respondentów (29%) miało inne niż zaproponowane skojarzenie. Wśród odpowiedzi własnych, wskazywanych przez mieszkańców pojawiły się negatywne głosy dotyczące kojarzenia miasta Sieradz z miastem emerytów, biedy oraz osób bezdomnych, czy też miejscem, w którym nie ma żadnych perspektyw dotyczących pracy, rozwoju. Sieradz określono również jako miasto „wszystkiego i niczego”, takie, które niczym się nie wyróżnia. Mimo negatywnych głosów, dla części mieszkańców jest to miasto o bogatej historii, miasto handlu. Część respondentów określiła je również jako miasto fryzjerstwa, z uwagi na związek z urodzonym w Sieradzu fryzjerem o międzynarodowej sławie - Antonim Cierplikowski ps. Antoine. 13% uważa, że Sieradz można określić jako miasto kultury, a 11% jako miasto przemysłu. Niewielki odsetek stanowią osoby, dla których Sieradz kojarzy się z miastem turystyki lub nauki.

Wykres 7 Jak kojarzy się Panu(i) Sieradz?

Źródło: badanie własne, n=419.

By móc zaplanować konkretne cele i kierunki rozwoju miasta, istotnym jest poznanie oczekiwań mieszkańców, ich opinii na temat tego czego im brakuje, co powinno zostać poprawione lub zmienione, jakie zauważają mocne i słabe strony Sieradza. Według 82% ankietowanych w mieście brakuje ścieżek rowerowych oraz wydarzeń/projektów integrujących społeczność. Nieco niższy odsetek – 80% stwierdziło, że brakuje dostępu do specjalistycznych usług medycznych, co może mieć związek wcześniejszym wskazaniem mieszkańców na pogorszenie się sytuacji związanej z dostępem do placówek służby zdrowia. Na terenie gminy brakuje również miejsc parkingowych, mieszkań do zakupu czy wynajmu oraz miejsc wsparcia osób z problemami społecznymi. Istotnym jest również zagospodarowanie miejsc spędzania czasu i uzupełnienie ich o obiekty małej architektury.

Poniższe zestawienie przedstawia odpowiedzi, które uzyskały ponad 65% wskazań.

Czego brakuje w Sieradzu?

Ścieżek rowerowych – 82%

Wydarzeń/projektów integrujących społeczność – 82%

Dostępu do specjalistycznych usług medycznych – 80%

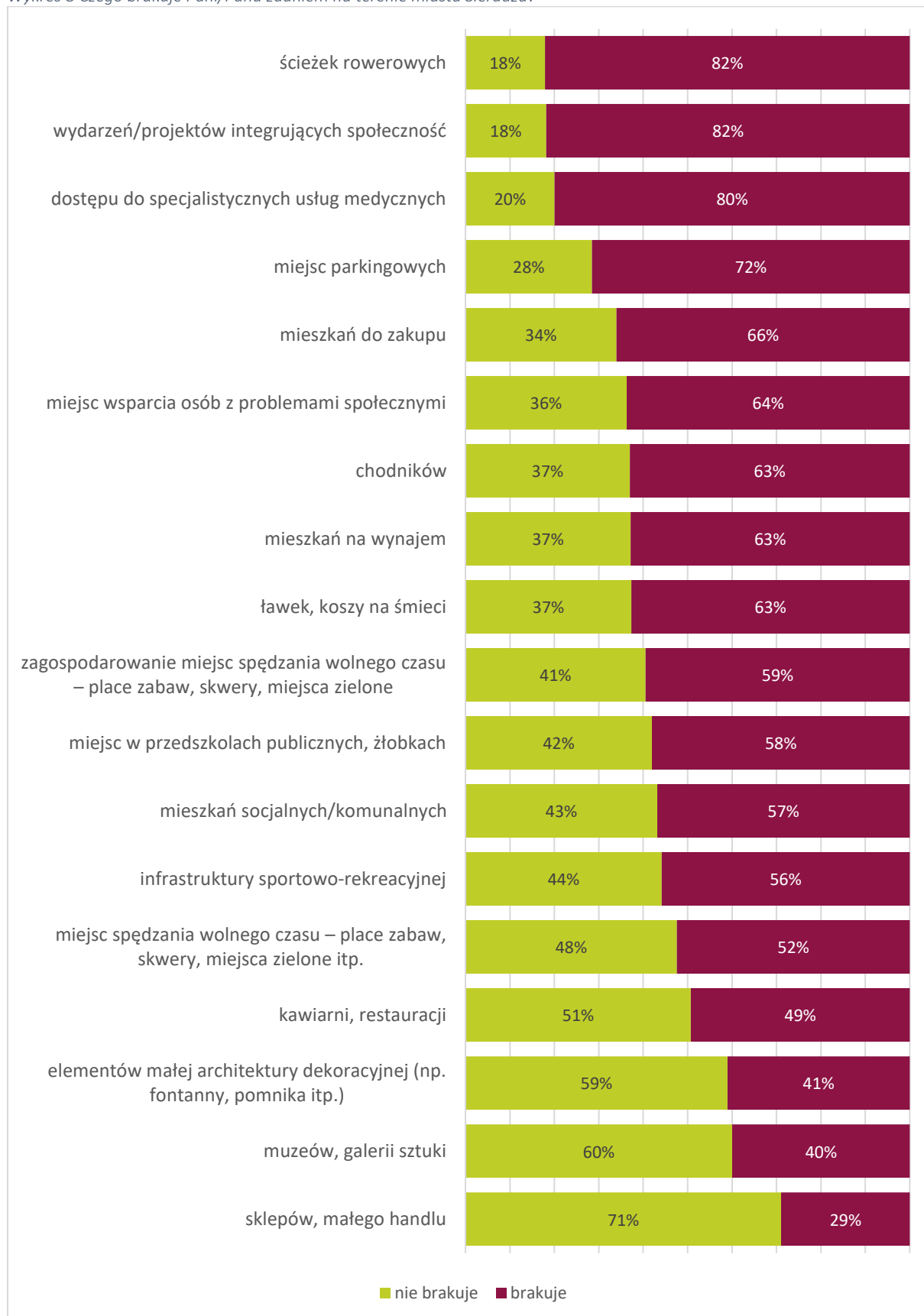
Miejsc parkingowych – 72%

Mieszkań do zakupu – 66%

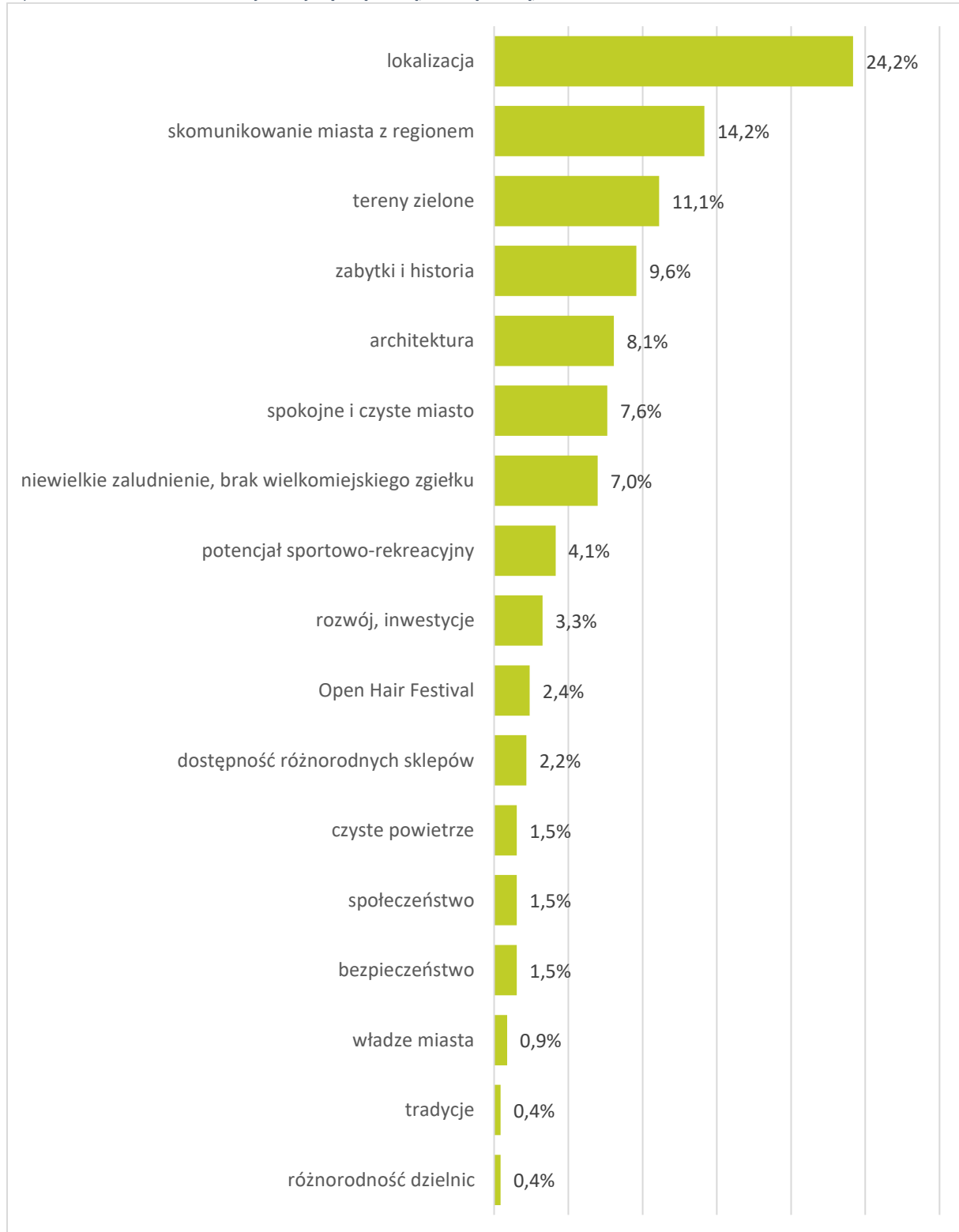
Wykres 8 Czego brakuje Pani/Pana zdaniem na terenie miasta Sieradza?

Źródło: badanie własne, n=419.

Mocną stroną Sieradza jest wskazywana przez mieszkańców lokalizacja (24,2%), a co za tym idzie skomunikowanie miasta z regionem (14,2%). Ankietowani wskazywali również tereny zielone (11,1%), oraz zabytki i historię (9,6%), czy architekturę (8,1%).

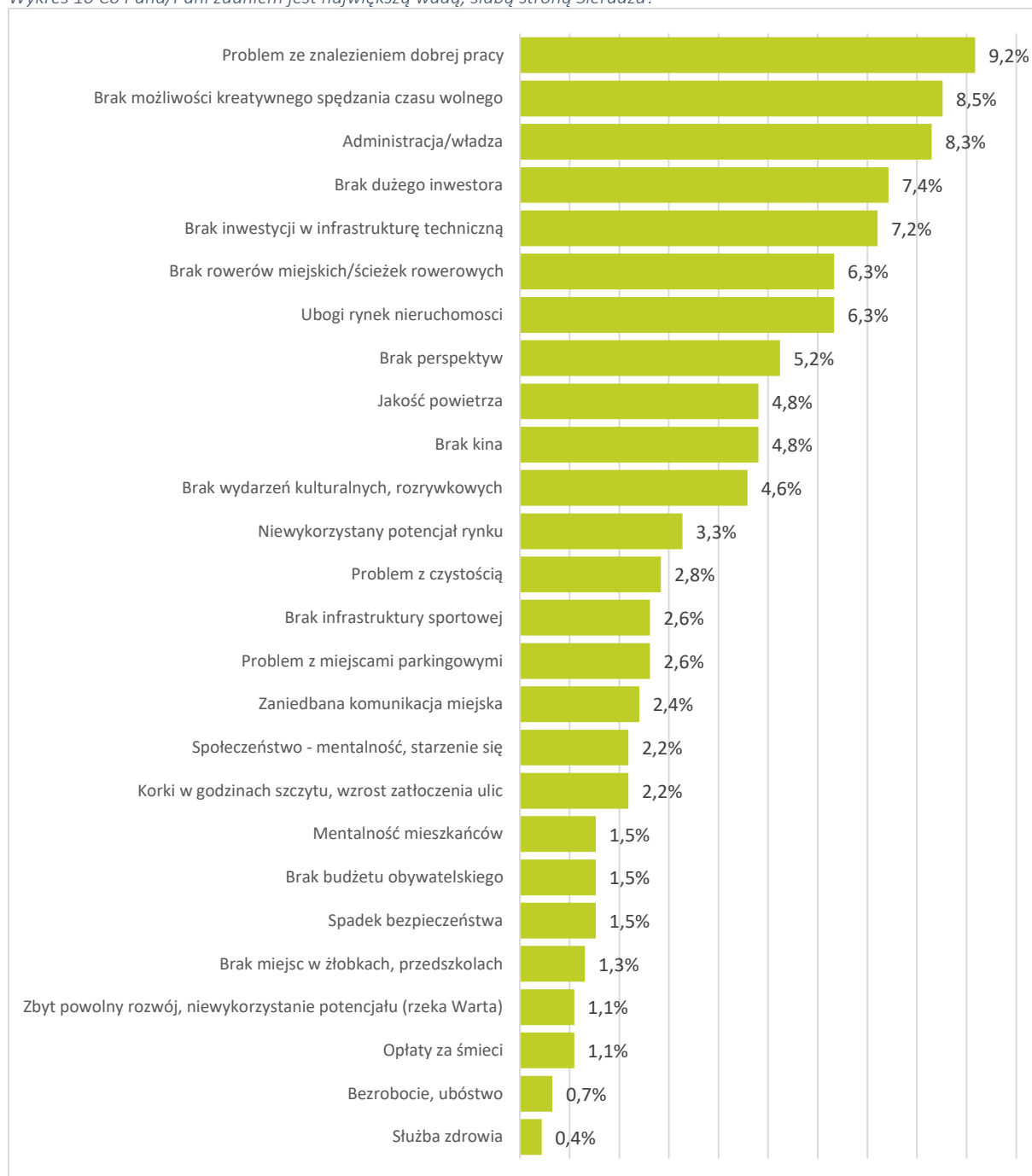
Wykres 9 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Sieradza?

Źródło: badanie własne, n=419.

W pytaniu dotyczącym słabych stron, mieszkańcy na pierwszym miejscu odnieśli się do kwestii związanych z rynkiem pracy i problemu ze znalezieniem dobrej pracy w mieście (9,2%). Istotne dla mieszkańców okazały się również kwestie związane z brakiem możliwości kreatywnego spędzania czasu wolnego, za wadę uznało to 8,5% respondentów. Poniższe wskazania nawiązują do problemów, które wspomniane zostały wcześniej – brak ścieżek rowerowych, ubogi rynek nieruchomości, brak perspektyw, to kwestie, które powinny ulec poprawie.

Wykres 10 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Sieradza?

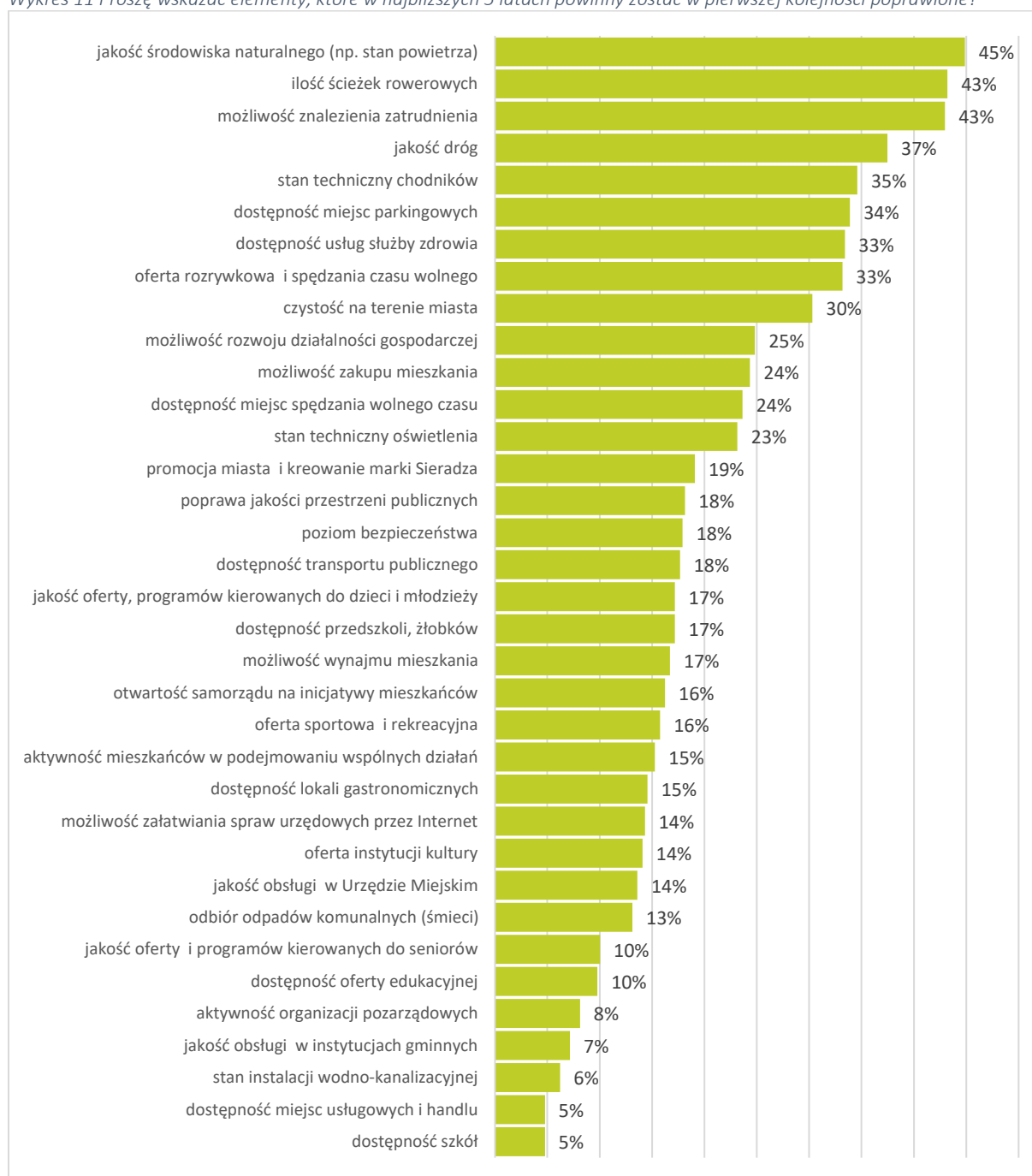

Źródło: badanie własne, n=419.

Mimo wcześniejszych wskazań, mieszkańcy jako najistotniejszy element, który powinien ulec poprawie w perspektywie najbliższych 5 lat wskazują kwestie środowiskowe (45%). Stan powietrza ma bezpośredni wpływ na jakość życia oraz zdrowie, dlatego też respondenci zwrócili uwagę na ten problem. Kolejne wskazania dotyczyły kwestii, które wcześniej zostały poruszone – niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych (43%) czy możliwość znalezienia pracy (43%). Zachwianie równowagi na rynku pracy, może powodować nadmierne dojazdy w celach zarobkowych do innych miejscowości, co z czasem może doprowadzić do opuszczenia aktualnego miejsca zamieszkania i wyludnienia się Sieradza.

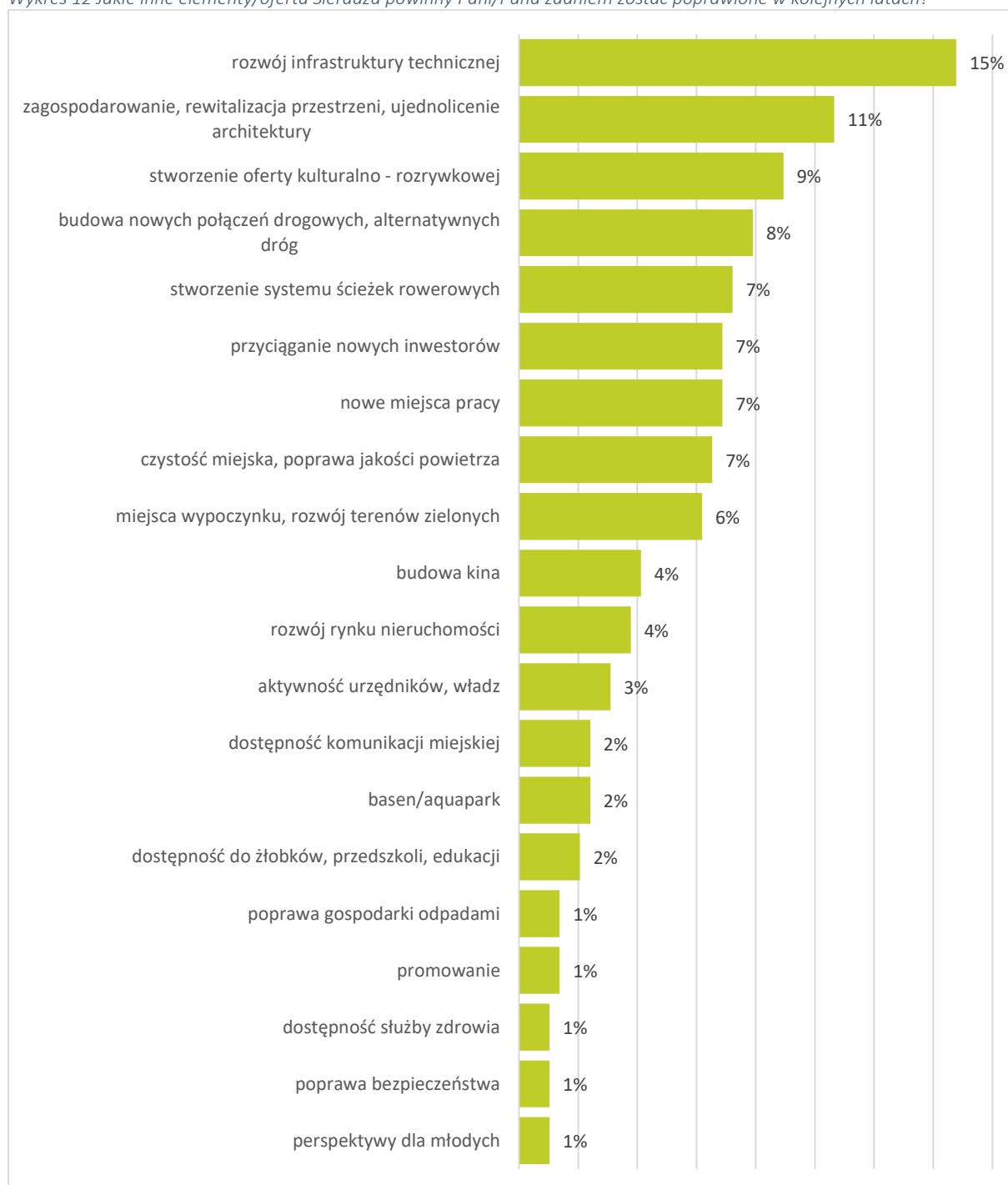
Wykres 11 Proszę wskazać elementy, które w najbliższych 5 latach powinny zostać w pierwszej kolejności poprawione?

Źródło: badanie własne, n=419.

Ankietowani mieli także możliwość wpisania własnej odpowiedzi dotyczącej tego, jakie inne elementy Sieradza powinny zostać poprawione w kolejnych latach. 15% uznało za istotne poprawę i rozwój infrastruktury technicznej. Mieszkańcy zwracają uwagę również na estetykę otoczenia, dlatego też 11% z nich wskazało odpowiedź dotyczącą zagospodarowania, rewitalizacji przestrzeni i ujednolicenie architektury. Nieco niższy odsetek, poniżej 10%, uzyskały odpowiedzi dotyczące stworzenia oferty kulturalno-rozrywkowej, czy budowy nowych połączeń drogowych.

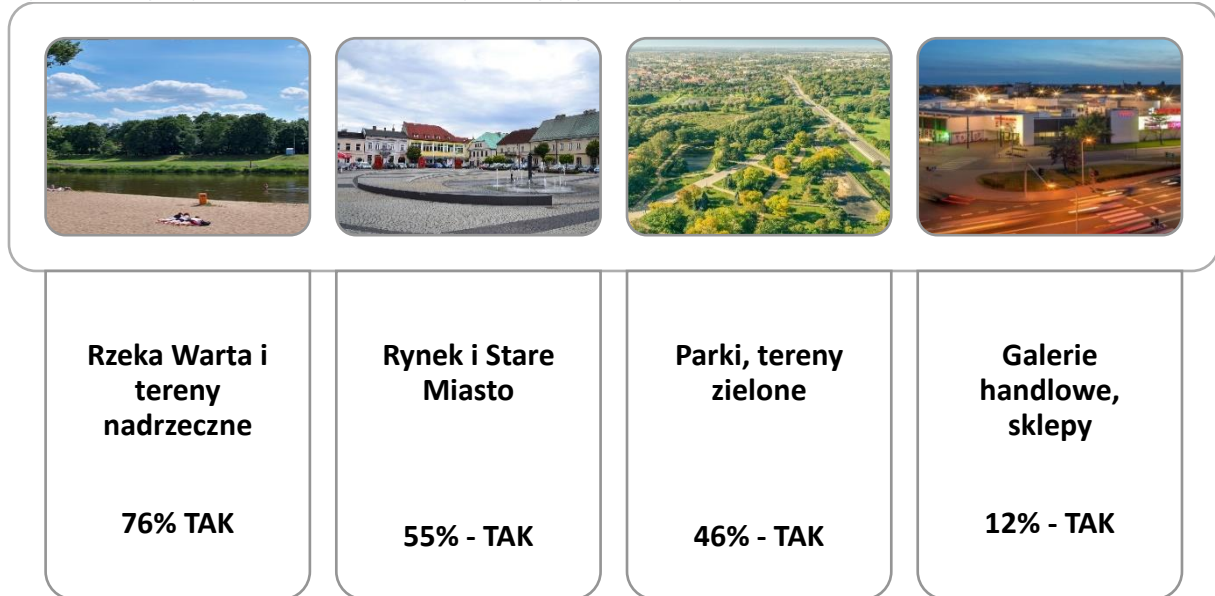
Wykres 12 Jakie inne elementy/oferta Sieradza powinny Pani/Pana zdaniem zostać poprawione w kolejnych latach?

Źródło: badanie własne, n=419.

Najatrakcyjniejszym miejscem dla mieszkańców miejscem, w którym lubią spędzać wolny czas jest Rzeką Warta i tereny nadrzeczne – 76%. Drugie najczęstsze wskazanie dotyczyło Rynku i Starego Miasta – 55% odpowiedzi. Natomiast tylko 12% wskazało, że galerie handlowe i sklepy, to miejsca publiczne, gdzie lubią spędzać czas. Struktura odpowiedzi jednoznacznie wskazuje, że mieszkańcy lubią spędzać czas na świeżym powietrzu, dlatego też miasto powinno kłaść szczególny nacisk na poprawę i zagospodarowanie wskazanych miejsc i przystosowanie ich do spędzania czasu wolnego oraz stworzenie ciekawej oferty. Tylko 6% respondentów zaznaczyło odpowiedź inne miejsce.

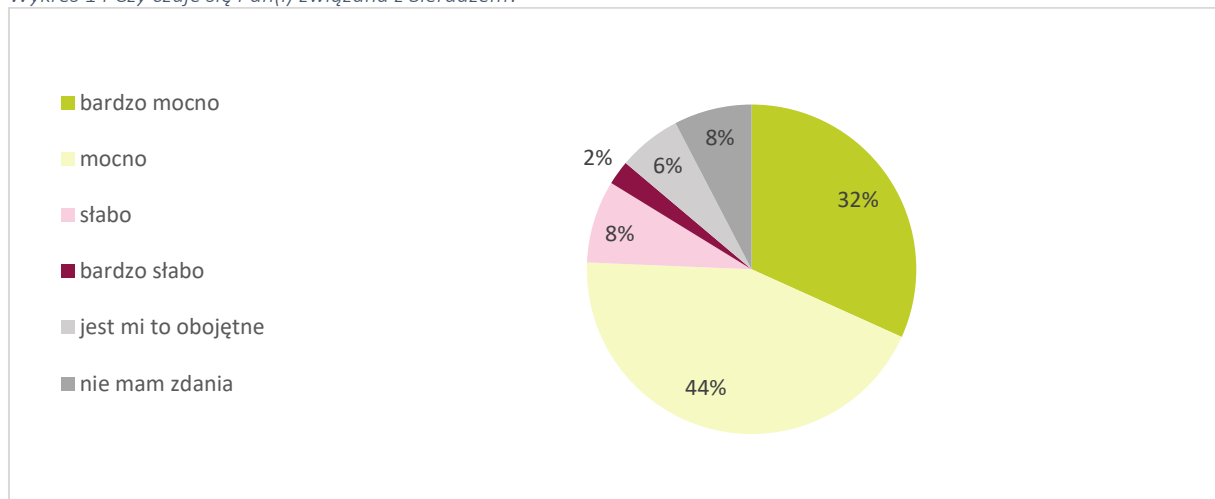
Wykres 13 Miejsce publiczne w Sieradzu, w którym lubię spędzać wolny czas?

Źródło: badanie własne, n=419.

Blisko 76% respondentów czuje się związanych z miastem, z czego prawie 32% wskazało na odpowiedź bardzo mocno. Wysoki odsetek wynikać może z faktu, że 73% odpowiadających stanowią osoby, które mieszkają w tym mieście od urodzenia oraz mają tutaj rodziny. Oznacza to, że mieszkańcy mają silne poczucie tożsamości lokalnej i poczucie więzi z miastem.

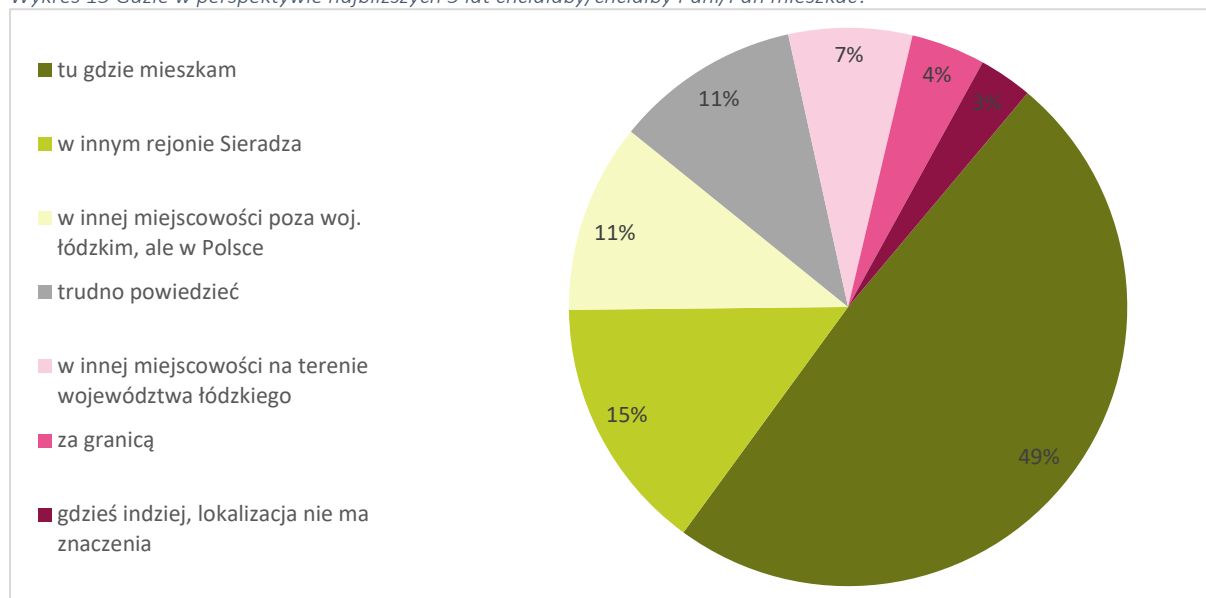
Wykres 14 Czy czuje się Pan(i) związana z Sieradzem?

Źródło: badanie własne, n=419.

Mieszkańcy zapytani o to, gdzie chcieli mieszkać w perspektywie najbliższych 5 lat, w zdecydowanej większości (64%) opowiedzieli się za pozostaniem w Sieradzu, z czego 15% zmieniliby rejon, w którym obecnie mieszka. Około 18% ankietowanych zmieniliby miejsce zamieszkania, jednakże pozostało by w Polsce. Tylko 4% mieszkańców myśli o emigracji i zamieszkanu za granicą.

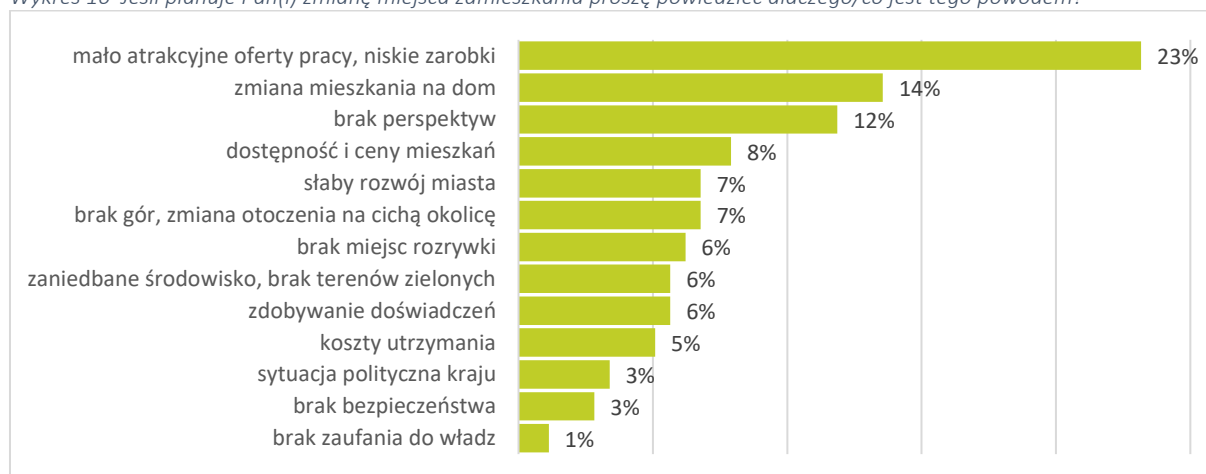
Wykres 15 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: badanie własne, n=419.

W nawiązaniu do poprzedniego pytania, zapytano o powody, dla których ankietowani chcieliby zmienić swoje miejsce zamieszkania. Wcześniejsze odpowiedzi sugerują, że Sieradz nie jest miastem, które oferuje i stwarza możliwości podjęcia dobrze płatnej pracy, a oferty pracy są dość ograniczone i mało atrakcyjne. Według 23% ankietowanych sytuacja panująca na rynku pracy, a dla 12% kwestie związane z brakiem perspektyw, są powodem do zmiany miejsca zamieszkania. Blisko co siódma osoba zmieniałaby miejsce zamieszkania, ze względu na chęć przeniesienia się z mieszkania do domu.

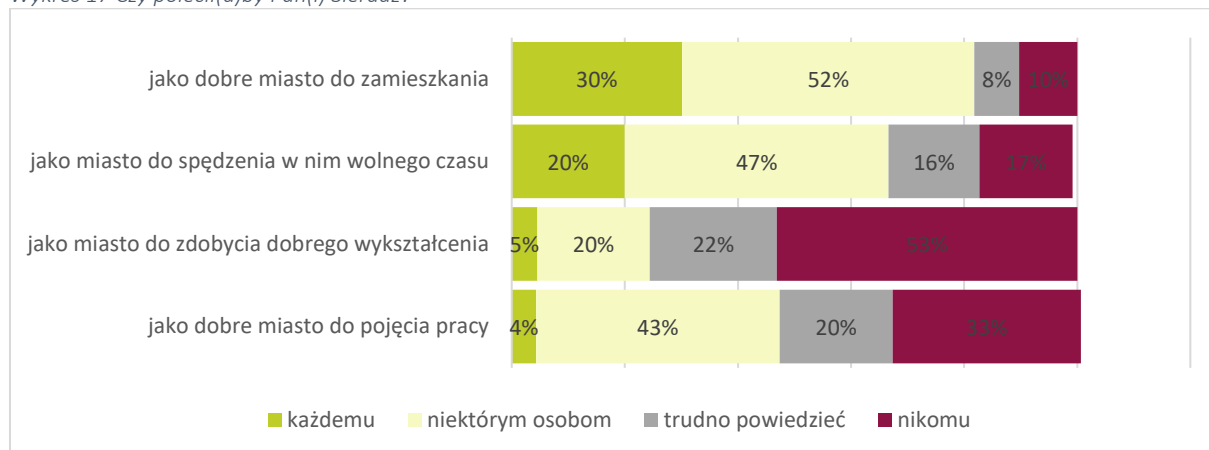
Wykres 16 Jeśli planuje Pan(i) zmianę miejsca zamieszkania proszę powiedzieć dlaczego/co jest tego powodem?

Źródło: badanie własne, n=419.

Mieszkańcy zostali zapytani o rolę miasta i jego rangę w podregionie sieradzkim, wizerunek miasta oraz ocenę na jakim etapie rozwoju znajduje się Sieradz. W opinii mieszkańców miasto Sieradz można polecić jako dobre miasto do zamieszkania, 30% osób poleciłoby go każdemu, natomiast 52% tylko niektórym osobom. Według opinii mieszkańców Sieradz na pewno nie jest miastem, które daje możliwość zdobycia dobrego wykształcenia.

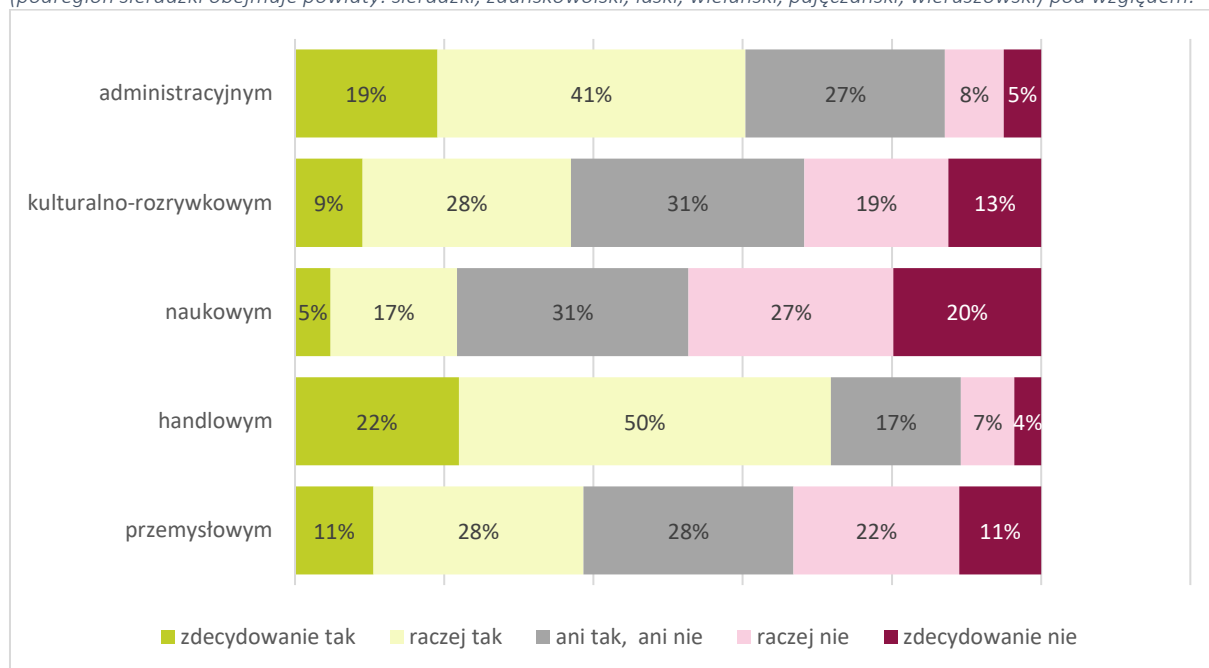
Wykres 17 Czy polecił(a)by Pan(i) Sieradz?

Źródło: badanie własne, n=419.

Według ankietowanych Sieradz pełni w podregionie sieradzkim w dużej mierze funkcję handlową (72%) i administracyjną (60%). W strukturze odpowiedzi zaznacza się przedstawiona wcześniej opinia na temat tego, że Sieradz nie jest miejscem, gdzie możliwym jest uzyskanie dobrego wykształcenia. 47% ankietowanych przyznaje, że miasto, nie jest liczącym się ośrodkiem naukowym.

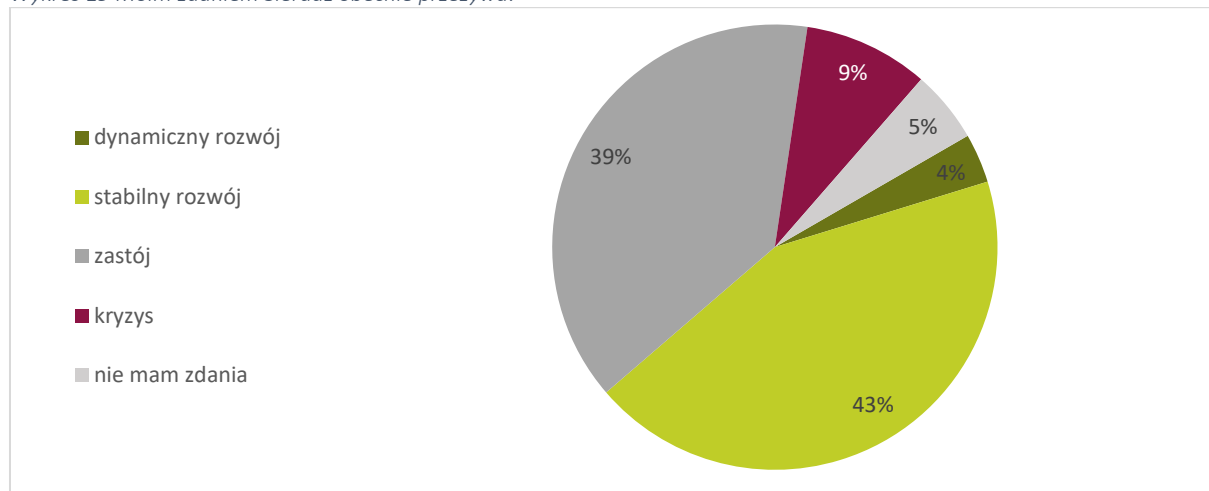
Wykres 18 Czy Pana(i) zdaniem, w chwili obecnej Miasto Sieradz jest liczącym się ośrodkiem w podregionie sieradzkim (podregion sieradzki obejmuje powiaty: sieradzki, zduńskowski, łaski, wieluński, pajęczański, wierszowski) pod względem:

Źródło: badanie własne, n=419.

43% mieszkańców określiło, że Sieradz jest na etapie stabilnego rozwoju, natomiast według 39% ankietowanych miasto przeżywa zastój. Tylko niewielki odsetek – 4% uważa, że miasto dynamicznie się rozwija.

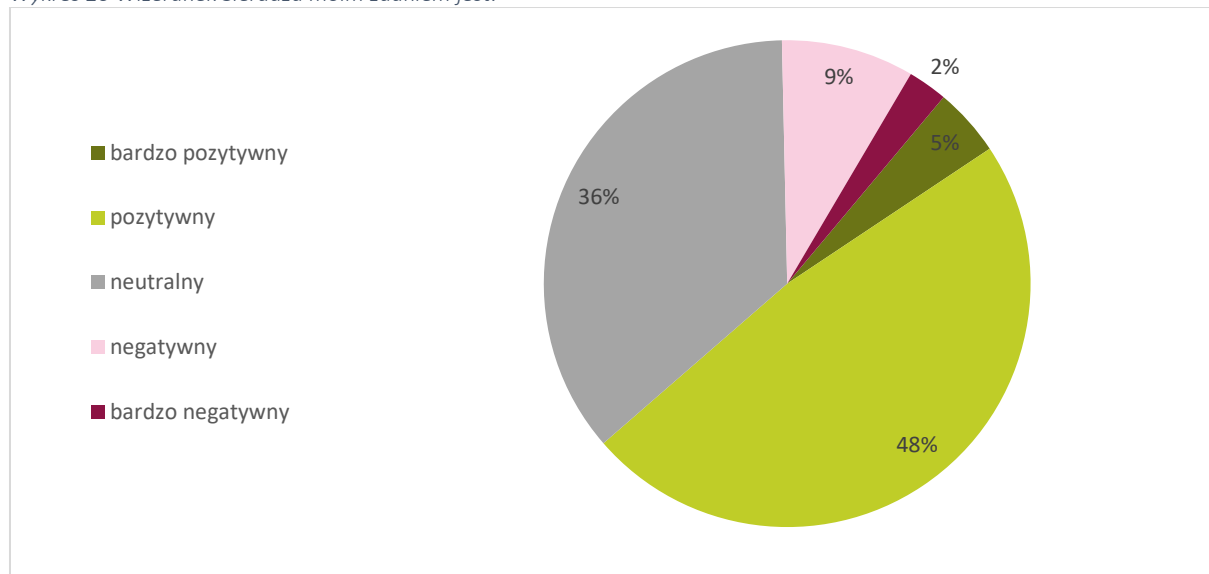
Wykres 19 Moim zdaniem Sieradz obecnie przeżywa:

Źródło: badanie własne, n=419.

Mimo wskazywanych wad, problemów oraz niedogodności zauważanych w mieście, ogólna ocena wizerunku Sieradza wypada pozytywnie (takiej też odpowiedzi udzieliło ponad 50% mieszkańców). 36% respondentów określiło go jako neutralny, co koresponduje ze wskazywanymi wcześniej odpowiedziami, ukazującymi Sieradz jako miasto bez wyrazu, niczym się niewyróżniającego. Tylko około 10% ankietowanych stwierdziło, że Sieradz ma negatywny, bądź bardzo negatywny wizerunek.

Wykres 20 Wizerunek Sieradza moim zdaniem jest:

Źródło: badanie własne, n=419.

W badaniu wzięło udział 419 osób, z czego 57% z nich stanowili mężczyźni. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 35-44 (28,9%) oraz 25-34 (28,2%). Niski odsetek odpowiedzi uzyskano u osób w wieku poniżej 18 oraz powyżej 65 roku życia. Przedstawiona struktura wieku, może mieć związek z brakiem zainteresowania sprawami gminy wśród osób młodych oraz niższym odsetkiem osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie. Na niski odsetek odpowiedzi wśród najstarszych grup wiekowych mógł mieć sposób przeprowadzenia badania (ankieta internetowa) oraz obecny problemem wykluczenia cyfrowego. W strukturze wykształcenia, prawie 60% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe, następnie 33,6% to osoby legitymujące się wykształceniem średnim/średnim branżowym. Przeważająca część respondentów to osoby pracujące – 66,6%. Na drugim miejscu są uczniowie i studenci z odsetkiem (11,2%).

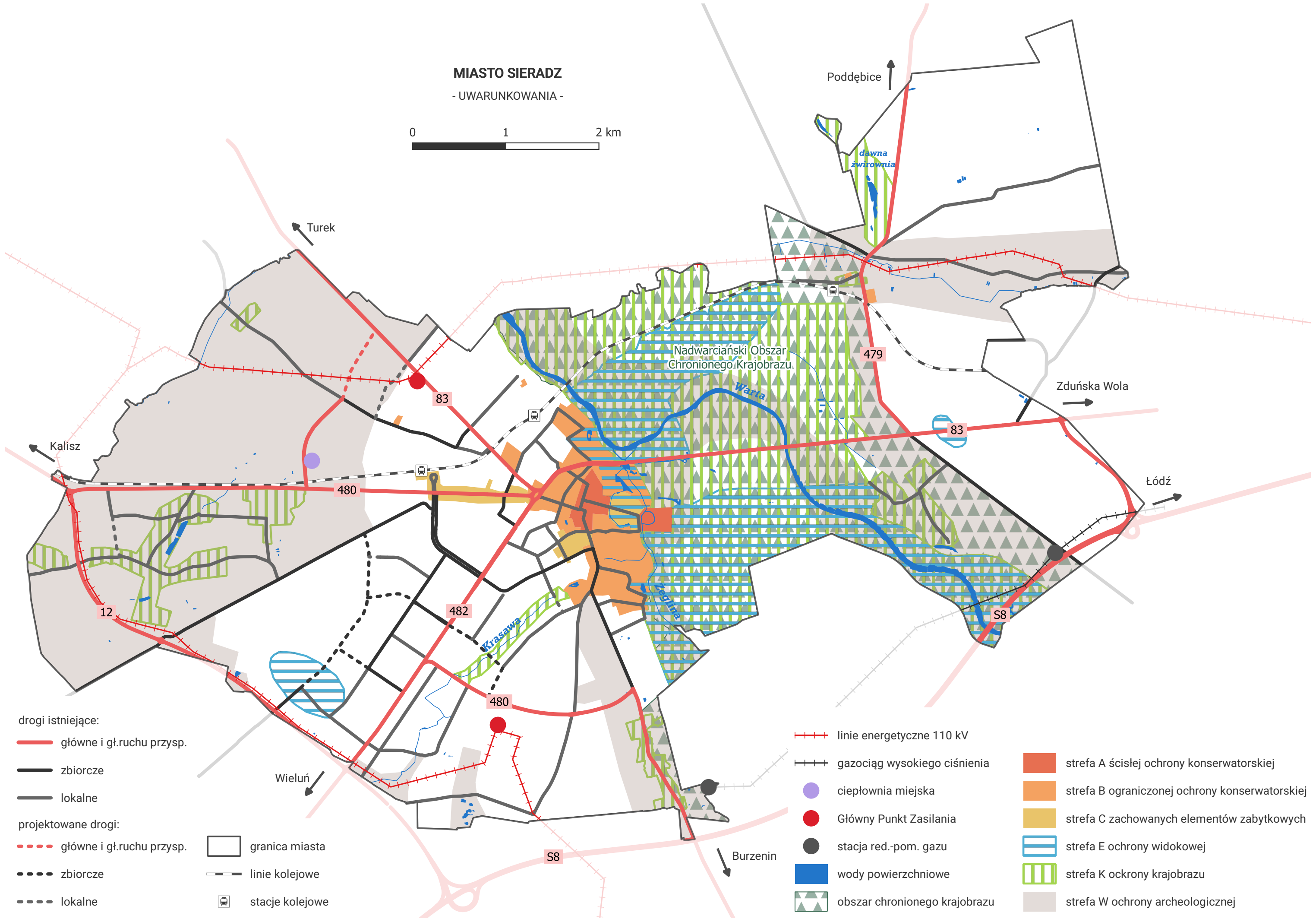
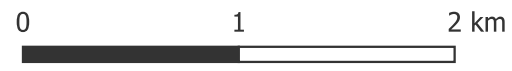
Zmienna	Badanie mieszkańców
Próba badawcza	419 osób
Płeć	43% - kobiety 57% - mężczyźni
Przedział wiekowy	Do 18 – 3,6% 18-24 – 10,5% 25-34 – 28,2% 35-44 – 28,9% 45-54 – 14,8% 55-64 – 8,1% 65 i więcej – 4,1% odmowa odpowiedzi – 1,8%
Wykształcenie	wyższe – 59,7% średnie, średnie branżowe – 33,6% gimnazjalne, podstawowe – 3,8% zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe – 2,9%
Status na rynku pracy	pracujący – 66,6% uczeń, student – 11,2% prowadzący działalność – 9,3% emeryt, rencista – 5,5% inne – 2,9% bezrobotny – 2,4% nie pracuje, zajmuje się domem – 1,9% inne – 0,2%

Załącznik nr 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Sieradza

MIASTO SIERADZ

- UWARUNKOWANIA -

drogi istniejące:

- główne i gł.ruchu przysp.
- zbiorcze
- lokalne

projektowane drogi:

- - - główne i gł.ruchu przysp.
- - - zbiorcze
- - - lokalne

- granica miasta
- +— linie kolejowe
- 🚂 stacje kolejowe

—+— linie energetyczne 110 kV

—+—+ gazociąg wysokiego ciśnienia

● ciepłownia miejska

● Główny Punkt Zasilania

● stacja red.-pom. gazu

■ wody powierzchniowe

■ obszar chronionego krajobrazu

■ strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej

■ strefa B ograniczonej ochrony konserwatorskiej

■ strefa C zachowanych elementów zabytkowych

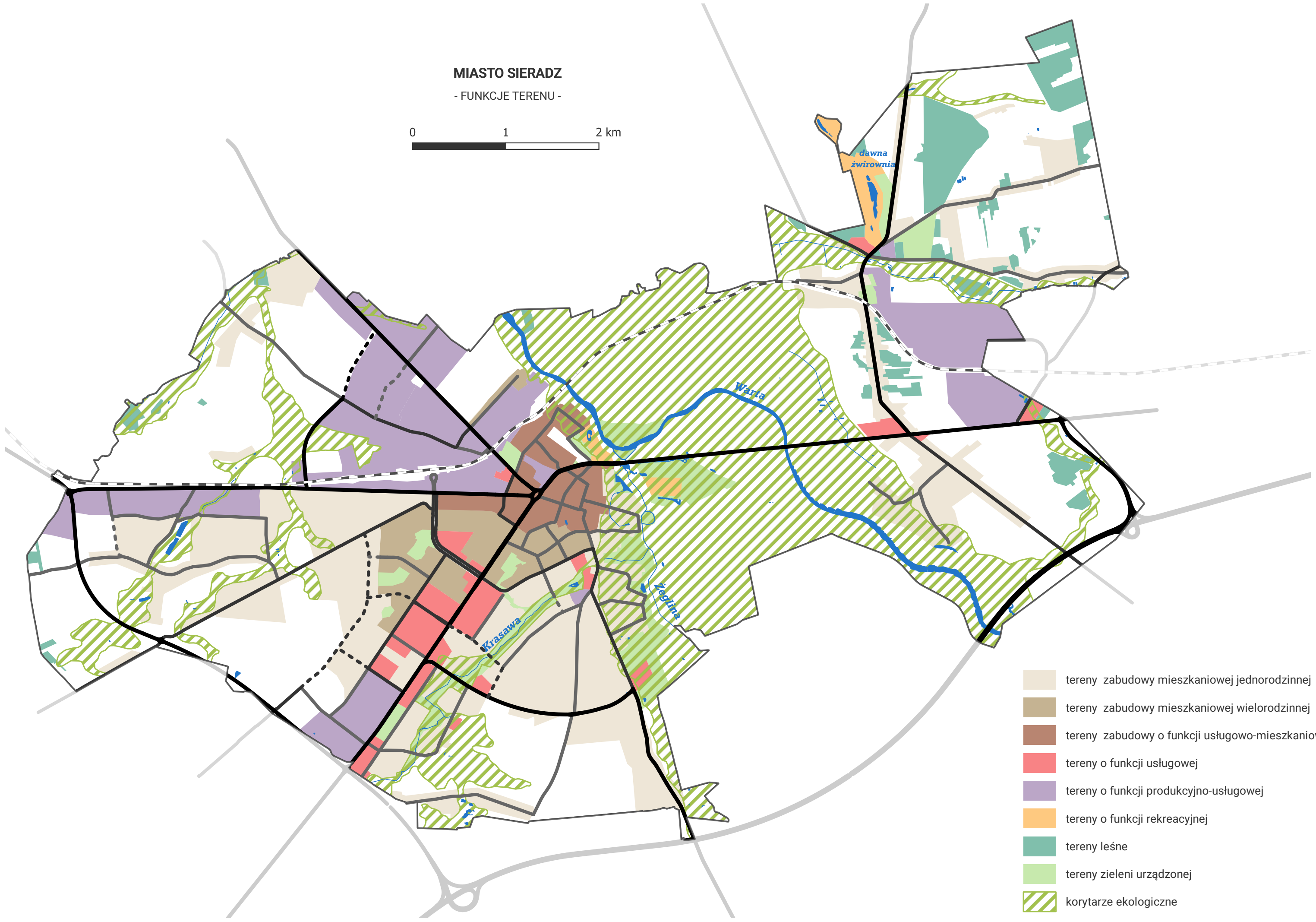
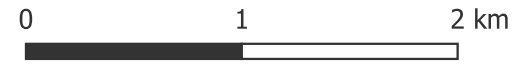
■ strefa E ochrony widokowej

■ strefa K ochrony krajobrazu

■ strefa W ochrony archeologicznej

MIASTO SIERADZ

- FUNKCJE TERENU -

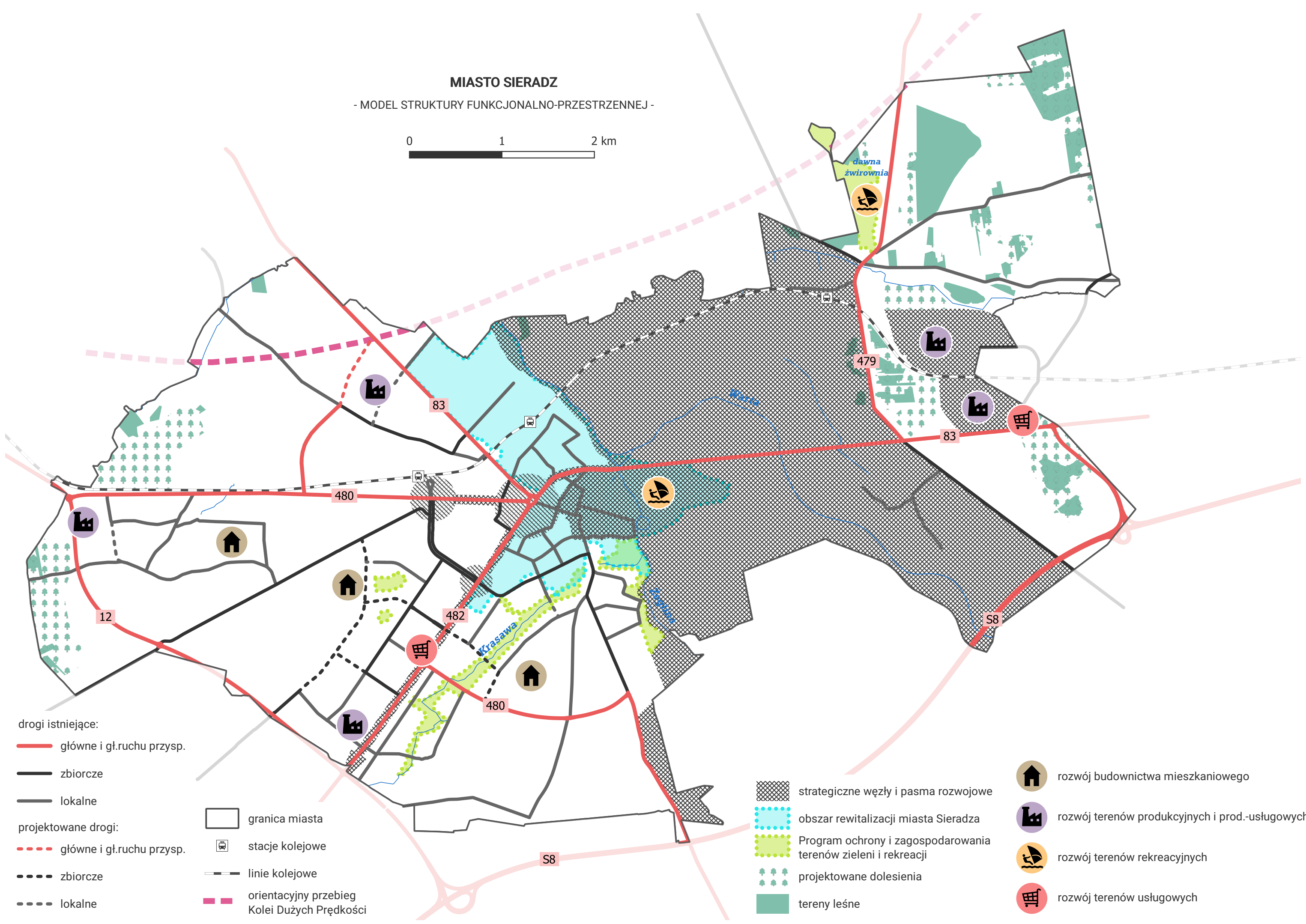
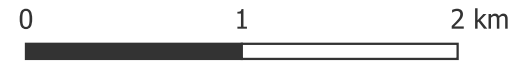

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- tereny zabudowy o funkcji usługowo-mieszkaniowej
- tereny o funkcji usługowej
- tereny o funkcji produkcyjno-usługowej
- tereny o funkcji rekreacyjnej
- tereny leśne
- tereny zieleni urządzonej
- korytarze ekologiczne

MIASTO SIERADZ

- MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ -

drogi istniejące:

— główne i gł.ruchu przesp.

— zbiorcze

— lokalne

projektowane drogi:

- - - główne i gł.ruchu przesp.

- - - zbiorcze

- - - lokalne

□ granica miasta

🚂 stacje kolejowe

— linie kolejowe

— orientacyjny przebieg
Kolei Dużych Prędkości

▨ strategiczne węzły i pasma rozwojowe

••• obszar rewitalizacji miasta Sieradza

••• Program ochrony i zagospodarowania
terenów zieleni i rekreacji

••• projektowane dolesienia

■ tereny leśne

🏠 rozwój budownictwa mieszkaniowego

🏭 rozwój terenów produkcyjnych i prod.-usługowych

🏖️ rozwój terenów rekreacyjnych

🛒 rozwój terenów usługowych

Załącznik nr 3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Sieradz

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) o samorządzie gminnym.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Sieradzu, aneks do Strategii Rozwoju Miasta Sieradza na lata 2020-2030.

1. Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są, jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa, wokół problemów publicznych. Można wyróżnić wiele typów polityk publicznych. Dużą rolę odgrywa wśród nich polityka rozwoju, będąca polityką horyzontalną, strategiczną, z którą związane są inne polityki publiczne, m.in. polityka przestrzenna.

Posługujemy się tu rozumieniem „polityk”, dotyczącym nie samego sprawowania władzy, ale działań w oparciu o przyjęte reguły. Nie należy ich utożsamiać z polityką rozumianą jako rywalizacja polityków i partii politycznych, choć częściowo się z nią łączą, gdyż o realizacji takiej czy innej koncepcji polityki publicznej przesądzają politycy. O ile polityka w ogólnym znaczeniu zajmuje się przede wszystkim sferą idei, zdobywania władzy i instrumentów jej egzekucji, to polityka publiczna, jako sfera praktyczna skupia się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z urzeczywistnieniem idei i bliska jest zarządzaniu publicznemu.

Polityka w rozumieniu sprawowania władzy oparta jest na rywalizacji i konfliktach, natomiast polityka publiczna, aby była skuteczna, musi polegać na włączaniu i konsensusie. Skuteczność władzy wynika ze stopnia dominacji, zaś skuteczność polityk publicznych z zakresu współpracy. Obie sfery różnią się też horyzontem czasowym podejmowanych decyzji. Polityk sprawujący władzę musi na bieżąco reagować na gwałtownie zmieniającą się, złożoną rzeczywistość, natomiast polityki publiczne ze swej istoty muszą uwzględniać długookresowe trendy w określonych dziedzinach, w związku z czym posługują się długoterminowym horyzontem podejmowanych działań.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych. Polityka przestrzenna zajmuje się określeniem celów, wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium. Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Każdy z tych podmiotów kieruje się własnymi celami i motywami w swej ingerencji w terytorium, ogólniej mówiąc – przestrzeń. Tylko nieliczne z tych podmiotów mają świadomość bezpośrednich, a jeszcze rzadziej pośrednich, uwarunkowań i skutków swego działania. Wprawdzie wpływ każdego z nich na świat realny jest wycinkowy, ale ze względu na liczbę takich podmiotów sumaryczny efekt ich działania jest znaczący. W związku z pewną przypadkowością takich rozproszonych działań nie można mieć pewności, co do sumarycznego skutku, jaki za sobą przyniosą. Poprzez właściwą politykę przestrzenną władze mogą ograniczać potencjalny chaos, wynikający z tej przypadkowości. Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji w tej sferze poszczególnych poziomów władzy.

Udział komponentu przestrzennego w polityce rozwoju może być różny, a w Polsce ukształtowany został zasadniczo przed procesem transformacji systemowej i w ostatnich trzech dekadach przeszedł jedynie ograniczony proces dostosowawczy. Na skutek tego przestał być wystarczająco skuteczny, stąd wymaga reform, przewidzianych w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 (z perspektywą do 2030r.)”, przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku. Polegają one m.in. na integracji systemu programowania rozwoju z systemem planowania przestrzennego, co umożliwiłoby pełniejsze uwzględnienie uwarunkowań i lepsze wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwoju. Poza tym, na szczeblu rządowym, planowane jest również przyjęcie nowego programu społeczno-gospodarczego pn. „Polski Ład”, którego celem jest m.in. plan odbudowy gospodarczej Polski w trakcie trwania i po pandemii, czy choćby działania związane z ochroną klimatu.

W zależności od szczebla władzy publicznej, rola poszczególnych komponentów procesu planowania rozwoju jest nieco inna. Komponent społeczno-gospodarczy dominuje na wyższych poziomach władzy (krajowym i regionalnym), natomiast komponent przestrzenny ma większe znaczenie na poziomie lokalnym (gmina). Powyższe założenia stały się podstawą ostatniej nowelizacji przepisów dotyczących zasad prowadzenia polityki rozwoju w kierunku wyższego stopnia zintegrowania podsystemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a tym samym do zapewnienia skutecznej realizacji

wyznaczonych celów rozwoju. Zintegrowane podejście, uwzględniające gospodarowanie przestrzenią na poziomie gminy będzie ewoluować w stronę takich regulacji i sposobów zarządzania przestrzenią, które odpowiadają procesom gospodarczym i społecznym w dłuższej perspektywie.

2. Instrumentacja polityki przestrzennej

Wdrażanie polityk publicznych można ułożyć w tzw. drabinę interwencji: na najniższym szczeblu władze powstrzymują się od działania, a na najwyższym narzucają swoje rozwiązania, czyli eliminują wybór obywatelowi, tworząc szczególne zakazy i ograniczenia. Władze mogą działać także na rzecz zwiększania skali wyboru, które ma przed sobą obywatel, lub nakierowywać go na niedokonywanie określonych wyborów, utrudniając dostęp do niektórych możliwości, lub na dokonanie określonego wyboru czy zmianę przyzwyczajień. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Także zwolnienia podatkowe, granty i dotacje, usprawnienia organizacyjne oraz działania edukacyjno-informacyjne pozwalają na włączanie i skłanianie do określonego działania podmioty, które nie podlegają bezpośrednio władzy. Istnieje też sfera prawno-regulacyjna, ale jej skuteczność jest w Polsce przeceniana. Lepiej jest udoskonalać sposoby zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Wszystko to winno sprzyjać większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

W dzisiejszych czasach przewagi konkurencyjne są krótkotrwałe, ze względu na szybką dyfuzję innowacji do konkurentów o niższych kosztach pracy. Ważnym źródłem trwałych przewag konkurencyjnych staje się wysokiej jakości kapitał ludzki, mocno powiązany z wysokiej jakości przestrzenią miejską i społeczną. Dlatego też obserwuje się rosnące znaczenie zagospodarowania przestrzennego w obszarach zurbanizowanych, jako czynnika lokalizacji firm, które bazują na kapitale ludzkim, w tym na wiedzy i zaufaniu społecznym. Z tego też względu rola i znaczenie polityki przestrzennej w gospodarce wzrasta. Obejmuje ona dwa podstawowe komponenty: wewnętrzny i zewnętrzny.

Komponent wewnętrzny polityki przestrzennej gminy dotyczy stosowania tych instrumentów wpływających na przekształcenia przestrzenne, które prawo przypisało samej gminie. Pozwalają one na dokonywanie skoordynowanych przekształceń struktury przestrzennej, poprzez koordynację różnorodnych polityk gminnych w aspekcie przestrzennym (np. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Strategia rozwoju gminy, Lokalne lub gminne programy rewitalizacji, czy też lokalne polityki środowiskowe lub społeczne). Twardym narzędziem może być również stanowienie prawa miejscowego (np. Plany zagospodarowania przestrzennego, uchwała krajobrazowa, Specjalne strefy rewitalizacji). Do tego dochodzą instrumenty ekonomiczne (programy,

granty, subsydia), instrumenty społeczne (włączanie społecznościowe, partycypacja w kształtowaniu przestrzeni, propagowanie pożądanych wzorców zachowań) oraz instrumenty informacyjne (edukacja, dostępność informacji przestrzennej). W większości instrumenty te są, zgodnie z prawem, inicjowane przez organy gminy i realizowane przez nią samą lub pod jej kontrolą.

Komponent zewnętrzny polityki przestrzennej gminy dotyczy wywierania wpływu na stosowanie instrumentów oddziałujących na przekształcenia przestrzenne przez podmioty inne niż dana gmina, na przykład gminy sąsiednie, powiaty, obszary funkcjonalne czy metropolitalne, samorządowe województwo czy wręcz władze krajowe - sejm, rząd czy instytucje przez nie powołane, które odpowiadają za rozwój poszczególnych komponentów przestrzeni, na przykład sieci infrastruktury (kolei, dróg i autostrad, szlaków żeglownych, lotnisk) albo obszarów chronionych. Podmioty te co do zasady kierują się interesem społeczności szerszej niż gminna, ale sposób w jaki rozumieją interes tej szerszej społeczności oraz jego komponenty, kształtowany jest w określonym procesie politycznym, na który wpływ może mieć także pojedyncza gmina, jeśli dostrzeże swój interes i będzie umiała go odpowiednio promować. Rozstrzygnięcia w zakresie polityki przestrzennej podejmowane na szczeblu wyższym niż gminny muszą bowiem brać pod uwagę również interes mieszkańców tej gminy.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w obu wymienionych komponentach polityki przestrzennej mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

3. Rekomendacje dla polityki przestrzennej Sieradza

Przestrzeń Sieradza jest zróżnicowana pod względem społecznym, gospodarczym i przyrodniczym. Z tego powodu głównym wyzwaniem dla polityki przestrzennej jest prawidłowe rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Aby proces ten był efektywny musi wynikać lub odpowiadać obecnym i przyszłym potrzebom, lub realizować wypracowane, kompleksowe wizje rozwoju. Rozpoznanie potrzeb oraz pojawiających się szans i możliwości ich zaspokojenia jest jednym z głównych komponentów polityki przestrzennej. Natomiast zaspokojenie rozpoznanych potrzeb lub realizacja przyjętych wizji najczęściej wiąże się z odpowiednim kształtowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru w powiązaniu

z jego otoczeniem, czyli rozwoju jej poszczególnych węzłów i odpowiednich powiązań między nimi. Proces ten toczyć się może w czterech wymiarach: lokalnym, ponadlokalnym, a w szczególnych przypadkach także regionalnym czy wręcz ponadregionalnym (np. krajowym).

3.1. Wymiar lokalny

W wymiarze lokalnym głównym wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej jest zapewnienie dostępności terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych wraz z towarzyszącymi im usługami oraz zapewnienie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą – przemysłowo-składowych. Najkorzystniejsze dla rozwoju zabudowy są tereny położone w południowo-zachodniej części miasta. Należy przy tym dążyć do intensyfikacji zabudowy i zagospodarowania istniejących terenów zainwestowanych a także rewitalizacji obszarów zdegradowanych i niedoinwestowanych – czyli stosować zasadę recyklingu przestrzeni, to znaczy wykorzystania w pierwszej kolejności terenów opuszczonych lub zdegradowanych („brownfield”) zamiast wchodzenia na nowe, niezagospodarowane tereny („greenfield”). Wiąże się to też z kształtowaniem sieci ekologicznej miasta – podporządkowaniem zmian zagospodarowania przestrzennego nadrzędnej funkcji środowiskotwórczej. Do najważniejszych zasad mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej Sieradza należy wyznaczenie i ukształtowanie systemu ekologicznego miasta, ze szczególnym uwzględnieniem terenów wymagających renaturalizacji, w celu przywrócenia ciągłości systemu jak również tworzenie zielonego pierścienia wokół miasta oraz wzmacnianie korytarzy zapewniających ciągłość obszarów przyrodniczych, zapewnienie właściwej jakości powietrza („przewietrzanie”), przy jednoczesnym wykorzystaniu dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej. Spełnienie tego warunku wymaga wyłączenia wybranych terenów zielonych z urbanizacji. Tereny o funkcji rekreacyjnej w ramach tworzonego systemu ekologicznego miasta powinny się rozwijać w dolinach rzek Warty, Żegliny i Krasawy, a także na obszarze żwirowni w Męce.

Osobnym zagadnieniem jest rozwój przestrzeni publicznych, społecznych i sąsiedzkich, przy czym należy podkreślić odrębność tych kategorii. Przestrzeń społeczna i sąsiedzka wiąże się z integracją społeczności poszczególnych osiedli czy kwartałów zabudowy. Natomiast przestrzeń publiczna powinna integrować całą wspólnotę miejską i być magnesem przyciągającym gości z zewnątrz, co oprócz znaczenia społecznego i kulturowego może mieć też swój wymiar gospodarczy. Wszystko zależy od umiejętnego określenia programu użytkowego tych przestrzeni, zwłaszcza w obszarze śródmiejskim, tak aby stanowił on skuteczny magnes dla publiczności. Nie jest to zadanie łatwe w dobie kryzysu funkcjonalnego centrów miejskich, konkurencji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych położonych z dala od nich, problemów parkingowych i kongestii oraz handlu w Internecie. Sytuacja post-pandemiczna prawdopodobnie problem ten pogłębi, stąd stanowić on będzie jedno z najważniejszych wyzwań dla

polityki przestrzennej. Warto w tym względzie mieć też na uwadze zasadność tworzenia strategicznej rezerwy terenowej w zasobach miejskich, ułatwiającej rozbudowę infrastruktury społecznej, adekwatnej do obecnych i przyszłych potrzeb.

Kształtując przestrzenie publiczne należy przede wszystkim pamiętać o ich znaczeniu integracyjnym dla lokalnej społeczności oraz funkcjach symbolicznych (kulturowych). Kluczowa jest ochrona dziedzictwa kulturowego miasta. Jednocześnie wskazane jest kierowanie się nowoczesnym paradygmatem miasta przyjaznego ludziom i klimatowi, czyli tzw. „modelowi zielono-niebieskiemu”, a nie „szaremu” (określanego potocznie „betonozą”). Takie podejście pozwala lepiej zaspokoić społeczne potrzeby, przy mniejszych kosztach oraz ułatwia szersze zaangażowanie społeczne. W ramach działań mających na celu przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu i kształtowania zasobów wodnych, wskazuje się na w szczególności na konieczność zachowania naturalnej zdolności retencyjnej gruntów. Dodatkowo planując inwestycje należy unikać wspomnianego wcześniej „betonowania”, a zamiast tego stosować powierzchnie przepuszczalne, ażurowe zamiast szczelnych betonowych, a także ograniczyć likwidację terenów zieleni i wycinkę drzew przy realizacji nowych inwestycji. W zakresie działań rozwoju tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury znajdują się działania dotyczące m.in. promowania/wsparcia rozwiązań w zakresie retencji, w tym przede wszystkim zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

Przeprowadzane konsekwentnie interwencje w system drogowy poprawiają integrację przestrzenną miasta oraz ułatwiają poruszanie się w nim. Konsekwentne przekształcanie układu komunikacyjnego miasta z układu promienistego w układ pierścieniowo-obwodnicowy oraz udrożnienie wylotów miasta pozwolą wyeliminować ruch tranzytowy z centrum Sieradza. Jednocześnie, rozwój wewnętrznego systemu komunikacyjnego powinien odpowiadać pojęciu „zrównoważonej mobilności”, wykraczającemu poza kategorię „zrównoważonego transportu”, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia zadań, stawianych przed polityką przestrzenną. Zrównoważony transport obejmuje funkcjonowanie infrastruktury, co jest jednym z głównych zagadnień planistycznych - problematyka optymalizacji dostaw i sieci transportowych stała u źródeł gospodarki przestrzennej, jako dyscypliny wiedzy. Jednak, jak wykazała praktyka, samo zapewnienie podaży w zakresie infrastruktury transportu, nie rozwiązuje wszystkich współczesnych problemów funkcjonowania przestrzeni. Stałym zjawiskiem jest kongestia, czyli chroniczne zjawisko takiego natężenia ruchu, które przekracza przepustowość wykorzystywanej infrastruktury. Wzrost podaży poprzez modernizacje i usprawnienia sieci powoduje reakcje w postaci zwiększonego popytu na głównych jej ciągach (kongestia pierwotna), jak i w miejscach, które były dotąd od niej wolne (kongestia wtórna), tworzą się „wąskie gardła”.

Dlatego zadaniem polityki przestrzennej jest dziś również działanie po stronie popytu, czyli takie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, aby w miarę możliwości racjonalizować

i minimalizować zapotrzebowanie na wybrane elementy infrastruktury transportowej. Można to robić na różne sposoby, m.in. poprawiając strukturę przestrzeni i dywersyfikując środki transportu. Obowiązuje tu jednak tzw. paradoks Braessa – twierdzenie orzekające, że w pewnym modelu ruchu drogowego czasy podróży pojazdów mogą ulec wydłużeniu, po dodaniu do sieci drogowej nowego połączenia. Przykłady potwierdzają bowiem, iż często inwestycje drogowe doprowadzają do pogorszenia warunków ruchu, ale też przez antytezę, gdy zamknięcie ulicy zwiększa płynność ruchu w jej okolicy. Z kolei twierdzenie Lewisa-Mogridge’a mówi, że poszerzanie dróg w miastach nie musi prowadzić do mniejszego ich zatłoczenia, ponieważ liczba samochodów korzystających z takiej drogi powiększa się tak, aby wypełnić dostępną przestrzeń. Nie zawsze więc zwiększenie liczby dróg oznacza poprawę sytuacji w transporcie. Doprowadzenie do równowagi może nastąpić tylko poprzez zbilansowanie na styku podaży i popytu. Takie działania określa się terminem „zrównoważonej mobilności”. Decydującą rolę mają tu inicjatywy oddolne miast - wiele z nich opracowało aktywne strategie w zakresie zrównoważonej mobilności stanowiącej alternatywę dla samochodów. Wymaga to koordynacji wielu działań, w takich dziedzinach jak planowanie przestrzenne, infrastruktura wraz z systemem opłat, prawo, normowanie, zarządzanie ruchem, transport publiczny, architektura i urbanistyka, bezpieczeństwo oraz współpraca instytucjonalna.

Jednym z kluczowych sposobów zaradzenia sytuacjom kryzysowym jest multimodalność. Polega na równoległym skoordynowanym zapewnieniu różnych środków i form transportu, umożliwiając użytkownikom wykorzystanie więcej niż jednego z nich, podróżowania na wiele sposobów, wieloma trasami. Istotą transportu multimodalnego jest bowiem przewóz osób lub towarów, przy użyciu większej liczby rodzajów transportu, z możliwością zmiany jednostki transportowej w trakcie podróży. Wymaga to zaprojektowania i wdrożenia spójnego zintegrowanego systemu transportowego z wieloma podsystemami. Wśród nich są podsystemy transportu pieszego i rowerowego, co jest swojego rodzaju nowością w przestrzeni miejskiej. Tradycyjnie bowiem uważano, że te formy transportu wykorzystują w zasadzie infrastrukturę dedykowaną pojazdom, a trasy rowerowe stanowią tylko rodzaj dodatkowej usługi (infrastruktury społecznej) w zakresie rekreacji i spędzania czasu wolnego. W obecnym rozumieniu jest inaczej – stanowią one odrębne podsystemy transportu, zintegrowane z innymi podsystemami, posiadające swe specyfiki, a więc zalety i ograniczenia. Stosowane jest tzw. pięć kryteriów CROW w zakresie dobrej praktyki projektowania i wykonania infrastruktury rowerowej oraz organizacji ruchu rowerowego:

1. spójność: system rowerowy tworzy spójną całość oraz obejmuje całość źródeł i celów podróży; poszczególne trasy zachowują ciągłość;
2. bezpośredniość: infrastruktura rowerowa oferuje rowerzystom najbardziej bezpośrednio połączenia, bez niepotrzebnego nakładania drogi;

3. atrakcyjność: infrastruktura jest dopasowana do otoczenia, atrakcyjna i bezpieczna społecznie (czytelność przebiegu, oświetlenie, brak zagrożenia agresją);
4. bezpieczeństwo: infrastruktura gwarantuje bezpieczeństwo ruchu, minimalizując liczbę miejsc kolizyjnych, o słabej widoczności i niejednoznacznych;
5. wygoda i komfort: infrastruktura nie wymaga od użytkownika nadmiernego lub nieregularnego wysiłku fizycznego, nie wpływa negatywnie na zdrowie (np. wibracje).

Kryteria te powinny być spełnione na poziomie:

- całej sieci rowerowej,
- poszczególnych tras,
- konkretnych rozwiązań technicznych dróg i skrzyżowań.

Polem zainteresowania polityki przestrzennej powinno być również usprawnianie systemu zarządzania infrastrukturą i innymi komponentami przestrzeni. Pojęcie „inteligentnego miasta” („smart city”) jest względnie nowe, ale weszło już do powszechnego obiegu, choć jego zakres znaczeniowy dynamicznie ewoluuje: od Smart City 1.0 (miasto inspirowane dostępnymi technologiami), w którym twórcy technologii zachęcali do korzystania z nich władze miast, aby mogły one zwiększyć efektywność zarządzania, realizując projekty i programy związane z zastosowaniem inteligentnych rozwiązań technologicznych, takich jak publiczne sieci WiFi, inteligentne sterowanie ruchem ulicznym lub różnorakie pomiary. Kolejna faza to Smart City 2.0 (miasto kreatywnych rozwiązań zarządczych), w którym główną rolę przejęły władze miejskie wykorzystujące technologie do poprawy jakości życia mieszkańców, aż do Smart City 3.0 (miasto oparte o twórcze zaangażowanie mieszkańców), w którym kluczową rolę odgrywają mieszkańcy oraz projekty o charakterze społecznym. W dzisiejszym podejściu, miasto inteligentne wykorzystuje potencjał ludzki i technologiczny do swojego zrównoważonego rozwoju. Kluczową rolę w ich rozwoju przejmują obywatele. W smart cities trzeciej generacji, mieszkańcy zaczynają współtworzyć swoje miasta, a znaczącą rolę odgrywają projekty o charakterze społecznym: równościowe, z zakresu inkluzji społecznej, dostępnego kosztowo budownictwa, itp.

Rolą samorządów miejskich staje się więc tworzenie przestrzeni do wykorzystania potencjału obywateli zarówno przez zachęcanie mieszkańców do korzystania z nowoczesnych technologii, jak również umożliwienie im tworzenia własnych innowacyjnych rozwiązań społecznych i z zakresu zarządzania miastem. Współczesne inteligentne miasto jest przede wszystkim przyjazne, oferując mieszkańcom wysoki komfort życia – mieszkania, pracy, załatwiania codziennych spraw, wypoczynku i udziału w kulturze. To miasto sprzyjające nawiązywaniu i podtrzymywaniu relacji między ludźmi.

3.2. Wymiar ponadlokalny

W wymiarze ponadlokalnym tożsamość Sieradza wiąże się z jego zasięgiem oddziaływania i wiodącą pozycją w ramach planowanego obszaru funkcjonalnego MOF Sieradz – Łask – Zduńska Wola oraz tradycyjną funkcją miasta powiatowego, jako ośrodka obsługi dla położonych wokół mniejszych miejscowości. We współczesnym świecie rola ta może być wzmocniana, a jej granice poszerzane, dzięki odpowiedniej polityce i działaniom władz, m.in. oferowaniu atrakcyjnych usług lub funkcji społecznych. Potencjał przestrzenny Sieradza opiera się na posiadaniu zasobów symbolicznych, technicznych oraz instytucjonalnych oraz możliwości, które ten zasób pozwolą wykorzystać. Kluczowe znaczenie w opisywanym układzie funkcjonalnym ma integracja planistyczna (w tym przestrzenna) obszaru i budowanie wiodącej pozycji przez miasto Sieradz. W tym kontekście należy podkreślić w pierwszej kolejności oddziaływanie na gminę wiejską okalającą Sieradz, a w drugiej na obszar wyznaczony granicą dawnego województwa sieradzkiego.

Istotna jest budowa marki Sieradza jako ośrodka o ponadlokalnym oddziaływaniu - ośrodek gospodarczy, miejsce pracy i zaspokajania potrzeb mieszkańców ościennych gmin i miejscowości. Należy przy tym pamiętać o konkurencji ze strony innych ośrodków regionalnych oraz związanym z nią zagrożeniem potencjalną marginalizacją, utratą funkcji i pogarszaniem się sytuacji społeczno-gospodarczej.

3.3. Wymiar regionalny

W wymiarze regionalnym województwa łódzkiego, Sieradz powinien budować swoją markę i potencjał w segmencie miast dużych. Miasto może pełnić istotną funkcję w ramach planowanego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sieradza, dla którego obok Zduńskiej Woli i Łasku, pełni kluczową rolę gospodarczą, zaplecze usługowe, edukacyjne i handlowe. Istotne jest dalsze rozwijanie potencjału MOF. Miasto odgrywa istotną rolę w osiąganiu spójności terytorialnej województwa, z uwagi na to, że jako ośrodek duży, stanowi biegun rozwoju społecznego i gospodarczego.

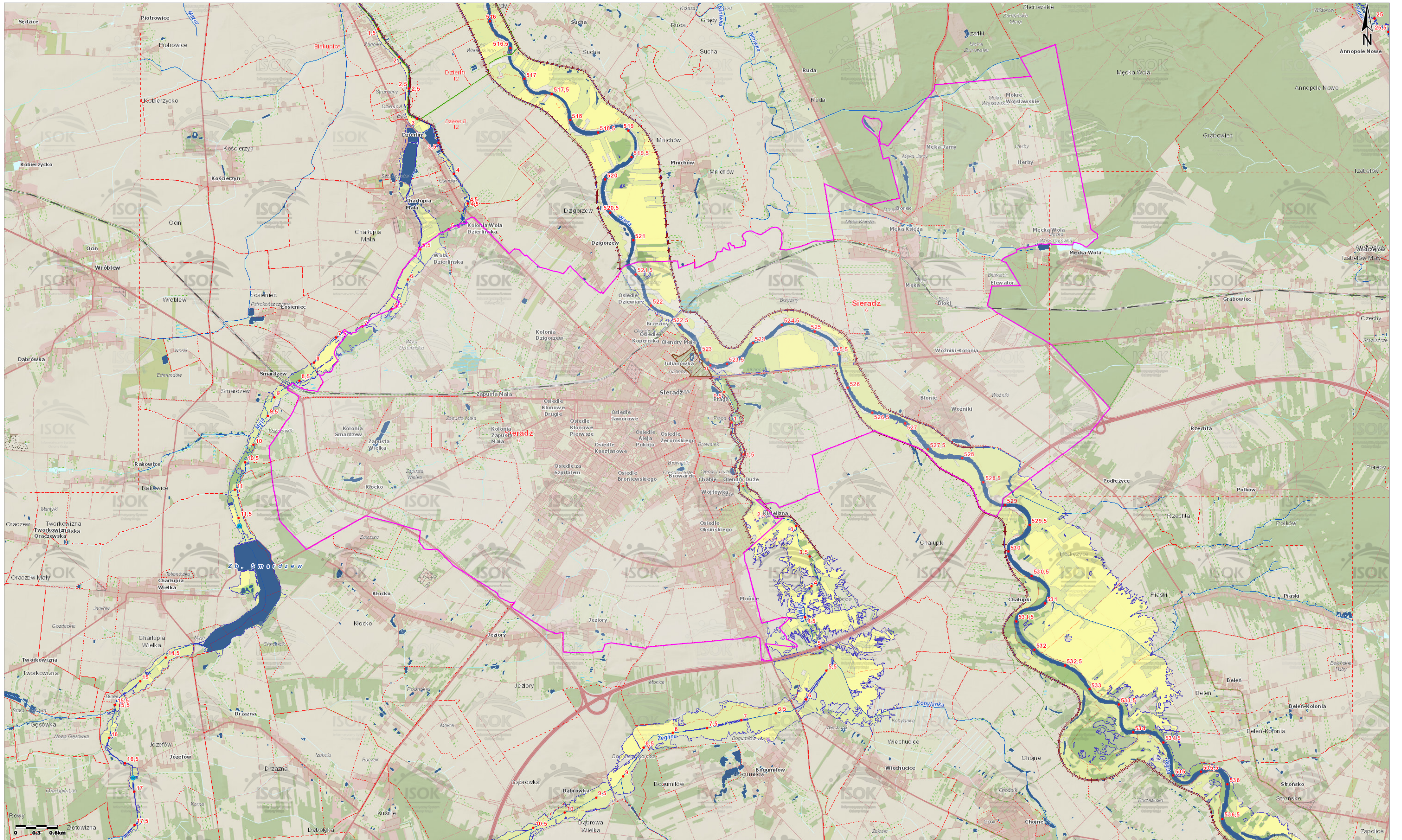
Jednocześnie należy wykorzystać potencjał do rozwoju turystyki zdrowotnej (uzdrowiskowej, rehabilitacyjnej), jaki stanowią mogą zasoby wód geotermalnych, zlokalizowanych w Sieradzu, które w dalszym ciągu są badane. Ponadto potencjalną bazą do rozwoju turystyki kulturowej jest bogata historia, folklor sieradzki. Również położenie w dorzeczu Warty – dolina rzeki stanowi potencjał przyrodniczy do wykorzystania turystycznego.

Lokalizacja Sieradza to jego kluczowy atut. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Łodzi – stolicy województwa oraz ościennych regionów Wielkopolski, Dolnego Śląska oraz stosunkowa bliskość granic województwa śląskiego to ważny atut również w wymiarze gospodarczym otwierającym szanse rozwojowe.

Załącznik nr 4. Mapa ryzyka i zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

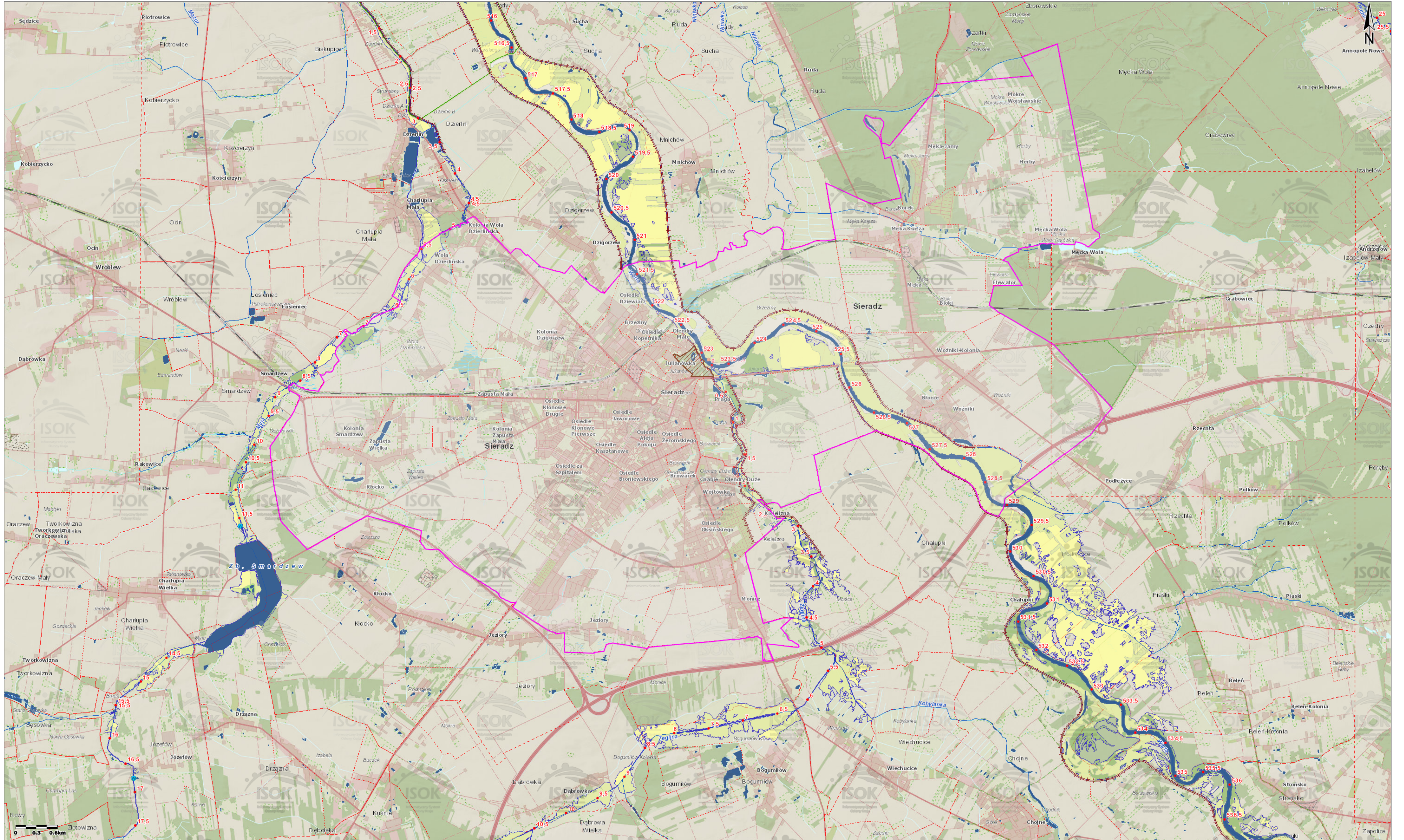

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

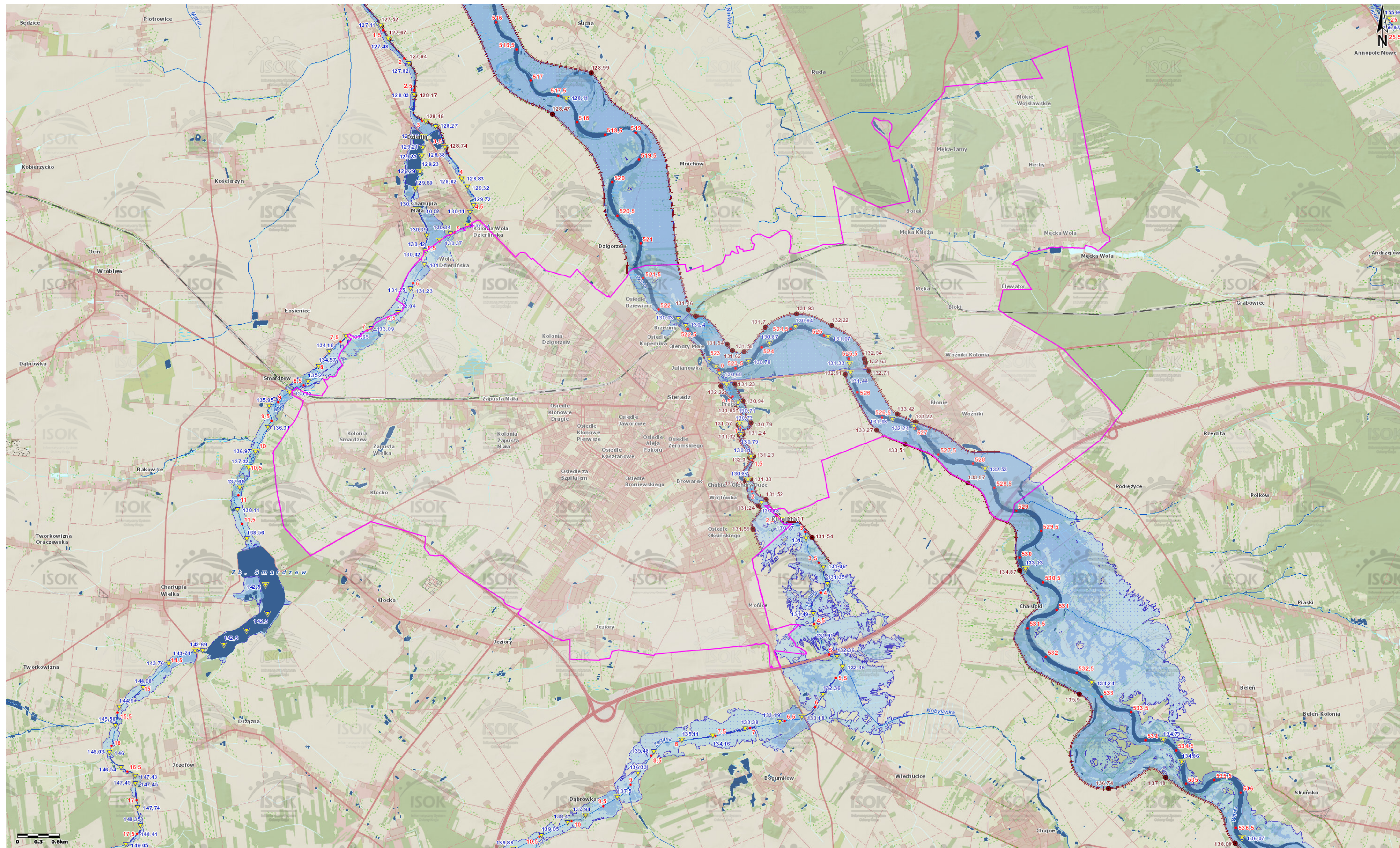

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

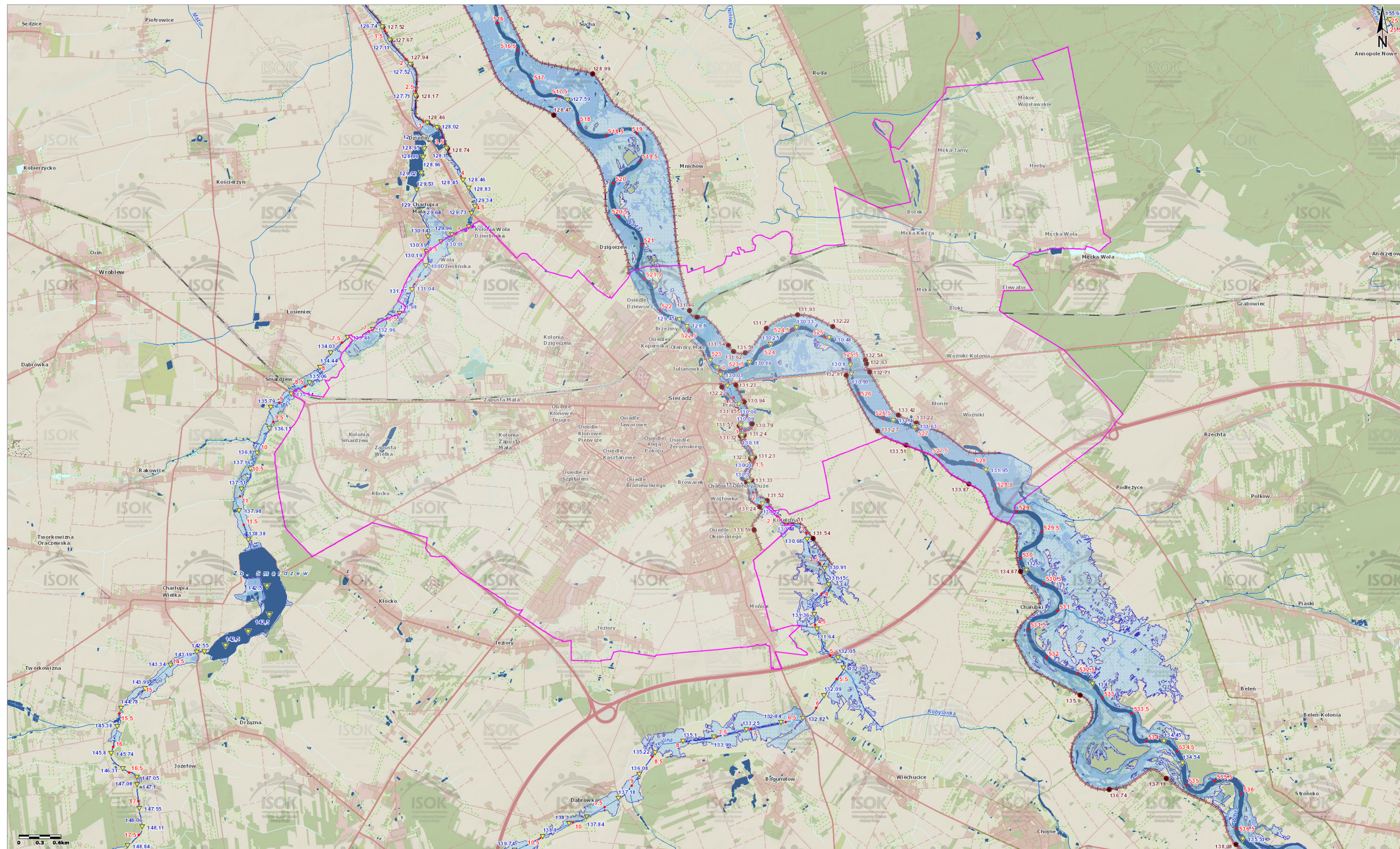

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Uwaga: Ten wydruk ma charakter wyłącznie poglądowy i w żadnym razie nie może być traktowany jako dokument oficjalny.

© 2019 Wody Polskie. Wszystkie prawa zastrzeżone.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- **72,56** maksymalna rzędna zwierciadła wody
- **75,15** rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- **50** kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- głębokość wody [m]
  -   $h \leq 0,5$
  -   $0,5 < h \leq 2,0$
  -   $2,0 < h \leq 4,0$
  -   $h > 4,0$
- ciek naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zaporę boczną
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica miasta Sieradz

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

- klasy użytkowania terenu:
- tereny zabudowy mieszkaniowej
  - tereny przemysłowe
  - tereny komunikacyjne
  - lasy
  - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
  - grunty orne i uprawy trwałe
  - użytki zielone
  - tereny pozostałe
  - wody powierzchniowe
- kąpielisko
  - ujęcie wody podziemnej
  - ujęcie wody powierzchniowej
  - strefa ochronna ujęcia wody
  - ogród zoologiczny
  - obszar, obiekt zabytkowy U- obiekt wpisany na listę UNESCO
  - pomnik ząglady
  - skansen, muzeum
  - biblioteka, archiwum
  - park narodowy
  - rezerwat przyrody
  - obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
  - obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

- zakłady przemysłowe:
- instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
  - zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- o kategorii działalności:
- przemysł energetyczny
  - produkcja i obróbka metali
  - przemysł mineralny
  - przemysł chemiczny
  - gospodarka odpadami
  - inne rodzaje działalności

- potencjalne ogniska zanieczyszczeń:
- składowisko odpadów komunalnych
  - składowisko odpadów przemysłowych
  - składowisko odpadów mieszanych
  - cmentarz
  - oczyszczalnia ścieków
  - przepompownia ścieków
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
  - **50** kilometr rzeki
  - ciek naturalne i kanały
  - wał przeciwpowodziowy
  - zapora boczna
  - granica gminy
  - granica powiatu
  - granica województwa
  - granica państwa
  - granica miasta Sieradz

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

- budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
-   $\leq 2,0$
  -   $> 2,0$
- budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:
-   $\leq 2,0$
  -   $> 2,0$

oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:
żłb. - żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.* - szkoła, *P* - jednostki Policji, *rem.* - jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej, *szpit.* - szpital, *san.* - sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum, *c. han.* - centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy, *d. wych.* - dom wychowawczy, *z. kar.* - zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy

- wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]
- obszary, dla których nie oblicza się strat
  -   ≤ 1
  - 2 - 50
  - 51 - 150
  - 151 - 300
  - 301 - 600
  -   > 600

- **50** kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- ciek naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa

- KALISZ** 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Chotów** 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Rypinek** 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią